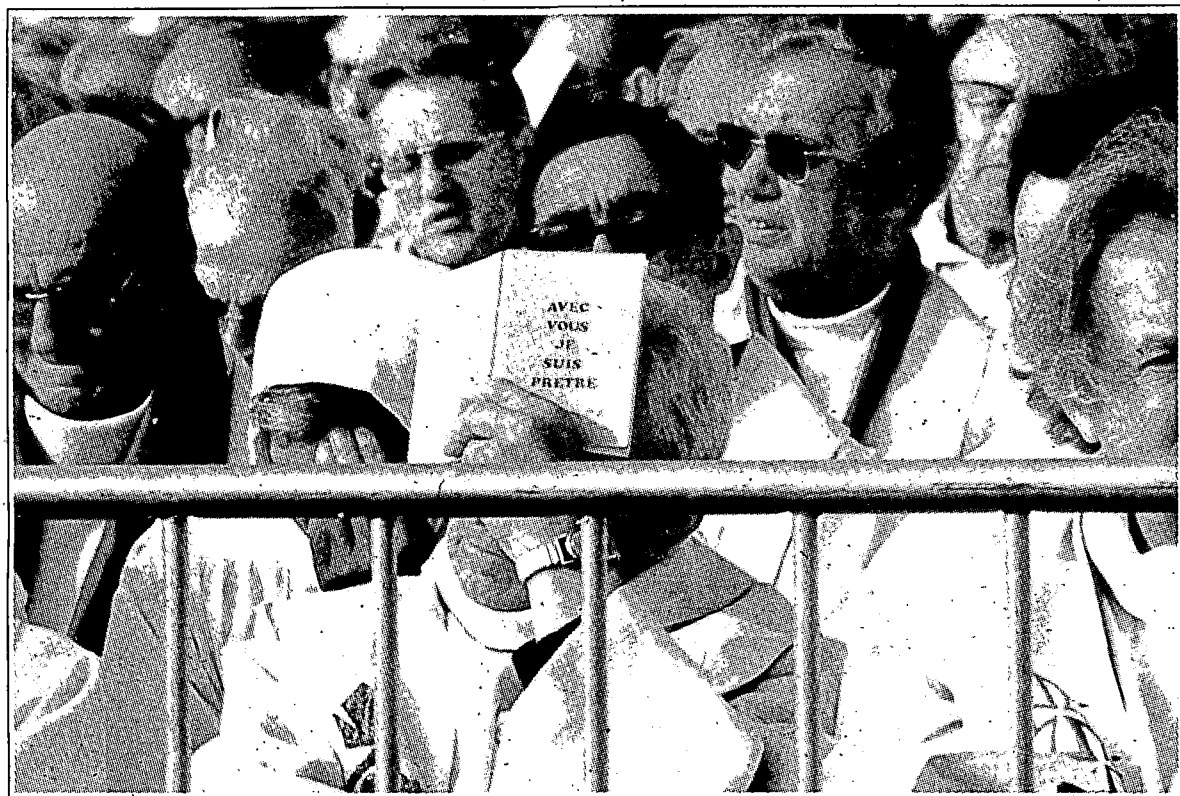

Un llibre del jesuïta A. Manaranche commociona l'Església de França

Per què la crisi de vocacions?

*«Vouloir et former des prêtres»
denuncia les formulacions
doctrinals i les pràctiques
pastorals que originen l'actual
crisi de vocacions*

El llibre del pare André Manaranche, *Vouloir et former des prêtres*, està suscitant a França i arreu d'Europa interrogants i reaccions. Es tracta d'una implacable i lúcida anàlisi sobre les causes profundes de l'actual crisi de vocacions. Manaranche denuncia les estratègies ideològiques i les pràctiques pastorals que l'han portada fins aquest extrem. Les reaccions davant del llibre són diverses. Uns l'aplaudeixen i el segueixen, d'altres el denigren i l'acusen de danyar la imatge de l'Església francesa davant Roma i de ser poc dialogant. Amb tot, cal reconèixer que el llibre del jesuïta Manaranche posa al descobert algunes contradiccions profundes de la pastoral post-conciliar.

Un ampli resum a pàgines centrals

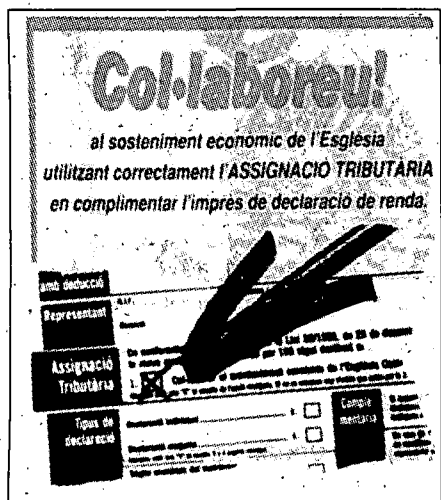
A la declaració de la Renda (IRPF)

Ara és el moment d'ajudar l'Església

Posar una creueta (X) a la casella corresponent a l'Església catòlica és una forma efectiva i gratuïta d'ajudar-la econòmicament. Cal fer-ho encara que la declaració sigui *negativa*, atès que el càlcul 0,5239% es fa sobre la *quota íntegra*, i no pot ser negativa.

Si la declaració s'encarrega a un assessor, convé indicar-li on ha de posar la creu, doncs si no ho fem correm el risc que la deixi en blanc i aleshores l'Estat li dóna una altra destinació.

La «creueta» no és cap declaració de fe ni manifestació de creença o religió, per això, creients o no, és una possibilitat a l'abast de tothom. Posar la «creueta» no costa res i, en canvi, fa possible la participació en el sosteniment de les necessitats bàsiques que mantenen els serveis que l'Església presta a la societat.

SUMARI

3 Missatge del Sant Pare recordant la II Guerra Mundial

20 Conferència del bisbe Carrera sobre el poder dels «mass-media»

Especial mossèn Jacint Verdaguer

En els 150 anys del seu naixement

El dia 17 de maig es compliren 150 anys del naixement del poeta i sacerdot Jacint Verdaguer (1845-1902), figura clau de la Renaixença Catalana. El nostre setmanari s'ha volgut afegir avui, amb aquest «especial», a l'ampli programa d'actes commemoratius sobre la figura i l'obra de mossèn «Cinto». Hi ha qui pensa que la condició sacerdotal de Verdaguer era un afegit —el seu «personatge»—. Contràriament, nosaltres pensem que no es pot entendre la poesia de Verdaguer sense la profunda vivència sacerdotal que caracteritzà la seva vida.

Carbó de Ramon Cásas (Museu d'Art Modern de Barcelona)

Editorial

Quan els polítics ens parlen d'ètica

Dues figures preclares de l'Europa d'avui han passat per Barcelona i han pronunciat paraules que ens agradaria que no passessin desapercebudes entre l'allau quotidià de les notícies. Ens referim al president de Txèquia, Václav Havel, i a l'ex-president de la República Federal d'Alemanya, Richard von Weizsäcker, guardonats amb el Premi Internacional Catalunya 1995. Tots dos ens han deixat un missatge ètic remarcable en aquest moment de desprestigi de la política.

Arran de la publicació de l'encíclica de Joan Pau II *L'Evangeli de la vida* vam fer notar aquí mateix un factor ineludible de divergència entre Església i societat. «El Papa, diem, arrenca de la concepció del món com a creació de Déu, no com a invent de l'home. Hi ha, doncs, uns valors que no depenen de majories ni de lleis».

Ara bé, el problema és, en la cultura secularitzada d'avui que relega la concepció transcendent de l'home, acceptar,

en primer lloc, l'existència d'aquells valors i, en segon lloc, assolir un consens ampli sobre quins són. Per això reconforta sentir veus prestigioses que es mouen en aquesta línia des de posicionaments filosòfics diversos i ens permeten de creure en la possibilitat d'establir criteris ètics amplament compartits.

Havel en el seu discurs afirmà que «la política que es deslliga de la moral no és sinó una mala política», al mateix temps que comprovava la dificultat de prendre decisions en moments crítics amb vista al màxim bé possible o al mal menor. I apel·là a la consciència. Situat en aquest terreny, parlà del remordiment «com a sensació d'haver-nos empastifat amb alguna cosa repugnant» i, a l'inrevés, de la sensació d'exaltació «pel fet d'haver alguna cosa que no ens aporta cap benefici visible, però que estem segurs que va d'acord amb les exigències que, per mitjà de la nostra consciència, ens imposa allò que s'anomena l'ordre moral

universal». (Subratlleu els últims tres mots) Havel conclouia: «No sé si aquesta reflexió aconseguirà l'aplaudiment dels polítics. Però no puc fer res més: fins ara tot m'ha convençut que la millor política és la de fer senzillament el que la nostra consciència ens ordena.»

Von Weizsäcker parlà en la mateixa direcció i introduí, fins i tot, el concepte del perdó, esmentant —cosa insòlita en els nostres medis intel·lectuals— «la gran pregària cristiana, el Parnostre, amb aquella súplica de perdó que diu "com nosaltres perdonem els nostres deutors"». Es preguntà si això pot tenir relació amb la política, ja que «estem vivint en uns Estats secularitzats i teòricament neutrals». La resposta és que «l'ètica, sense la qual la política no pot créixer, no hi és pas tota als articles de les lleis, és en els comportaments de les persones.»

Paraules sàvies que ajuden a pensar i animen l'esperança.

Tribuna

Viure sanament el sofriment

Lluís Martínez i Sistach

Bisbe de Tortosa. President del Secretariat Interdiocesà de Pastoral de la Salut

Déu estima tothom. Però en el món hi ha malaltia i sofriment. Apareix en la nostra reflexió el misteri del mal. L'Església té el joïós encàrrec de cercar l'encontre amb l'home. Encara que sembli mentida, aquest encontre és dut a terme d'una manera particular en el sofriment. Per això, l'atenció als malalts es converteix en una necessitat pre-emptòria per a l'Església.

Davant de la realitat del dolor humà, hi ha malalts per als quals el sofriment ha significat una experiència de creixement humà i espiritual. Per això, és possible viure sanament el sofriment. Així ho afirmaven els nombrosos participants en les XIX Jornades Nacionals de Pastoral de la Salut, el novembre de l'any passat.

I com es pot viure sanament el sofriment? No hi ha certament receptes amb validesa universal. Perquè el dolor està íntimament lligat al ministeri de cada persona. Però existeixen pautes que poden donar llum en l'obscuritat, esperança en la desesperació,

solidaritat en la soledat i bàlsam en l'aflicció.

El sofriment és, en si mateix, un mal que afecta sempre d'alguna manera a la totalitat de la persona. Els creients en Jesús hem de lluitar amb el bé contra tota manifestació i experiència del mal. Però el realisme ens confirma en la persistent i immensa simfonia de sofriments inevitables o, en tot cas, inevitats. Per això apareix la necessitat d'educar-se i d'educar en l'art de sofrir.

Si pensem una mica, ben aviat ens adonem que, des del punt de vista humà, la malaltia demostra allò que és més radical de la nostra condició d'éssers limitats i sotmesos, per la pròpia naturalesa, al domini del dolor. De fet, el dolor revela la nostra autèntica veritat.

Per a tot cristià, la mirada s'ha d'eleva a cotes més altes. Déu que no ha vingut al món a suprimir el sofriment, l'ha omplert de la seva presència. «Jesús assumeix el dolor —com diu la Comissió Episcopal de Pastoral—, lluita contra el sofriment i tracta de treure'l o alleujar-lo». Per això hi ha una relació essencial entre el malalt i Jesucrist, que va voler passar per un sofriment tràgic de veritat: la mort en creu. D'ací que Ell s'identifiqui amb el malalt, «amb tot el malalt». El Concili Vaticà II ens diu que «pel Crist i en Crist s'il·lumina l'enigma del dolor i de la mort».

Aquells centenars d'homes i dones dedicats a ajudar els malalts afirmaren que «el cristianisme no es distingeix tan per les seves respostes teòriques al sofriment humà

quant per les actituds que suscita en els malalts i creients. Crist no vingué, de fet, a explicar el sofriment, sinó a lliurar-nos d'ell, a reconciliar-nos amb els sofriments inevitables, a ensenyar-nos a estimar fins a les últimes conseqüències, fins a donar la vida pels altres».

Davant del misteri del sofriment humà, la fe en Crist misericordiós i ressuscitat ens porta a creure que el sofriment no té l'última paraula, que pot ser viscut com experiència salvífica i com una oportunitat constant per a l'amor: l'únic capaç de vèncer a la mort mateixa.

L'aportació específicament cristiana consisteix a ajudar a descobrir el valor terapèutic de l'esperança i en anunciar el Ressuscitat que amb la seva llum és capaç de penetrar en la nit fosca del sofriment més profund. Per això el lema del dia del malalt és ben palès: *El teu amor alleuja el dolor*. Evangelitzar el món del dolor —malalts, familiars, metges, infermeres, etc.— constitueix un repte per a les comunitats cristianes. Com afirma Joan Pau II, «L'Evangeli és la negació de la passivitat davant el sofriment». Els malalts ocupen un lloc actiu i eficaç en l'edificació de l'Església i en la humanització de la humanitat. Com diu el Papa: «Us demanem a tots els qui patiu, que ens ajudeu. A vosaltres, que sou febles, demanem que sigueu una font de força per a l'Església i per a la humanitat».

Davant del misteri del sofriment humà, la fe en Crist misericordiós i ressuscitat ens porta a creure que el sofriment no té l'última paraula, que pot ser viscut com experiència salvífica i com una oportunitat constant per a l'amor: l'únic capaç de vèncer a la mort mateixa.

CATALUNYA
CRISTIANA

Director: Manuel Valls i Serra

Coordinació: Josefina Picas i Pauné

Redacció: Glòria Carrizosa, Miquel Àngel Codina, Guillem Farré, Francesc Gàmissans, Núria Oriol, Tomàs Puntí, David Vidal

Col·laboradors: Núria Albert, Montserrat Albert, Josep M. Aragonès, Jordi Bassas, Pilarín Bayés, Pietat Campmajo, Oriol Camps, J. Carrera Planas, Rosa Collell, Miquel Estradé, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Justo López Melús, Jaume Mora, Josep Nadal, Francesc Nicolau, Francesc Riu, Joan Salvador, Pere Saumell, Pere Tena, Josep Ventura, P-J Ynaraja

Corresponsals: Jaume Reixach, GIRONA; Jaume Montaña, LLEIDA; Antoni Mirabet, SEU D'URGELL; Lluís Badia, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Joaquim Blanc, TORTOSA; Xavier Bardulet, VIC

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Redacció, administració, publicitat i autoedició:

C/ Puiggarí 5-7, - 08014 BARCELONA - Telèfon 490 59 88, Fax 490 20 35

Impressora: Publiograf, S.A.L. Passatge Valeri Serra, 30, 08011 BARCELONA. D.L. B. 14.387/79 Tels. 454 16 30 / 17 77

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 9.880 Ptes.
Resta d'Europa: 20.384 Ptes.
Amèrica i Àfrica: 25.584 Ptes.
Àsia i Oceania: 36.504 Ptes.

Edita: Fundació Catalunya Cristiana, de l'Arquebisbat de Barcelona
Fundadors: Mn. Joan Jarque i Jutglar i Mn. Francesc Malgosa i Riera

PATRONAT

President: Mons. Ricard-Maria Card. Carles i Gordó, arquebisbe de Barcelona

President per delegació: Mons. Joan Carrera i Planas, bisbe auxiliar de Barcelona

Altres membres: Josep-Rafael Carreras de Nadal, Ramon Casals i Lamarca, Marcel Coromines i Balletbò, Pere Fàbregues i Morlà, Marcel·lí Joan i Alzinella, Josep Miró i Ardèvol, Pere Planellas i Reig, Josep Oriol Pujol i Humet, Mn. Manuel Valls i Serra, Gaspar Vilarrúbias i Codina

Secretari: Jaume Planas i Pahissa

Delegat executiu: Jaume Viñals i Rovira

Difusió controlada per

MEMBRE DE LA UCIP

Missatge de Joan Pau II amb motiu del cinquantenari de la fi de la II Guerra Mundial

Cal evitar la promoció de la cultura de l'odi

ROMA.— La lliçó de la Segona Guerra Mundial no ha estat ni plenament, ni ben rebuda arreu, mentre que és i ha de ser com un advertiment per al tercer mil·lenni, segons diu el Papa. En una carta de 26 pàgines, amb el títol de «Missatge amb motiu del final de la Segona Guerra Mundial a Europa», Joan Pau II proposa una meditació sobre les conseqüències d'aquest «tombant de la humanitat» i una crida per «una cultura de la pau».

En aquest text el Papa parla d'un «deure de memòria» i fa també una crida pel futur, adreçat especialment als cristians d'Europa, «que han de demanar perdó», però també a la comunitat internacional, «que ha de proveir d'organismes adequats d'intervenció en cas de crisi, per tal de portar totes les parts a preferir la negociació a l'enfrontament violent».

Auschwitz, «Gòlgota del món contemporani»

El document obre una llarga meditació sobre les conseqüències del darrer conflicte mundial que «en un sentit», no ha acabat «fins al 1989» pels pobles de l'Europa de l'Est. Una altra conseqüència assenyalada pel Papa: en aquest conflicte militar, mai les poblacions civils no havien pagat «un preu tan elevat de morts». Però el més greu, diu, és «la difusió de la cultura de la guerra» que causa el conflicte.

Joan Pau II fa referència «al seguici de mort, d'odi i de violència», però també «als camps de concentració infernals» on milions de jueus, centenars de milers de zíngars (gitanos) i altres éssers humans trobaren la mort. El Papa

es refereix al «Gòlgota del món contemporani» que fou Auschwitz, «símbol dramàticament eloqüent de les conseqüències del totalitarisme».

Joan Pau II estableix els corol·laris d'aquesta cultura de la guerra: «l'afirmació del mite de l'home superior», «l'aplicació de polítiques racistes o antisemites», «el menyspreu de la vida d'aquells que eren considerats inútils: malalts o subnormals», «la persecució religiosa o la discriminació política», «el control policíac i el condicionament psicològic».

Demanar perdó

Aquesta lliçó del passat, el Papa la transforma en un «advertiment per al proper mil·lenni» perquè creu que la lliçó encara no ha estat apresada pels contemporanis. I perquè aquest missatge arribi a les consciències, crida els cristians a «escotar el crit de les víctimes», i a «meditar sobre les nostres responsabilitats, demanant perdó i perdonant». Invita també els cristians d'Europa a «demanar perdó, tot reconeixent que les responsabilitats en la construcció de la màquina de guerra foren diferents».

En el vint-i-cinquè aniversari de la Segona Guerra Mundial, aquesta nena diposita un ram de flors en un cementiri militar del nord de França. Milers de cementiris com aquest escampats per tota la geografia d'Europa són un perenne recordatori del gran desastre de la guerra

Una arma temible: la propaganda

Joan Pau II constata que, al cap dels anys no cessa de confirmar-se més i més, i que ja havia denunciat quan la Guerra del Golf: «els problemes no es resolten amb les armes», sinó amb la negociació. Segons el Papa, la victòria per les armes, com a Hiroshima o a Nagasaki, ha de ser «considerada com una desfeta tant pels vencedors com pels vençuts». També denuncia una arma de la qual se'n parla poc però que no és menys «un mortífer instrument de guerra: la propaganda». Típica dels règims totalitaris, consisteix a «anorrear moralment, per la denigració, les falses acusacions, l'orientació de l'opinió pública vers la intolerància més irracional, a través de les formes d'adoctrinament, especialment adreçada als joves».

La última denúncia de Joan Pau II: la indiferència i la resignació davant la guerra. «L'opinió pública, tocada per les imatges terribles que cada dia entren a les cases per mitjà de la televisió, reacciona amb emoció, però acaba per habitar-se ràpidament i per acceptar aquests esdeveniments com a inevitables». I proclama: «hom no pot, hom no ha de cedir a la lògica de les armes!».

El paper de l'ONU

El Papa fa una crida als cristians a pregar per la pau, mentre ells i

Vaticà

també amb altres religions com ell mateix va fer a Assís, ja que és necessari «alliberar aquestes energies espirituals amb vigor i determinació renovats».

Sobre un pla polític, Joan Pau II demana que es doni a l'ONU «els mitjans que necessita per continuar eficaçment la seva missió».

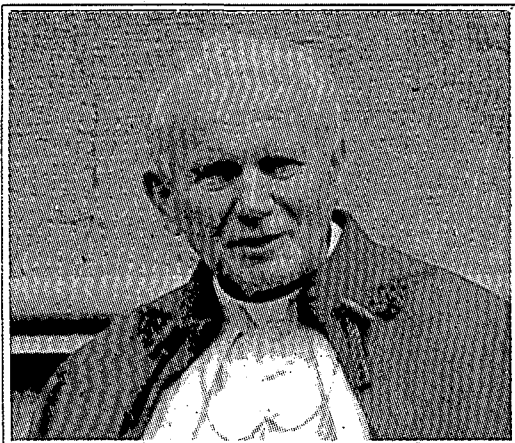
En aquesta línia, Joan Pau II proposa que siguin creats «els instruments eficaços pel control del mercat internacional d'armes» i que es prevegin alhora els organismes adequats d'intervenció en cas de crisi, per tal de portar totes les parts a preferir la negociació a l'enfrontament violent. Dient això, lamenta particularment que alguns «preparen la guerra tant per la instauració d'una cultura de l'odi com per la difusió d'armes de guerra sofisticades».

Als joves: sigueu vigilants

La conclusió del missatge de Joan Pau II s'adreça «als joves de l'any 2000». Els crida a ser «vigilants enfront la cultura de l'odi i de la mort que es manifesta. Rebutgeu les ideologies obtuses i violentes: rebutgeu qualsevol forma de nacionalisme exacerbada i d'intolerància; és per aquí que s'insinua insensiblement la temptació de la violència i de la guerra!».

El proper 11 de juny, Joan Pau II celebrarà a Sant Pere en presència de tot el cos diplomàtic acreditat davant la Santa Seu, una missa per «totes les víctimes» de la Segona Guerra Mundial i per la pau en el món. (APIC)

75 anys del papa Joan Pau II

El propassat dijous, dia 18, el papa Joan Pau II va complir setanta-cinc anys d'edat, quan li manquen poc mesos per arribar a una altra xifra més respectable, disset anys de Pontificat, més del que es considera un Pontificat llarg, com ho fou el de Pau VI. La salut del Papa, sense ser la d'aquell home jove que vingué de Polònia per ocupar la seu de Pere, es manifesta en uns nivells acceptables que li permet afrontar llargs i freqüents viatges, com el que féu al gener a Filipines, o els que l'esperen pels mesos vinents. En ple ús de les seves facultats, es prepara per afrontar el repte d'introduir l'Església en el tercer mil·lenni de l'era cristiana.

PELEGRINATGE A ITÀLIA

TORÍ, ASSÍS, ROMA
i audiència amb el Sant Pare
Del 9 al 17 de juliol

(Imatge de la Basílica de Maria Auxiliadora a Torí)

Organitza: Santuari de Maria Auxiliadora
Salesians - Badalona

Assistència tècnica: Politur
Preu econòmic en hotels de *** i pensió completa.

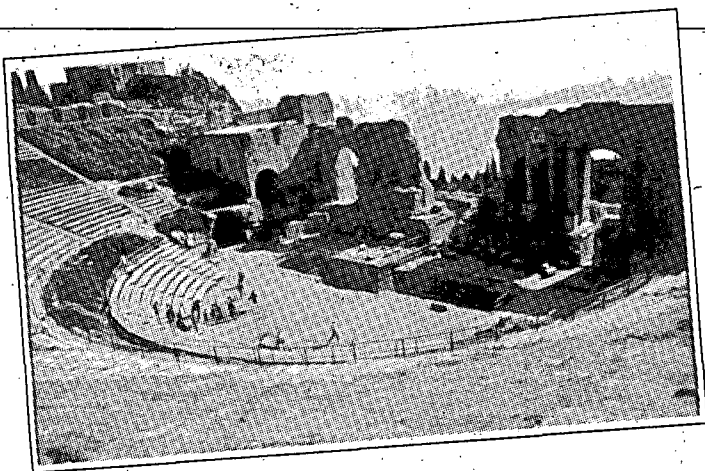
Informació i reserves: P. Josep Mascaró
Tel. 387 72 54

ÚLTIMES PLACES!!!

AVÍS ALS NOSTRES AMICS

La tradicional **TROBADA A MONTSERRAT** del mes
de maig resta ajornada enguany al
16 de setembre

En donarem més informació

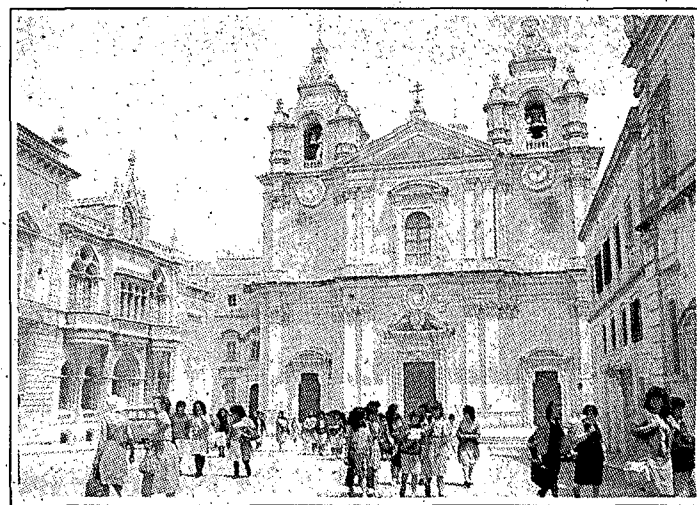
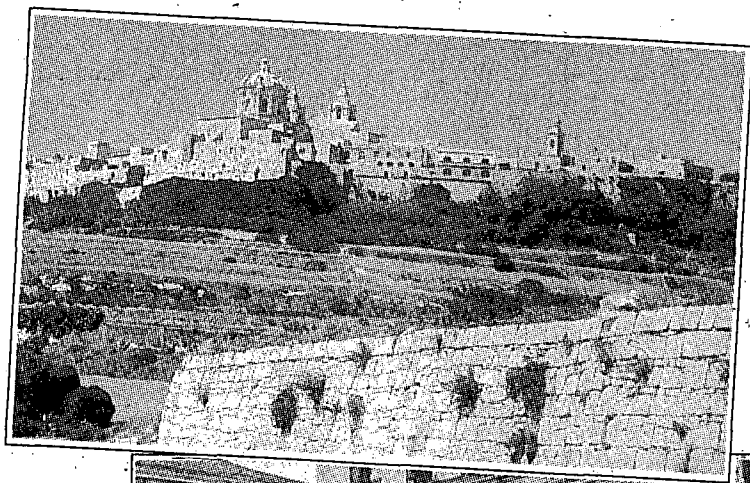

SICÍLIA/MALTA

ILLES DEL MEDITERRANI

Arrels de civilitzacions i implantació
del cristianisme

De l'1 a l'11 de juny de 1995

VISITANT:

- Catània • Etna • Taormina • Siracusa
- Piazza Armerina • Agrigento
- Selinunte • Segesta • Palermo
- Cefalu • Malta • Illa de Gozo

Oberta la inscripció

Assistència tècnica ULTRAMAR EXPRESS

Podeu demanar-ne informació per telèfon, per correu o bé personalment a l'associació
AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA:

Pelegriatges i viatges: Plaça Urquinaona, 11. 3r. 3a. A. 08010 Barcelona - Telèfon: **301 37 18**

Presentades les «Estadístiques de l'Església Catòlica a Espanya 1995»

Nou milions d'espanyols assisteixen a missa

El secretari de la Conferència Episcopal espanyola, monsenyor José Sánchez, va presentar a la premsa el volum «Estadísticas de la Iglesia Católica en España 1995», que ha estat realitzat per l'Oficina d'Estadística i Sociologia de l'Església, davant la qual hi ha el sacerdot Francisco Azcona.

Segons l'estudi, que esmenta dades de diverses enquestes, l'assistència a Missa de la població espanyola roman estable, en un 30 per cent, que vol dir uns nou milions de persones, amb baixa assistència de joventut.

Baixa assistència de la joventut

Les dades de l'assistència a Missa es reparteixen així: cada diumenge i algun dia entre setmana, 6'8 per cent de la població. Cada diumenge, 16'2 per cent; la major part dels diumenges, 11'2 per cent; grans festes, 18'1 per cent, i mai o gairebé mai, el 45'3 per cent.

L'enquesta indica que més del 60 per cent dels joves amb edats entre 18 i 35 anys no van mai o gairebé mai a Missa els diumenges.

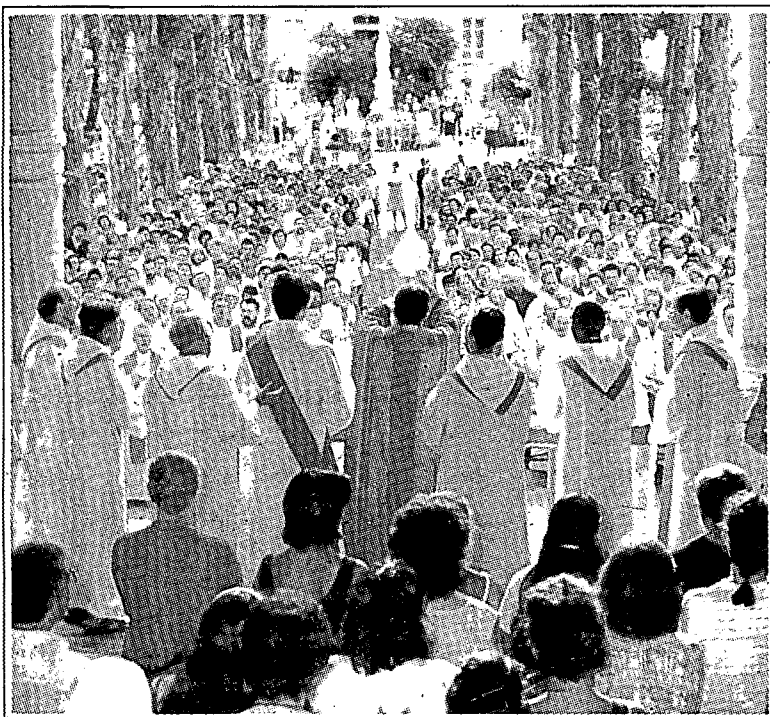
Per grups d'edat, la no assistència a Missa els diumenges es reparteix així: 58'3 per cent dels de 18 a 21 anys; el 65'1, dels de 22 a 25 anys; el 61, dels de 26 a 35; el 49'8, dels de 36 a 45, 32'8, els de 45 a 60; i el 25'8, dels de més de 60 anys.

Monsenyor Sánchez va treure importància a aquest fet, ja que són molts els joves que van al catecumenat del Sagrament de la Confirmació i molts d'ells, fins i tot universitaris, després participen, com a catequistes, formant-ne d'altres.

Augmenten els catòlics

Segons aquest llibre, augmenten les persones que diuen pertànyer a l'Església Catòlica, ja que l'any 1990 ho afir-

L'assistència a missa roman estable, però minva el nombre de joves

maven el 88'13 per cent de la població espanyola. Aquest percentatge passà a ser d'un 89'13 l'any 1991, un 91'33 el 1992, un 91'51 el 1993, i un 91'17 el novembre de 1994. Azcona distingí entre els que se'n declaren i els que practiquen.

Els que diuen pertànyer a una altra religió diferent de la catòlica, obtenen aquestes mitjanes: l'any 1990, l'1'23; el 1991, l'1'09; el 1992, el 0'99; el 1993, l'1'34; i el 1994, la mateixa xifra.

La mitja dels que diuen «no pertànyer a cap religió» fou l'any 1990 el 9'71 per cent; el 1991, el 8'63; el 1992, el 7'39; el 1993, el 7'1; i el 1994, el 7'47.

En els últims deu anys, han augmentat els no practicants, a costa dels indiferents i ateus. Es manté el percentatge de practicants. Els agnòstics apareixen en l'espai intermedi entre els indiferents i els ateus, a costa d'aquests grups.

Pel que fa a la composició religiosa de l'electorat, en els partits d'esquerra han augmentat els catòlics, tant practicants

com no practicants, a costa dels indiferents i ateus. La tendència és contrària en els partits de dreta: disminueix el percentatge de catòlics practicants i augmenta el de no practicants, indiferents i ateus.

Les estadístiques ressalten que malgrat que augmenta la confiança general en l'Església, això no es produeix en els joves.

57,89 anys, mitjana d'edat dels sacerdots

La mitjana d'edat dels sacerdots espanyols és de 57,89 anys, si bé augmenta o minva en algunes diòcesis. Les més «joves» són Getafe, amb 48,30; Alcalá de Henares, amb 49,80; Toledo, amb 50,36; i Cádiz-Ceuta, amb 50,50.

Les diòcesis més «velles» per edat dels seus sacerdots són San Sebastián, amb 64,63 anys; Urgell, 64,13; Vic, 63,96; Bilbao, 63,68; Girona, 63,22; Lugo, 62,93; Tarragona, 66; Lleida, 62,39; i Solsona, 62,35.

Espanya

En una nota feta pública amb motiu de les eleccions del 28 de maig

Els bisbes recorden la dimensió moral de les decisions polítiques

Amb motiu de les eleccions municipals i autonòmiques que se celebren el 28 de maig, l'Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal espanyola ha fet conèixer un comunicat en el qual fan públiques una sèrie de reflexions davant la cita electoral.

Els bisbes subratllen la importància de les eleccions en la vida de les persones i els pobles, i també dels cristians, pels valors que hi entren en joc i que poden quedar afectats. Afegeixen que de les persones elegides per a la gestió de la cosa pública depenen en bona part la convivència en pau i el respecte mutu, el bon funcionament de les institucions i els serveis socials, i la garantia dels drets fonamentals.

Els bisbes recorden que les decisions polítiques tenen una dimensió moral i que sovint aquestes decisions afecten els drets fonamentals, especialment el dret a la vida, a la llibertat, també la llibertat religiosa, a l'educació, i altres.

La nota de la Conferència Episcopal Espanyola aconsella tenir en compte, a l'hora de votar, l'honradesa i la capacitat de les persones i dels grups per servir el bé comú, respectar la dignitat inviolable de la persona humana i garantir els drets fonamentals de tothom. També cal conèixer els programes —afegeix la nota— i les possibilitats reals de dur-los a terme, per no actuar moguts només per les belles paraules i promeses d'una campanya electoral.

Els bisbes animen a tots els qui es presenten com a candidats, que considerin la política com una noble activitat a la qual han d'accedir amb altesa de mires, amb generositat i amb actitud de servei incondicional al bé comú.

Viatge Cultural núm. 100

18 juny 1995

ANEM A: Santa Fe del Montseny (projecció àudio-visual «Les 4 estacions del Montseny»). Església parroquial de Mosqueroles, amb vestigis arquitectònics del s. XI fins el XVII. Totalment restaurada i consagrada pel Cardenal Jubany, en la qual Mn. Manuel Valls, director de Catalunya Cristiana, celebrarà la missa. A la tarda, visita a la vila de Breda per admirar el seu meravellós campanar romànic i visitar els tallers i botigues de ceràmica.

Sortida: 8.15 matí al xamfrà de Balma/València.

Preu: 4.000 Ptes., que seran abonades a les oficines de ULTRAMAR EXPRESS

**Dinarem a
«CAL NET»
Mosqueroles**

Organització tècnica:
ULTRAMAR EXPRESS GC 4MD
Rambles, 109. Departament Religió
Tel.: 301 17 98

Internacional

La Conferència Episcopal farà un serè exàmen de consciència

El problema de la complicitat de l'Església durant la dictadura

BUENOS AIRES.- La Conferència Episcopal Argentina ha decidit, al final d'una sessió extraordinària celebrada a Buenos Aires, de procedir «serenament a un examen de consciència» i de passar revista a les accions de l'Església catòlica sota la dictadura militar de 1976 a 1984, durant la qual milers de persones foren assassinades, sense parlar dels gairebé 30.000 desapareguts.

La declaració pública dels bisbes del país, qualificada d'insuficient per milers d'argentins, és continuació de les declaracions d'oficials reconeixent la seva participació en els assassinats col·lectius, i a les revelacions sobre actuacions complices de membres del clergat, especialment capellans. Els argentins esperaven una presa de posició més clara per part de l'Església després d'aquesta reunió, segons han dit.

La trobada es plantejà després de les declaracions de certs membres de l'exèrcit admetent públicament la responsabilitat dels militars en els horrors perpetrats durant la dictadura, amb

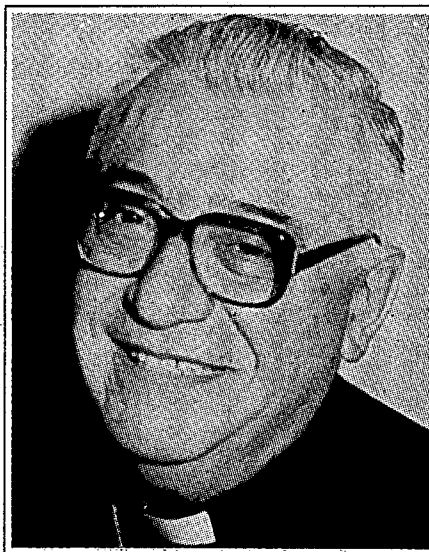
la complicitat, sovint, dels capellans militars.

Examen de consciència

A la sortida de la reunió de la Conferència Episcopal, el seu president, el cardenal Antonio Quarracino, convocà una conferència de premsa per llegir una declaració, però va refusar respondre a les preguntes dels periodistes.

«L'Església començarà a preparar, serenament i al seu ritme, un examen de consciència que farà llum sobre els greus pecats de les nostres vides i de les de tots els cristians en la història de la nostra nació», han declarat els bisbes.

El president de la Conferència Episcopal, cardenal Antonio Quarracino, qui ha convocat l'examen serè de consciència

Aquest examen de consciència haurà de fer-se «conforme a l'Evangeli i segons els desigs del Papa».

La declaració recorda que alguns membres del clergat també són acusats d'haver ajudat els oficials prenent part en les operacions i actes de repressió, i d'haver estat vistos en els camps de concentració en companyia de militars sen-

se posar atenció en la situació dels presoners.

«Si un membre de l'Església, sigui el que sigui el seu rang, ha donat la seva aprovació o ha participat en aquestes accions, és responsable del que ha fet, perquè ha comès un pecat greu davant de Déu, de la humanitat i de la seva consciència», precisa la declaració.

L'Església ha de demanar perdó

Només un bisbe entre vuitanta ha reconegut el que ell anomena la complicitat de l'Església amb els militars. En una carta oberta, Mons. Jorge Novak, bisbe de Quilmes, co-president de l'Assemblea Permanent dels Drets de l'Home, ha declarat que «l'Església, a Argentina, de la qual som membres, ha comès certes accions que ha de confessar i per les quals ha de demanar perdó, a causa de la nostra manca de sensibilitat, de la nostra covardia, dels nostres errors, i la nostra participació en accions dolentes».

Les Mares de la Plaza de Mayo es presentaren davant on estaven reunits els bisbes, en espera de poder-hi parlar.

Les Mares demanaren que «els preveres que vagin col·laborar amb l'administració dels camps de concentració no siguin autoritzats a celebrar la missa. Els que han confessat haver comès violacions, assassinats i altres actes de tortura, no poden continuar ensenyant l'Evangeli. No poden aixecar l'Eucaristia durant la missa amb les mans brutes de sang».

Les Mares de la Plaza de Mayo reconegueren haver tingut una «bona entrevista» durant la qual els bisbes demanaren «perdonar els preveres que prengueren part en la repressió» (APIC)

«CATALUNYA CRISTIANA»

«Estat de comptes»

(del trasllat i del condicionament dels nous locals)

Benvolgut lector,

Hem avançat un xic en el nostre interès per rebaixar el dèficit del trasllat. Dues aportacions en les darreres setmanes, d'un total de 200.000 ptes, han deixat la xifra final en 4.225.129 ptes.

Import de les inversions i despeses	9.054.657 ptes.
Import dels 111 donatius	4.829.528 ptes.
Dèficit actual.....	4.225.129 ptes.

Envieu els vostres donatius a qualsevol de les entitats bancàries que anotem a continuació, fent constar: «Donatiu trasllat *Catalunya Cristiana*».

Moltes gràcies

Banc de Sabadell	0081	0025	27	0001490358
Caixa de Pensions «la Caixa»	2100	3013	20	2200391741
Banc Espanyol de Crèdit	0030	2018	41	0085025172

IMPORTANT (per a la declaració de la Renda i Impost sobre societats)

Les persones físiques tindran dret a deduir-se:

«El 20% (20 per 100) de les quantitats donades per a la realització de les activitats de la Fundació en compliment dels fins previstos en l'article 42.1.a» (Art. 59.3 L.30/1994).

Les persones jurídiques:

Tindrà consideració de partida deduïble de la base de l'impost sobre societats, el 100% (100 per 100) de l'import dels donatius que es realitzin en favor de les fundacions a què es refereix la L.30/1994, amb el límit de:

«...no podrà excedir del 10% (10 per 100) de la base imposable prèvia a aquesta deducció, del donant, corresponent a l'exercici econòmic en què es realitza la donació...».

«Alternativament l'entitat donant podrà acollir-se als límits del 1% (1 per 1.000) del seu volum de vendes respectivament, sense que, en cap cas, l'aplicació d'aquests percentatges pugui determinar una base imposable negativa» (Art. 63.2 i 3 L.30/1994).

GUINEA EQUATORIAL

Petició de clemència per a Severo Moto

MALABO.— El papa Joan Pau II ha cursat a Teodoro Obiang, president de Guinea Equatorial, una sol·licitud de clemència i indult per al líder de l'opositor Partit del Progrés, Severo Moto, qui va ser condemnat el passat 24 d'abril a una pena de 28 anys de presó. «La intervenció del Papa en aquest cas té un caràcter purament humanitari», va afirmar el nunci, l'espanyol Santos Abril Castellón, després d'entrevistar-se amb Obiang. Monsenyor Abril va afegir: «Joan Pau II no pretén entrar en el reconeixement o no de la presumpta culpabilitat dels condemnats, ni en el mètode de judici sumariíssim que s'ha portat a terme, ni tampoc en el procés del país». Severo Moto havia estat acusat, entre altres delictes, d'atemptar contra la Seguretat Nacional; de traïció i violació de la Llei de Partits Polítics i d'atemptar contra el Cap d'Estat. El tribunal que el va jutjar estava compost per parents directes del president Obiang. (E)

Camp de treball missioner

Eduard Blasco

Delegat diocesà de Missions. Tortosa

«L'Animació missionera ha de formar part de la pastoral ordinària de les nostres parròquies i moviments». Aquesta frase que diem tantes vegades, sovint la deixem en un calaix on només rebusquem en moments concrets, com el Domund o algun acte missional.

Les delegacions de Missions de Catalunya i Balears tenim encomanada la tasca de desvetllar la consciència i fer que el tema missioner sigui un tema «habitual» a tots els nivells: aconseguir que la catequesi sigui missionera, donar als malalts sentit universal al seu dolor; procurar que els moviments s'obrin a la universalitat. En definitiva, obrir la finestra de les nostres comunitats a l'aire fresc que ens ve de països de missió.

Tot això només podem aconseguir-ho oferint tots els mitjans al nostre abast per desvetllar i formar la nostra gent; ho estem fent amb convivències, xerrades, testimoniatges de missioners i publicacions.

Les delegacions de Missions, amb la col·laboració d'alguna delegació de Joventut, dels Pares Paüls i de les Filles de la Caritat, hem preparat una altra activitat per al proper estiu: un camp de treball a la casa Abadia de Vil·lores, a la comarca dels Ports —diòcesi de Tortosa— del 5 al 13 de juliol.

En aquest camp de treball volem compaginar la formació i desenvolupament missioner dels joves, a partir de 18 anys, amb la col·laboració material i social d'unes poques parròquies rurals i molt abandonades.

Les delegacions Diocesanes de Missions de Catalunya i Balears facilitaran informació als interessats en aquesta experiència de formació cristiana-missionera.

Grup de seminaristes africans. A les joves esglésies de l'Àfrica creix cada any el nombre de seminaristes

A missions creix el nombre de seminaristes

Dels 25.344 seminaristes majors —els qui estan com a molt a sis anys de la seva ordenació sacerdotal—, el contingent més alt prové de les Esglésies africanes. Són un total de 12.391. El segueixen els seminaristes d'Àsia, 8.998. Als seminaris d'Oceania sols hi ha 295 alumnes, però en l'últim curs hi ha hagut un notable creixement del nombre de joves que manifesten la seva decisió d'arribar a ser sacerdots. Els nous ingressos han estat 82, junt als 3.917 registrats a l'Àfrica i els 1.976 a l'Àsia.

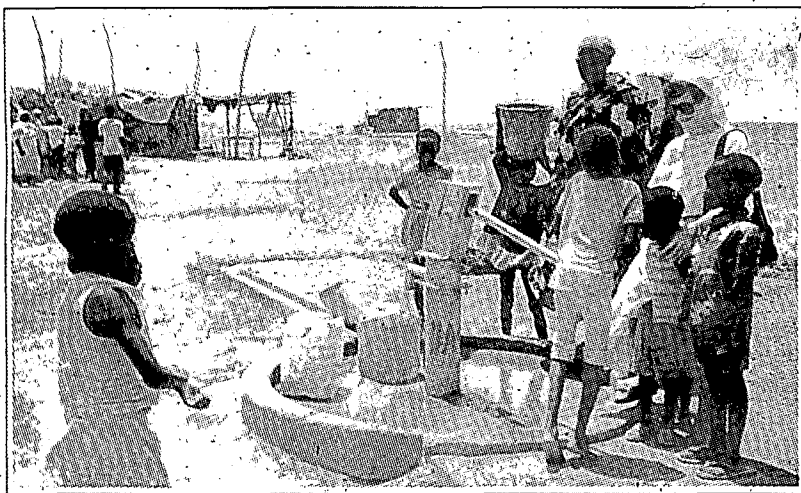
Durant aquest any, seran orde-

nats sacerdots a tot el Tercer Món prop de 2.000 joves. Els més nombrosos de tots aquests seran africans. Els seguiran els d'origen asiàtic. A raó de l'increment del nombre dels seminaristes i, sobretot, dels qui sol·liciten ingressar als seminaris, es preveu que en un futur la xifra de 2.000 noves ordenacions sacerdotals serà àmpliament superada.

L'Operació Primavera de l'Església, iniciativa de les Obres Missionals Pontificies, que cada any convoca els catòlics en temps de Pasqua a favor dels seminaris-

tes de les missions, va recaptar l'any passat més de 400 milions de pessetes, cosa que representa un augment d'un 9,12 per cent sobre la col·lecta de l'exercici anterior. L'Operació Primavera estimula la creació de beques d'estudi per als seminaristes per valor de 300.000 pessetes. Amb aquestes beques es dona suport a la formació d'un seminarista durant els 6 anys dels seus estudis filosòfics i teològics. Les joves comunitats cristianes locals concorren, per la seva banda, per completar aquestes beques. (OFIM)

X aniversari de la Fundació Joan Pau II per al Sahel

Una font de vida i d'esperança: un dels pous finançats per la Fundació Joan Pau II per al Sahel

El 1973 les Esglésies del Sahel es van reunir per unir els seus esforços contra la desertització i les seves dramàtiques conseqüències. Aquestes reunions, patrocinades pel Consell Pontifici «Cor Unum», van tenir lloc a Roma i a Ouagadougou el maig del mateix any. Aleshores, es pensava que el problema era limitat i que es resoldria de seguida, però no ha estat així.

El fenomen, certament, és conseqüència d'un complicat procés de degradació que, per anul·lar els seus efectes requeria iniciatives a llarg termini. Va ser així com, amb l'ajut de la Santa Seu i del Papa, va ser creada el 22 de gener de 1984 la Fundació Joan Pau II per al Sahel.

La Fundació, constituïda i erigida a l'Estat Ciutat del Vaticà, té personalitat jurídica, canònica i civil. El Consell d'administració té

la seva seu a Ouagadougou (Burkina Faso). El formen Burkina Faso, Cap Verd, el Txad, Gàmbia, Mali, Mauritània, Níger i Senegal). El principal objectiu és la formació de persones competents que es posin al servei dels seus països i germans sense cap discriminació en esperit de promoció humana, integral i solidària, per lluitar contra la desertització i les seves causes, així com per assistir les víctimes de la sequera als països del Sahel.

El Sant Pare posa a disposició de la Fundació les contribucions recollides a través de col·lectes organitzades en el món catòlic amb aquest fi, especialment per catòlics d'obres assistencials àlemaynes. En deu anys d'activitat, la Fundació ha finançat 977 projectes per un import de més de 12,5 milions de dòlars (uns 1.500 milions de pessetes). (FIDES)

Missioners màrtirs

A 22 s'eleva el nombre dels missioners i missioneres morts violentament durant l'any 1994. A aquesta dada, cal sumar la mort d'un missioner belga a Rwanda per manca d'assistència en la seva malaltia i la d'un seminarista polonès que va perdre la vida durant l'assalt d'uns lladres a la casa-missió de la Societat de les Missions Africanes, a Bangui, Centràfrica. A aquest martirologi cal afegir les 248 morts registrades en el personal religiós de Rwanda durant la guerra civil. Entre els màrtirs rwandesos hi figuren tres bisbes.

«Al final del segon mil·lenni, l'Església ha tornar novament a ser l'Església dels màrtirs —afirma Joan Pau II en la Carta apostòlica *Tertio Millennio Adveniente*. Les persecucions de creients —sacerdots, religiosos i laics— han representat una gran sembra de màrtirs en diverses parts del món». I afegeix: «Cal que les Esglésies locals facin tot el possible per no perdre el record dels qui han patit el martiri, recollint la documentació necessària... El *martyrologium* dels primers segles va constituir la base del culte dels sants».

En línies més generals, cal recordar que durant els últims 30 anys han mort, de manera violenta, gairebé mig centenar de missioners i missioneres. (FIDES)

Donatius missionals-1994

El total de donatius rebuts a totes les diòcesis d'Espanya per les Obres Missionals Pontificies, durant l'any 1994, ha experimentat un augment global de 4,9% sobre el total de l'any anterior. Aquestes són les quantitats recollides:

Propagació de la Fe-Domund: 2.265.103.749 ptes.
Clergat Nadiu: 402.402.796 ptes.
Infància Missionera: 352.053.383 ptes.

3.019.559.928 ptes.

Concili al dia

Parlem amb Joan Perera, diaca d'Urgell

«El Concili ha estat una escola d'eclesiologia»

SANT CUGAT DEL VALLÈS— Amb una mirada serena i tranquil·la, Joan Perera, diaca de la diòcesi d'Urgell que treballa a l'encisador poblet de Ribes de Freser, transmet la seva esperança que els fruits del Concili seran molts i, de ben segur en molts àmbits, inesperats.

Núria Oriol

—El resultat de la primera votació del tema IV, la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres esglésies, què t'ha semblat?

—Sembla que es tendeix a reforçar l'esperit del Vaticà II. Es deixen de banda les propostes més espectaculars per fer un treball enfocat en qüestions bàsiques de l'eclesiologia de comunió.

És evident que, tant l'Esperit Sant com els batejats, volem una Església on no ressaltin les ideologies o els estaments, sinó la força de la Paraula de Déu en un poble sacerdotal; una Església que no ha de voler absorbir el món quantitativament ni cercar el seu aplaudiment, sinó ser-li llum des d'una posició humil i autèntica, tal com manifesta l'evangeli.

—I els vots nuls que es van donar en la majoria de les propostes?

—Ah! —exclama amb una certa ironia— Els vots nuls, tal com diu el nom, tenen un significat nul. El sistema de votació permet manifestar el desacord de diverses maneres, una de les quals l'abstenció. Potser ha estat un sig-

ne d'impotència o de rebequeria i, s'ha quedat en això, i no pas en un «vot de càstig», com va dir un diari... Hem eliminat el mot «càstig» de la nostra catequesi i ara resulta que «castiguem» els nostres bisbes!

—¿Què opines del fet que la proposta 18 del tema IV no anomeni la possibilitat de crear la Província única i que els bisbes creïn una comissió post-concili per estudiar les diverses possibilitats d'ordenament jurídic de l'Església catalana?

—Mira—diu amb èmfasi—, la Província única suposaria la desaparició d'un dels dos arquebisbats, Barcelona o Tarragona... I qui hi renunciaria?

Personalment, crec que Tarragona ha de continuar sent la seu metropolitana, per qüestions d'història, i per equilibrar la «macrocefàlia» que Catalunya té amb Barcelona, que, d'altra banda, és la capital política, econòmica, cultural... per bé, però també per mal: l'exode setmanal massiu, amb les seves implicacions, n'és potser només una mostra.

Però, al cap i a la fi, allò que val d'aquestes estructures jurídiques és el poble de Déu, el qual no l'hem d'oblidar. I l'Església és realment

Joan Perera creu que el Concili ha estat una escola per als participants

profètica quan encerta a servir l'home i la dona reals i no pas unes estadístiques o unes ideologies.

Hem d'assumir aquell gran lema del Vaticà II: ser servidors. Hem d'abolir les possibles restes de vocabulari medieval: «això és meu, això és teu». L'Església és de Jesucrist, que deia que el primer serà el darrer. No podem aplicar això a les estructures? Penseu que es qüestió de generositat.

I respecte la comissió post-concili és una manera de poder actuar amb seny i llibertat en aquest tema complex —que ho és—, sobretot si tenim en compte la història de la nostra nació (penso ara en el «Llibre negre de Catalunya») i si estudiem a fons les propostes que s'han fet a l'aula conciliar. Cal ser astuts com les serps i cànids com els coloms!. D'altra banda, la democràcia permet conèixer la voluntat popular o almenys interpretar cap a on va la sensibilitat del poble.

—Quines propostes t'agradaria prioritzar i de quina manera ho faries?

—Jo prioritzaria tot allò que fa referència a «participar» tots els batejats en la missió de l'Església. I la manera tècnica de prioritzar, és més cosa dels entesos, perquè no és senzill fer-ho al gust de tothom. Tanmateix, allò que val són els vots, que és el que els bisbes han de tenir més en compte a l'hora de prendre decisions i d'exercir el seu ministeri.

La veritable priorització, però, l'hem de fer al carrer i a la vida de cada dia. No vull fugir d'estudi, ni ser pessimista, amb tot em sembla que moltes propostes són força

generals i que la seva realització, en molts casos, depèn d'una pedagogia a llarg termini, feta per pedagogs experts...

—S'ha treballat molt en aquest Concili. ¿Consideres que al final s'ha reafirmat la unitat entre els seus membres o que s'ha aguditzat la diversitat de parers entre els grups que hi participen?

—Hi ha hagut de tot i això és convenient. Crec que ha estat una escola per a tots els presents, tant durant les sessions, com en els àpats, com en la pregària comuna i això és difícil de transmetre per mitjà de documents. Una escola d'eclesiologia, per dir-ho d'alguna manera. El que s'ha vist clar és que, malgrat els nostres vicis històrics i clericals, l'Esperit Sant ens ha reunit, ens ha tancat com en un cenacle i ens hem hagut d'espavilar com hem pogut, obrint-nos al diàleg i renunciant al que ens sembla millor per trobar allò que Déu ens demana, que sempre ens supera.

—Quines impressions tens ara de l'Església catalana?

—Me n'adono que estem canviant d'era. Mirant els Concilis provincials precedents, la majoria de temes tractaven de rendes i del clergat. En canvi, aquí s'ha parlat de l'Església. S'acaba un model i en comença un altre, encara que aquest procés pugui durar dècades i, nosaltres hi som al mig, i no sabem si mantenir el model antic millorant-lo o bé assumir el nou, que en definitiva és el Vaticà II, que ha retornat a les fonts i ha començat a parlar del poble de Déu en primer lloc.

Les esglésies catalanes ho veuen, es nota. Es nota que quan la gent parla de la fe, està parlant d'una vivència, d'una actitud, d'un do i no pas d'una doctrina aïllada i freda. Sents parlar de Jesús ressuscitat i de la fraternitat que en neix. Estem retrobant-nos amb una fe més bíblica i eclesial, aquella fe que és en l'origen de tota formulació doctrinal i que engendra la comunitat. Ens estem renovant, retornant a la fe dels Apòstols i de la Tradició!. És un reptel.

—És recomanable convocar un nou Concili d'aquí uns quants anys?

—Crec que, amb aquest bon precedent, no solament és recomanable, sinó necessari. El Concili té una cosa seductora: el diàleg de pastors i poble sense interferències ni intermediaris de cap tipus, sense papers, de veu a orella, en comunió eclesial i caritat fraterna, si pot ser. Ha estat una experiència fascinant. Després hi ha el diàleg dels bisbes entre ells i la deliberació, que és una altra etapa. Tanmateix, respecte la metodologia jo proposaria menys gent i menys temari, menys tècnica. Podrien convocar-se concilis per a temes puntuals i de manera habitual, com «una convivència amb personalitat jurídica», que és el que, de fet, és un Concili.

A JOVES D'AMBDÓS SEXES

Preferentment mestres, estudiants de magisteri o assistents socials. Amb vocació de servei voluntari als més pobres.

OFERIM

Col·laborar en un projecte ambiciós i engrescador. Responsabilitat: gestió i direcció del centre dedicat a:

- Complement d'escolarització d'infants.
- Alfabetització, formació i reinserció humana i social de persones i famílies desestructurades per la pobresa
- Catequesi d'infants i adults.

Tardes de 6 a 8 (de dilluns a dijous)
a Sant Adrià del Besòs

Delegació de la Institució Benèfica L'Hora de Déu
Telèfon: 203 90 73 de 9 a 10 del matí

El Concili pot costar uns 100 milions de pessetes

C.C.

SANT CUGAT DEL VALLÈS— Fonts pròximes a la Secretaria del Concili han comunicat que les despeses generals del Concili Provincial pugen fins als 85 milions de pessetes i que si s'hi inclouen els costos dels desplaçaments poden arribar fins als 100 milions. Es preveu que una part dels diners per cobrir aquesta xifra provenguin de la recaptació amb motiu del dia de Germanor que se celebra a totes les diòcesis.

L'arxiprestat de Navàs en parla

Concili al dia

I del Concili, què?

**Lluís Badia i
Torras**
**Mn. Climent Forner
presentant els
membres conciliars**

NAVÀS.— A la sala d'actes de l'Escola Tècnico-Professional Diocesana, va tenir lloc, una taula rodona per tal d'informar els cristians —que vam omplir la sala— sobre el què és i com s'ha desenvolupat el Concili Provincial Tarraconense. Va presentar «els membres conciliars», Mn. Climent Forner, actual responsable de la pastoral arxiprestal navassenca. Eren Mn. Antoni Guixé, Vicari episcopal de la zona del Llobregat que és al Concili en virtut del seu càrrec diocesà; Josep Ensada i Pilar Malagarriga que hi prenen part en representació del Consell Diocesà de Pastoral, i Florenci Besora que és un dels tres que hi van per elecció directa del nostre bisbe.

Aquest darrer, va començar exposant el perquè del Concili, tot dient: «que la fe en Jesús de Natzaret és el distintiu del cristià; que la vivim en comunitat tal com va recomanar Jesucrist: «Quan dos o més us reunireu en nom meu, allí hi estaré jo enmig vostre.»; volem comunicar aquesta fe en l'amor de Jesús (si no ho fem nosaltres, no ho farà ningú més); cada vegada que es presenta una situació nova en el món, l'Església ha de meditar i decidir la millor manera de predicar i de viure l'Evangeli, i per això són els Concilis».

Josep Sensada va explicar-nos què forma part del Concili: segons el dret canònic aquesta trobada és una reunió de pastors per a decidir i legislar sobre problemes eclesiàstics, hi ha concilis

generals i particulars, plenaris i provincials; aquest nostre es correspon, podríem dir a un Concili provincial «a la catalana» ja que convocat per l'arquebisbe de Tarragona per tota la seva província eclesiàstica, s'hi ha afegit l'arquebisbat de Barcelona; va explicar qui hi ha, va detallar especialment la tasca dels relators o ponents, l'assistència de Delegacions, amb veu però sense vot, i la presència de quatre representants observadors d'altres religions fora de la catòlica; va demostrar com dels 40 laics, vint són dones, la qual cosa va molt més enllà, quant a la participació dels dos sexes, que no pas l'axigui 25% d'alguns partits polítics...

Molta atenció i molta tensió

Pilar Malagarriga va exposar la mecànica dels treballs conciliars: la situació dels diversos membres a l'aula conciliar; va remarcar que el Concili «fa tres anys que dura», car va començar amb les consultes prèvies als catòlics diocesans; l'entrega de les ponències i les seves possibles esmenes que hi serien incorporades; les votacions i el segellat de les urnes (fent ressaltar la bona i eficaç col·laboració de molts joves voluntaris per a tota mena de suport). Ens va dir que el Concili

s'ha viscut, per dins, «amb molta atenció i molta tensió», però també amb molt de respecte fraternal per les opinions dels altres i, sobretot, amb molta devoció i fervor a l'hora de la pregària comunitària; va acabar dient que, en el fons, les explicacions són insuficients; perquè per a poder-ho entendre «s'ha de viure». Ocasí que, és clar, dissortadament no tots hem tingut. Ens va transmetre que el Concili era, però, «obra de tots», dels de dins i dels de fora.

Mn. Guixé va cloure els parlaments fent un repàs a la història dels Concilis de la Tarraconense: se n'han celebrat uns 175 des del primer de l'any 380; el darrer va ser el de l'any 1757, passat l'11 de setembre de 1714 i ja en plena vigència del Decret de Nova Planta que pretenia despersonalitzar Catalunya; fins ara, doncs, hem passat 238 anys sense Con-

cili; va fer memòria del celebrat a Vic sota la presidència de l'abat-bisbe Oliba, que va establir el document de «Pau i Treva» que va aconseguir crear un oasi de pau i de germanor en la tèrbola Edat Mitjana i també que ja en el de l'any 516 hi van assistir, a més de bisbes i sacerdots inscrits, «alguns fills de l'Església segleja»; va acabar dient-nos que l'actual Concili és el fet més transcendental, de l'Església catalana en aquests dos llargs segles d'història.

Al final hi va haver un interessant col·loqui durant el qual, com diuen que passa en el Concili, els ponents d'aquesta taula rodona tampoc no van deixar cap pregunta per contestar, insistint en l'absoluta llibertat per a dir-ho tot que hi havia a l'aula conciliar, combinada, això sí, amb el més absolut i fraternal respecte dels uns pels altres. Reconforta veure com l'Esperit Sant va obrint el camí de l'amor i la unió, de la pau i la fraternitat que tots esperem.

Per viure el Concili

Concili i missions

Diverses propostes de la ponència quarta del Concili s'han adreçat a reforçar la dimensió missionera de les nostres Esglésies diocesanes.

S'ha dit que cal considerar la dimensió missionera com un element primordial de la pastoral ordinària. Que ha d'estar ben present a cada Església diocesana, a les parròquies, als arxiprestats i als moviments; en les activitats de catequesi, de litúrgia, de vocacions, de Càritas, etc.

El bisbe, per mitjà de la delegació de Missions, ha d'animar l'obertura a la universalitat i el concepte d'Església de comunió i d'intercanvi.

Un camí concret seria promoure la creació de grups d'animació missionera i potenciar els que ja existeixen.

Preguntem-nos:

- Estem atents als carismes missioners de les nostres comunitats de pertinença? Els potenciem? Els acompanyem?
- Tenim prou present la dimensió missionera en la nostra vida cristiana?

Preguem:

«Senyor, que vas dir als teus apòstols que els enviaves als quatre punts cardinals, ajuda'ns a ser més missioners, més universals.»

Oficina d'Informació del Concili

EL MIRACLE

RECESSOS DE CAP DE SETMANA A L'ESTIU

La CASA D'ESPIRITUALITAT del Santuari d'El Miracle, és un lloc ideal per a la pau, la reflexió i la pregària; per a gaudir de la bellesa i la solitud de la natura i per al retrobament amb Déu i amb un mateix.

■ Juny, del 23 al 25

Director: P. Alexandre Olivar, monjo.
Tema: Sentit de Déu.

■ Setembre, del 15 al 17

Director: Mons. Antoni Deig, bisbe de Solsona.

■ Setembre, del 29 a l'1 de octubre

Director: Oriol Diví, monjo.
Tema: El pelegrinatge pasqual.

■ Comencen i acaben a la tarda.

PER A INFORMACIÓ I INSCRIPCIONS
TEL. (973) 48 00 45 - FAX (973) 48 02 43
CASA D'ESPIRITUALITAT
25287 EL MIRACLE (EL SOLSONÈS)

Som gairebé a totes les llars

És del tot segur que la seva llar, com a la de milers i milers de famílies, hi ha instal·lat algun producte Roca.

Al llarg de més de 75 anys, el nostre objectiu constant ha estat augmentar la qualitat de vida proporcionant confort i benestar màxim, a tots els gustos i necessitats.

Això ens obliga a millorar allò que moltes vegades sembla immillorable.

Conegui les novetats de Roca. Hem aconseguit aplegar els últims avenços tecnològics amb el disseny més actual.

CAMBRES DE BANY
AIRE CONDICIONAT
CALEFACCIÓ
CERÀMICA

Roca

El bisbe Lluís en la missa crismal

Tortosa

«Actuem com a ambaixadors de Crist i en el seu nom»

TORTOSA.— Nombrosos assistents van participar en la missa crismal organitzada per la delegació diocesana del Clergat i presidida pel bisbe de Tortosa, Lluís Martínez i Sistach, i que sempre resulta un moment fort i significatiu en la dinàmica eclesial diocesana. El complement de la festa va ser el dinar de germanor, en el qual van fer els parlaments els sis preveres que van celebrar les noces d'or o d'argent.

J. Blanc i Bahima

Diversos representants de la comunitat diocesana van prendre part en la consagració del crisma i la benedicció dels sants olis. El prelat va dirigir-los algunes paraules de felicitació, especialment a les germanes i a les mares dels preveres.

El bisbe Lluís en l'homilia va ressaltar que: «L'Església neix per a una missió orgànicament

única, de les "dues mans de Déu", que diria sant Irineu. També el nostre ministeri sacerdotal té una doble dimensió: cristològica i pneumatològica. Actuem com a ambaixadors de Crist i en el seu nom, però amb la força de l'Esperit. La gràcia de l'ordenació roman, durarà en l'ànima del sacerdot mentre visqui. "Si nosaltres som infidels, Ell continuarà fidel, ja que no pot negar-se Ell mateix", llegim a la segona carta

de Timoteu. Però aquesta gràcia pot anar-se re-fredant. És necessari reanimar-la i revifar-la».

Examinar l'actitud de conversió

I més endavant afegia el prelat: «Els bisbes, amb motiu del Concili Provincial, deiem que les nostres esglésies diocesanes se senten interpel·lades per aquesta pregunta: Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense? Monsenyor Torrella va demanar en la primera sessió als pares conciliars: Examinem la nostra actitud de conversió i fidelitat a la crida de l'Esperit durant els treballs d'aquest Concili».

«Aquesta actitud de docilitat a l'Esperit —va continuar explicant Mons. Martínez i Sistach en

l'homilia— ens fa pensar molt durant la celebració del Concili. Penso si estic obert a allò que l'Esperit vulgui dir a través de les intervencions i dels treballs conciliars. Cal certament un discerniment i dono gràcies a Déu que els bisbes exerceixen aquest ministeri, conjuntament, col·legialment, amb la intervenció dels restants membres conciliars».

El bisbe es va mostrar desitjós que els sacerdots col·laboressin amb un sentit de corresponsabilitat amb els membres de la comunitat parroquial i en especial amb els Consells Pastors, a fi de dinamitzar la nova evangelització, que passa per la «dura prova» del secularisme, la indiferència i l'ateisme dels països de vella arrel cristiana.

Evangelitzar avui

Mons. Lluís Martínez i Sistach va declarar que: «Les nostres comunitats cristianes seran evangelitzadores si posem en joc els elements de cara a una acció missionera amb els creients, una acció catecumenal amb els convertits de poc i una acció pastoral constant amb els fidels de la comunitat cristiana». Finalment, va cloure la seva homilia amb les paraules següents: «Jesucrist avui significa per a nosaltres, sacerdots, participar de forma directa i plena en el drama més gran que està vivint la humanitat: Decidir si tancar-se en el cercle impenetrable de l'auto-suficiència o bé obrir-se a la recerca del rostre de Déu viu que dona vida».

La mitjana diocesana per habitant és de 133 pessetes

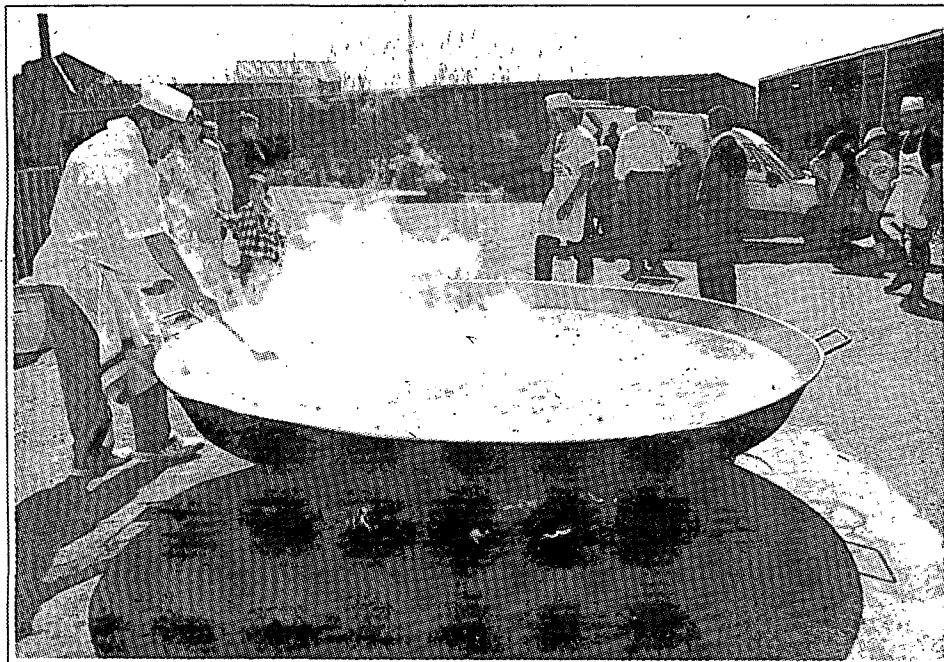
Creix l'aportació del carrer per a Mans Unides

TORTOSA.— S'ha tancat la campanya de Mans Unides amb un pressupost de 34.961.094 pessetes, cosa que significa més de dos milions d'increment respecte la campanya anterior. Les raons d'aquest creixement radiquen en la mentalització i la pregària (que és freqüent) dels fidels, en la propaganda que realitza aquesta organització no governamental i, segurament, en l'apadrinament en la línia promocional i evangelitzadora d'uns projectes a Ayacucho (Perú), on treballa el missioner tortosí, Mn. Xavier Obon.

J.B.B.

La mitjana més alta de donatiu per habitant es dona a les parròquies dels pobles petits que pateixen l'èxode rural com els de Ports de Morella i els del Baix Priorat. La bona gent treballa l'artesania i després la rifa o la ven. El resultat és altament exemplar.

Fins ara han comunicat la memòria oficial de la recaptació a la diòcesi tortosina: Amposta, Sant Carles de la Ràpita, Ulldesona, Santa Bàrbara, La Sénia, Tortosa, Camp-redó, l'Aldea, Benicarló i Miravet.

A Amposta es va fer un dinar de germanor que va aplegar més de 2.000 persones. Totes van menjar d'aquesta paella gegant

En general es recullen molts diners durant les misses, tanmateix, és al carrer on la recaptació és més gran a partir de diverses activitats a l'aire lliure com: dinars i sopars de germanor, xocolatades, degustació de pastes locals, curses de bicicletes, marxes amb itineraris de reflexió i pregària, rifes de queviures, venda de flors i de rams, concerts de coral i d'orquestra, danses, teatre, subhastes de quadres o la plantada de tendes amb l'eslògan del 0'7%.

Tot això ha estat possible perquè al davant de la diòcesi i a les parròquies més vives hi ha un animador i coordinador.

Trobada festiva-pasqual

Els joves es comprometen a ser tolerants

J.B.B.

ALCANAR.— Enguany, quan es commemora l'Any Internacional de la Tolerància, 325 membres del Moviment de Joves Cristians de tota la diòcesi, encara que majoritàriament d'Alcanar, la ciutat amfitriona, van respondre a la crida de fi de curs de l'entitat que es va celebrar a l'ermita de Nostra Senyora del Remei, una talaia mediterrània carregada d'història, de devoció mariana i un lloc ideal per a trobades. La convocatòria cavalcava entre un ambient festiu postpasqual i el plat fort de la tolerància.

En la presentació de l'encontre es va definir la tolerància com un estimar a la persona concreta, però a la vegada mantenint la veritat, en la línia de l'evangeli que va centrar-se en el text de la dona adúltera. Es va dir que Jesús és el model nostre de la tolerància, que sap conjugar l'amor amb la veritat moral.

Diversos capellans joves van concelebrar l'eucaristia que va estar presidida pel consiliari diocesà, Josep Insa. Va ser una missa «pasqual» pel tarannà de la música i de les actituds festives. Havent dinat, els jocs i la gresca van reforçar l'eslògan de la tolerància. I fins a l'inici de curs, a la tardor.

Vic

Nombroses persones van assistir a l'acte

S'ha inaugurat l'ermita de Sant Jaume de Sesoliveres

G.V.C.

IGUALADA.— Recentment va celebrar-se la restauració de l'ermita de Sant Jaume Sesoliveres, dins el terme de la ciutat, i que durant segles va ser un punt de referència del camí de Sant Jaume per alss pelegrins que seguien la ruta d'Aragó.

El Vicari General de la diòcesi de Vic, Dr. Fèlix Guàrdia, va presidir una missa a l'exterior i va beneir la capella restaurada, una creu i un petit retaule amb Sant Jaume. També va beneir la campana que la foneria Bachert d'Alemanya va regalar gentilment a la ciutat.

Hi van assistir autoritats de la Diputació, de l'Ajuntament de la ciutat, els rectors de les parròquies locals i un bon nombre d'igualadins. Acabada la cerimònia religiosa, hi va haver diversos actes lúdics, entre els quals va destacar la presentació en públic de la nova colla de castellers d'Igualada: «Els Moxigangers».

Bona notícia per Càritas

Josep Nadal

IGUALADA.— L'alcalde de la ciutat, Jordi Aymamí, i el Director de Càritas Interparroquial d'Igualada, Jordi Requesens, han signat un conveni corresponent a 1995 en el qual l'Ajuntament es compromet a donar dos milions de ptes. Càritas, com ja és habitual, es farà càrrec de desenvolupar els projectes d'atenció als transeünts, ajuda per a l'alimentació i menjar a domicili per a la gent gran.

Solsona

Doble festa de Sant Jordi

Lluís Badia i Torras

ALTA-RIBA.— Aquest petit poblet, on encara viuen amb esperit de permanència i de bona convivència quatre famílies amb un total de divuit persones, pertany al municipi d'Estaràs i l'església ha estat d'anys sufragània de la parròquia de Santa Fe: ambdues les serveix actualment Mn. Eduard Ribera, de l'equip de preveres de Cervera. La seva església fou un antic temple romànic del qual encara en queda l'absis semicircular si bé la resta va ser reconstruïda afegint-hi un campanar de planta quadrada en lloc de l'espaldanya original. Des de temps immemorial aquella comunitat cristiana venera sant Jordi; certament un dels pocs temples de la nostra terra que li han estat dedicats.

Enguany, els feligresos d'Alta-riba i de les parròquies veïnes han celebrat la festa del nostre i seu patró per partida doble. La seva festa major comptà amb la presència del bisbe Antoni, que havia volgut associar-se a la joiosa celebració perquè havia promès visitar aquella feligresia petita però fidel quan va fer la visita pastoral a l'arxiprestat de la Segarra, acabada recentment. També van rebre l'anunciada visita d'un bon grup (més de seixanta) de socis de l'associació Amics de Sant Jordi que, amb la seu al Palau Dalmau de Barcelona i afiliats arreu de Catalunya, es proposa de «treballar per al manteniment, la recuperació i l'extensió de la presència de la figura de Sant Jordi (i de la seva bandera de la creu vermella sobre fons blanc) a Catalunya». Hi van assistir una bona colla de devots procedents de Cervera, Sant Ramon, Santa Fe i altres

poblets dels voltants.

Es va celebrar una missa amb estrena dels nous goigs, especialment dedicats a l'advocació d'Alta-riba, la primera edició dels quals va anar a càrrec de l'Associació convocant de la trobada: la lletra havia estat encarregada a aquest corresponsal i la música és la popular antiquíssima amb la qual ja es cantaven els anteriors, molt generals. A la sortida, la cobla Els Tres Turons de Bellpuig va tocar tres sardanes, que els dansaires van ballar mentre tots els assistents menjaven la coca beneïda durant la celebració de l'eucaristia, com és tradicional. Que als devots de sant Jordi d'Alta-riba (per a ells com per a tot el país) vulgui el sant cavaller atendre la pregària cantada:

Feu-nos créixer la collita
que ens serà vida demà;
deu-nos fe que ens sigui fita
per sentir tothom germà.
Per la gent desarrelada
sembrarem noves llavors.
Ajudeu nostra contrada,
Jordi, màrtir gloriós.

El president dels Amics de Sant Jordi ofereix la bandera del Sant

I CONCURS DE DIBUIX CATALUNYA + CRISTIANA

Ja tens el teu diploma?

Fins el 30 de juny

Barcelona

Mons. Carles s'adreça als joves confirmats enguany

«Déu s'ha confirmat amb vosaltres»

Un moment del treball en grup

David Vidal i Castell

El cardenal-arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, es va adreçar durant el romiatge de Confirmació a tots els nois i noies que aquest any han rebut aquest sacrament: «Sou molts els qui avui dieu que heu estat confirmats, i és cert, però també Déu s'ha confirmat amb vosaltres, perquè Ell es confirma en l'elecció que va fer quan us va crear», va dir el prelat a la basílica de Montserrat davant de prop d'un miler de joves.

Monsenyor Carles, que amb la missa concelebrada amb l'abat de

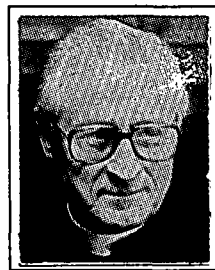
Montserrat, Sebastià Bardolet, i desenes de sacerdots assistents va cloure el IX Romiatge amb el lema *No vagis sol pel món! Tu ets molt important en l'Església*, també va demanar als nois que omplien la basílica que no decebessin amb la seva vida Santa Maria de Montserrat, «de qui tots els catalans ens sentim fills». «Que ella, que va acceptar donar el seu fill per nosaltres, no pensi que la sang vessada per Jesús va ser inútil», va dir. «No vulgueu quedar-vos en allò que ara sou —va explicar-los Mons. Carles—; i està molt bé que sigui així. Però creieu en tot. No us atureu tampoc en el creixement de la

vostra vida interior».

La delegada de Joventut de l'arquebisbat, Rosa Deulofeu, va valorar en finalitzar l'eucaristia molt positivament el Romiatge, que aplega cada dos anys tots els nois que fan la Confirmació a la diòcesi de Barcelona, i va remarcar que «els assistents, els responsables de grups i els mossens que hi han participat n'han marxat molt contents». Deulofeu va destacar la qualitat del treball fet en els grups durant tot el dia i també va agrair la presència del cardenal en l'Eucaristia, subratllant-ne la importància com a «signe que no som ovelles sense pastor».

Carta Dominical

RICARD M. CARLES

Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Gràcies per la Mare de Déu

Gràcies, perquè hi tenim —feta realització històrica— els anhels i els desigs que ens costa més d'aconseguir en el nostre pelegrinatge vers la casa del pare, en la nostra perseverança per «arribar a la visió de Déu».

Ens aclarem massa sovint entre el desig i l'esperança de ser capaços d'actituds evangèliques i l'experiència insistent i renovada de les nostres limitacions.

Maria trobà amb senzillesa l'equilibri entre la comprensió clara de les seves limitacions de creatura i la capacitat infinita del seu Senyor de fer en ella allò millor. «Perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa... el Totpoderós obra en mi meravelles.»

És la millor síntesi de la primera benaurança de Jesús: la pobresa d'esperit; la condició interior de qui té molt clara una doble intuïció: la de la seva incapacitat i la de la bondat i l'omnipotència d'un Pare per realitzar en ell la seva obra de santificació.

No cal gaire imaginació per suposar que, en proclamar Jesús la primera benaurança a la muntanya, li va passar per la ment la imatge de la seva mare, que l'havia acollida amb tota perfecció.

Avui no vull escriure, sinó pregar, pregar a vós, Maria, una de les nits que es va acabant el mes de maig.

Us anomenem amb noms entranyables de les nostres terres —Montserrat, Mercè—, amb advocacions que recorden devocions seculares o que revelen el que necessitem de vós —Pietat, Salut, Misericòrdia, Reimei, Providència, Esperança— i de vós rebem.

Sou tan mare, que no us fa res que molts fills us tractin com els infants, que no criden mai la mare mentre juguen feliços. Només quan tenen por o prenen mal criden: «Mare!» Si bé voldríeu que us recordessin amb uns sentiments més filials.

Us vull demanar, a les acaballes del mes de maig —un mes tan vostre—, precisament pels fills que menys us anomenen, que menys pensen en vós. Compenseu amb el vostre amor més gran el poc que senten per vós i pel vostre Fill.

Us agraeixo la intercessió contínua davant el Senyor per les nostres debilitats i pecats. Gràcies, perquè el vostre sentiment de mare ultrapassa infinitament la nostra fràgil consciència de fills. Com més ho feu, més en ajudeu a assembleu-nos a Jesús i a fer realitat el seu somni de ser el primogènit de molts germans.

Mireu, amb aquests ulls que només teniu les mares i que infonen ànim i confiança als fills, aquells que s'esforcen a fer present el vostre Fill entre els seus germans. Doneu vigor al seu esperit i capacitat de convenciment a tots els cristians que s'esforcen a continuar construint —des de la família i la professió, des de la catequesi, o el servei als germans, o la militància en qualsevol moviment— l'Església del vostre Fill.

Doneu tot el que necessiten als qui més necessiten: als qui estan malalts, en solitud, a l'atur, en la carència de fe, en sofriments o en pecat.

Pregueu per nosaltres, pecadors, ara i en l'hora de la nostra mort.

Festival del SED

«La solidaritat és el somni de Déu fet història»

Pere Borràs

BARCELONA.— El passat diumenge, 14 de maig, va tenir lloc el II Festival SED a favor dels Camps-Missió que aquesta ONG (Solidaritat, Educació, Desenvolupament), organitza i anima el proper estiu a l'Equador, Hongria, Paraguai i Tanzània. Al voltant de cinc-centes persones i una cinquantena de voluntaris van omplir els patis del col·legi Maristes Sants d'alegria, il·lusió, música i una causa comuna, la solidaritat. Quatre grups van actuar com a animadors de la festa i van combinar el ritme de la música més moderna amb el missatge profund i viscut nascut de l'Evangeli: Kairoi, Xirat, Vet aquí i Atilano. Si la solidaritat era la causa comuna, si la fe ens havia fet família i Església universal, una altra cosa ens unia i donava un caliu especial a les seves actuacions i al seu testimoni: tots quatre grups tenen en el seu si voluntaris que han participat o partici-

paran en Camps-Missió tant a Europa com a l'Àfrica i Llatinoamèrica. Entre actuació i actuació, una infinitat de detalls preparats pels mateixos voluntaris, artesanía indígena, pastissos, un bingo... donaven a la festa un to familiar que feia que tots s'hi trobessin com a casa i sentissin seva la crida a la solidaritat i al compromís a favor dels més pobres, fent del nostre món una casa comuna. Un moment especial i entranyable va ser, quan els voluntaris d'aquest estiu van cantar i ballar com a grup l'himne al voluntari. Els seus ulls brillaven, els seus cors bategaven amb força, la seva il·lusió contagiava el desig de comprometre's per allò que s'ho val. La festa va acabar amb el servei callat i anònim de qui amb l'esperit de la gratuïtat pròpia del voluntariat sap col·laborar, tot i que sigui diumenge i de nit, a desmuntar tot allò que s'ha fet servir. I és que «la solidaritat fa brollar de l'interior de la dona i de l'home allò que tenim de més bo, el somni de Déu fet història».

Urgell

La germana M. Josefa Bellón celebra els 50 anys de monja al servei dels avis

Antoni Mirabet

LA SEU D'URGELL.— La M. Josefa, de la Llar Sant Josep de La Seu d'Urgell, va celebrar les noces d'or de la seva consagració a Déu en la vida religiosa. Va ser una festa de tota la casa amb la comunitat de religioses de les Germanetes dels Pobres i el centenar d'avis acollits al centre. Fa cinquanta anys que és monja, des del 1980 serveix els ancians del centre i es considera «la dona més feliç del món».

En el marc de l'Eucaristia va renovar els vots, va donar gràcies a Déu pel mig segle de servei als avis i malalts i va celebrar la festa amb les companyes de la comunitat religiosa i els avis de la casa. Va obsequiar les religioses amb una cistella ben guarnida i teixida a mà per un avi de la casa.

Josefa Bellón, nascuda a Lugo fa 72 anys, l'any 1942 va ingressar al noviciat de les Germanetes dels Pobres a Sabadell i va emetre els vots religiosos a València el 1945. Fa doncs cinquanta anys que serveix els avis en diferents cases de

La germana es considera la dona més feliç del món

les Germanetes dels Pobres. Les cases que han rebut les atencions de la M. Josefa són les següents: València, Alcira, Roma, Mula, Algeciras, Arcos de la Frontera i La Seu d'Urgell. En preguntar-li quins són els seus sentiments només té un mot: alegria, goig i acció de gràcies. «Sento molt goig per haver-me donat el Senyor aquest privilegi, li dono gràcies pel servei directe als malalts i perquè per

ells ens dona els seus dons».

Recorda el que va deixar al seu poble de Vilagamelle (Lugo), li agradaven els esports: patinatge, natació, etc. i ho va sacrificar tot pel servei als ancians. La seva fe cristiana, la consagració a Déu i als avis, el servei als malalts, un hàbit i un horari conventual configuren el patrimoni que fa de la M. Josefa la dona més feliç del món que contagia alegria i pau.

Conferència del P. Bernabé Dalmau als preveres

L'Eucaristia és signe d'identitat cristiana

A.M.

LA SEU D'URGELL.— Bernabé Dalmau, en la conferència que va pronunciar a la Casa del Bisbat, va informar àmpliament al presbiteri diocesà sobre el tema del Concili Provincial Tarraconense *La Paraula de Déu i els sacraments en les nostres esglésies*.

Va centrar la conferència en tres punts: La Paraula de Déu eix central de la vida cristiana, Sacraments i perspectives de futur. Dins un termini de divuit mesos a Catalunya s'han venut 50.000 exemplars de la Bíblia Interconfessional i 15.000 del Nou Testament. El fet palesa un interès creixent per la Bíblia. L'Eucaristia marca el diumenge i és el «signe d'identitat cristiana, sobretot als pobles petits». L'assemblea conciliar considera convenient fer un estudi sobre la pastoral del cap de setmana. Els esports i els desplaçaments a les segones residències donen una nova configuració social al diumenge.

Cal un directori interdiocesà de pastoral sacramental

En l'apartat dels sacraments el conferenciant va destacar la necessitat de la seva transparència i de fer un seguiment després de l'administració. Va senyalar la necessitat d'un directori de pastoral sacramental, de caràcter interdiocesà, que serveixi de marc i eviti tant l'uniformisme com una normativa detallada.

Seguint sempre el document conciliar el monjo va lloar finalment el clima de comunió viscut al Concili per la pregària, el treball i la convivència. El Concili ha brindat una oportunitat única d'encontre a l'església de Catalunya i el treball fet infon esperança.

Finalment definí la diada sacerdotal com «una vivència anual de diocesantat». La consagració dels Sants Olis aplega el presbiteri amb el seu Bisbe, es renoven les promeses sacerdotals, es recorden els companys difunts i es fa homenatge als que celebren els 25 i 50 anys de la seva ordenació.

S'hi concentraran dos milers de joves

El Multifestival David '95 a Les Avellanes

A.M.

LES AVELLANES.— El Monestir de Les Avellanes ha estat escollit seu del Multifestival David '95 a celebrar del 29 de juny al 3 de juliol. Hi esperen l'assistència de dues-mil persones aproximadament. Els organitzadors defineixen David '95 com una «trobada cristiana de música i art contemporani i evangelització. 2a. part: evangelitzeu els batejats».

El Multifestival David '95 va ser presentat a Barcelona amb l'assistència del cardenal Ricard M. Carles. Els organitzadors tenen també l'aprovació del Bisbe d'Urgell, que ha redactat la salutació del programa oficial.

El Multifestival David vol ser una intensa experiència de fe i una mostra de recursos pastorals. Des de diferents àrees volen influenciar en la societat actual mitjançant la il·luminació cristiana. Les activitats diàries giren entorn de quatre eixos: la pregària, els seminaris de teologia, els tallers i els concerts. Les estones d'oració canalitzen la fe i l'eclesialitat dels assistents, conscienciats i il·luminats per les lliçons teològiques. Els tallers serveixen per a exposar i contrastar els recursos pastorals dels diferents grups presents a la trobada. Els concerts musicals expressen les vivències dels joves i intenten ser un llaç d'unió entre fe i cultura moderna.

El Monestir de Les Avellanes ofereix un marc idoni per al Multifestival David. L'antic seminari marista, de La Noguera, ha estat reconvertit en casa d'espiritualitat, amb possibilitats d'acampada en els bells paratges de la finca, hi ha una àmplia església i sales de reunions.

**Jerónimo José Martín
José María Aresté
Pedro Antonio Urbina**

**FOTOS,
CRÍTICAS Y
FICHAS
TÉCNICAS
DE TODAS
LAS PELÍCULAS
ESTRENADAS
DURANTE 1994,
Y POR TANTO,
DE MUCHOS
DE LOS VÍDEOS
QUE
APARECERÁN
EN 1995.**

**Diríjase a su librería habitual
o directamente a:**

EDICIONES PALABRA S.A.

Pº Castellana, 210 • 28046 Madrid • Tfnos. 350 77 20/39 • Fax: 359 02 30

CRÍTICAS Y FICHAS
TÉCNICAS DE TODAS
LAS PELÍCULAS ESTRENADAS EN 1994

Cine 94

TIEMPO LIBRE

Ideal para
aficionados al vídeo.
Toda la información
de las novedades vi-
deográficas
de 1995

PVP 1900 ptas

Tarragona

Montferri es va aplegar un any més a redós de l'ermita de Montserrat

Joan Boronat

MONTFERRI.— Es va celebrar en aquesta població de la comarca de l'Alt Camp, la trobada anual que aplega gent del poble i de la rodalia, a redós del santuari dedicat a la Moreneta.

Va presidir l'Eucaristia el monjo de Montserrat Cebrià Pifarré, el qual va pronunciar també l'homilia, on va destacar «l'agermanament entre Montferri i Montserrat, tenint la Moreneta com a mitjancera». Els cants de l'ofici van anar a càrrec dels cors Noves Veus de Vinyols, Antistiana i Santa Maria de la Bisbal del Penedès, i Camerata de Sitges, formacions que van oferir un concert, acabat l'acte litúrgic.

Seguidament, hi va haver actuació castellera a càrrec de les colles Joves Xiquets de Vallès, Vella de Tarragona i Nova del Vendrell, que no va resultar, gaire lluïda, perquè hi va haver força llenya..

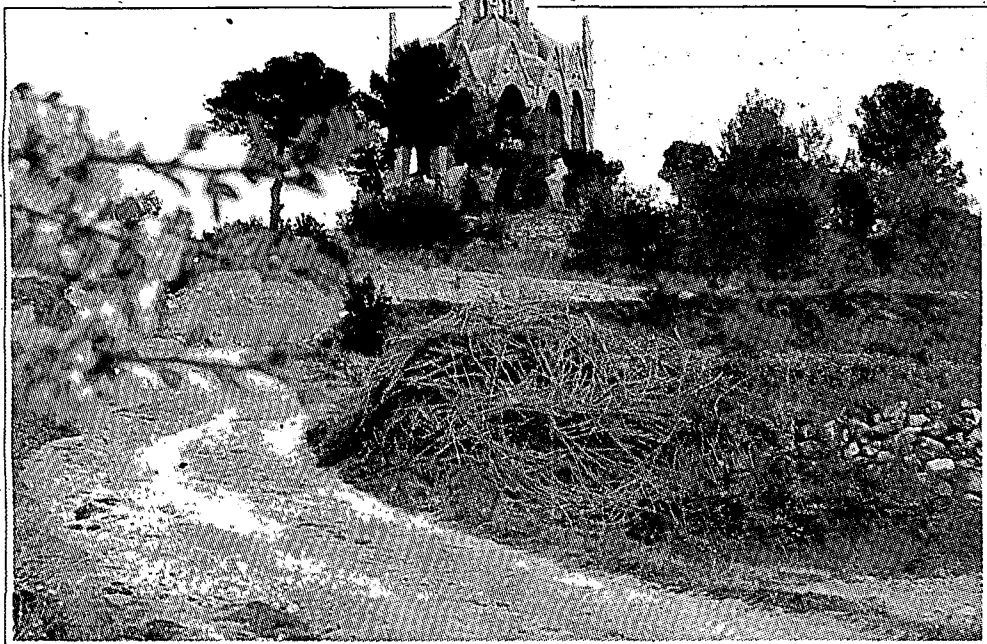
Arrossada popular

A l'hort de l'abadia es va celebrar el dinar de germanor, molt complet, que va tenir com a plat fort una paella mixta (mar i muntanya), cuinada per a més de 800 persones.

A les cinc de la tarda, es va iniciar a l'església parroquial el concert benèfic, amb l'objecte de recaptar fons pel

projecte *Montserrat a Montferri*. Els diners recollits, com cada any, seran destinats a les obres de construcció de l'ermita de Montserrat, segons el projecte de l'arquitecte Josep Maria Jujol, elaborat l'any 1928. L'esmentat concert va anar a càrrec dels cors Antistiana de la Bisbal del Penedès, i Camerata de Sitges, acompanyat de l'Orquestra de Cambra.

Segons Josep Maria Jané, un dels principals impulsors de les obres del santuari de Montserrat a Montferri «enguany és previst continuar els treballs, bastint la imitació de les roques de la muntanya montserratina. La resposta dels fidels i les seves aportacions ens encoratgen a continuar endavant».

S'està construint a Montferri una ermita dedicada a la Moreneta

Santes Creus va acollir la IX Trobada de Cristians de l'Alt Camp

J. B.

AIGUAMÚRCIA.— El monestir de Santes Creus, ubicat al terme municipal d'Aiguamúrcia, va ser el punt de trobada dels cristians de l'arxiprestat de l'Alt Camp. En aquesta IX Trobada hi van participar unes 250 persones procedents de les diverses parròquies integrades en aquell arxiprestat.

El lema d'enguany era *Creix en la fe que has rebut*, i va ser una diada fornida d'activitats de tota mena, per la qual cosa la trobada de cristians de l'Alt Camp va resultar una de les més reeixides dels darrers anys.

Al matí, a l'hora de donar la benvinguda, es va fer una pregària, en el decurs de la qual el representant del Consell de Pastoral de l'arxiprestat, Anton Fortuny, va adreçar unes paraules als assistents. Seguidament, es van organitzar 8 tallers destinats a diverses activitats com la música, la

litúrgia o la Bíblia, encaminats a la formació dels laics per a una més plena participació en la vida de l'Església.

La vida de les parròquies

Representants del Consell de Pastoral van manifestar que «aquestes sessions serveixen també per tractar diversos aspectes de la vida de les parròquies, així com les diverses activitats que s'hi organitzen».

Al migdia, es va celebrar l'Eucaristia que va oficiar mossèn Romà Comamala, rector de Vila-bella, i que és a la vegada el sacerdot més antic de l'arxiprestat.

A l'hora de dinar, els participants a la trobada es van instal·lar a la magnífica arbrada que hi ha als peus del monestir, a la riba esquerra del riu Gaià. La jornada va cloure amb la representació de l'obra teatral *El miracle del Castanyar*, de A. Santos i Antolí, a càrrec del grup La Pedrera, de Masllorenç.

Fets i criteris

RAMON TORRELLA CASCANTE

Arquebisbe de Tarragona i Primat

La llum d'Orient

Joan Pau II ha publicat, amb data del dos d'aquest mes la carta apostòlica *Orientale lumen* sobre la importància de l'Orient cristià per a l'Església universal.

El papa ha escrit aquest document convençut que per a respondre els interrogants de l'home contemporani l'Occident necessita les paraules de l'Orient: «L'Occident necessita de l'Orient perquè sigui restituïda a l'Església i al món la plena manifestació de la catolicitat de l'Església.»

Joan Pau II, com a bon esclau, s'adreça a les Esglésies d'Orient amb un llenguatge de gran admiració pel tresor multiforme que posseeix, per la capacitat d'assumir els trets característics de cada cultura i pel gran respecte a cada comunitat particular.

En un temps en què cada vegada s'admet més com a fonamental el dret de cada poble a expressar-se d'acord amb el seu patrimoni de cultura i de pensament, l'experiència de les diverses Esglésies d'Orient es presenta com un exemple autoritzat d'una inculturació reeixida.

El document parla extensament del monaquisme, el qual permet descobrir molts aspectes del cristianisme oriental. A l'Orient el monaquisme ha estat l'única forma de vida religiosa; més encara, captar-lo significa entendre la concepció de la vida cristiana pròpia d'Orient.

El monaquisme ha estat l'ànima de les Esglésies orientals, i la vida monàstica fa part integrant de la llum oriental transmesa a l'Occident pels grans pares de l'Església indivisa.

L'espiritualitat oriental està molt marcada pel coneixement d'un mateix segons el model de Crist, amb l'ajuda d'un guia espiritual —home o dona— que permet personalitzar el camí de cadascú i posar-lo en sintonia amb l'amor de Déu.

Un altre aspecte important és el coneixement profund de la vocació de l'home a «esdevenir Déu» per gràcia, sense oblidar la ferida del pecat ni el drama de la fragilitat.

En la segona part del document el papa indica algunes pistes del camí de les Esglésies d'Orient i d'Occident en la recerca de la unitat: cal assegurar el ple respecte de la dignitat de l'altre; s'ha de promoure una veritable consciència de poble, i no sols entre els líders; cal pensar en formes i en possibilitats noves «que fins i tot vagin més enllà de les formes ja experimentades en el passat».

Tota la carta és una crida a la sensibilitat i a la creativitat de l'amor amb el ple convenciment que la unitat es realitzarà com i quan el Senyor vulgui.

Avisos i Comunicats

BARCELONA

Av. Diagonal, 460, 3r - 08006
Tel. 415 30 06 - Fax. 415 14 49

• **CENTRE D'ANIMADORS DE CANT LITÚRGIC.**— Celebrarà el seu XX Aniversari el dissabte, 3 de juny, a la sala de la Mercè de la Catedral de Barcelona. L'acte començarà a les 10 del matí, amb intervencions del seu director D. Cols, i de J.E. Jarque i J. Urdeix. Cinc corals polifònics interpretaran parts del llibre *Pregar, cantant amb els salms*, que es presentarà en l'acte. A les 12.45, el Sr. Cardenal-Arquebisbe, Ricard M. Carles presidirà l'Eucaristia a la Catedral. Informació, Centre de Pastoral Litúrgica, Rivadeneyra 6, 7è (tel. 302 22 35, matins).

• **VETLLA PENTECOSTA.**— El grup d'oració de la Renovació Carismàtica us convida a aquest gran esdeveniment de la celebració de la Pentecosta, que tindrà lloc a la parròquia de la Bonanova (Pl. Bonanova 12), a les 10 de la

nit del dia 3 de juny, amb una Eucaristia; en acabar hi haurà un «piscobis» de germanor. Hi esteu tots convidats.

• **CORPUS CHRISTI A LA CATEDRAL.**— El dies 15 i 16 de juny, de 4 a 7 de la tarda, exposició del Santíssim i adoració; a les 6.30 de la tarda pregària; a les 7 de la tarda, Missa.— Dia 17 de juny, de 4 a 5.45 de la tarda exposició del Santíssim i adoració; a les 6 i a les 7 de la tarda, Missa. A les 10 de la nit, Vetlla d'adoració oberta a tothom.— Dia 18 de juny, diumenge (Corpus): de 8 a 1.30 del matí, adoració del Santíssim a la capella del Sant Crist de Lepant; a les 10 matí, Laudes; 6.30 tarda, Missa al Pla de la Seu, presidida pel Sr. Cardenal-Arquebisbe, i processó pels carrers tradicionals. Aquest any s'escau el 675 aniversari de la primera Processó del Corpus a la ciutat de Barcelona. Es convida a tots els fidels a participar en aquests actes.

• **GRUPS D'ORACIÓ I AMIS-TAT.**— Celebració d'una Jornada Eucarística el proper 15 de juny, en el local social, carrer Major de Gràcia, 237 pral, 2a. Començarà a les 10 del matí amb l'Eucaristia i acabarà a les 7 de la tarda. El recés de juny es trasllada a aquest dia, i tindrà lloc duren la tarda. Per a més informació, tel. 217 94 46.

• **CONFERÈNCIA SOBRE EL CONCILI PROVINCIAL TARRACONENSE.**— Sobre el tema *Perspectives del Concili Provincial de les Diòcesis de Catalunya*, a càrrec del Dr. Joan Busquets, Degà-President de la Facultat de Teologia de Catalunya. Tindrà lloc el dimarts dia 13 de juny, a les 8 del vespre, a la parròquia del Corpus Christi, carrer de Bailèn 175 (xamfrà Còrcega) 08037 Barcelona.

• **UNIÓ COMARCAL DE LLIGUES DE PERSEVERANÇA del Baix Llobregat.**— Diumenge, 4 de juny, a la Cripta Gaudí-Parròquia del Sagrat Cor de Jesús de la Colònia Güell, a les 5.45 de la tarda, *Hora Santa* que predicarà el P. Josep Solé-Assens i Piñol, S.J.

• **FUNDACIÓ JOAN MARAGALL.**— Conferència de clausura del curs de la fundació Joan Maragall. Versarà sobre el tema *Religió i cultura a Occident en el llindar del tercer mil·lenni*, i serà a càrrec d'Eugeni Trias, filòsof. El dia 14 de juny, a 2/4 de 8 del vespre, a la Sala d'Actes del Seminari Conciliar de Barcelona, c/ Diputació, 231. (Entrada lliure).

• **FRATERNITAT FRANCISCANA SEGLAR.**— Exercicis Espirituals, oberts a tothom, del 30 de juliol al 5 d'agost, a la Casa d'Exercicis Sagrada Família de Vallvidrera. Dirigits pel P. Miquel Colom, caputxí. Tema: *El cristià i la pregària*. Per inscripcions, Leonor, tel. 435 71 17 (vespres).

TORTOSA

• **PRESENTACIÓ DE L'ENCÍCLICA «EVANGELIUM VITAE».**— Tindrà lloc a la sala d'actes del Patronat (c/ Mercaders, 2 - Tortosa), organitzada per les Parròquies i altres Delegacions. Serà a càrrec del P. Cuyàs, S.J. Tothom hi és invitat.

Secretariat Interdiocesà de Catequesi de Catalunya

XV ESCOLA D'ESTIU PER A CATEQUISTES, 1995

Barcelona, 17-21 de juliol
Solsona, 31 de juliol - 5 d'agost

La demanda de formació és una constant en els catequistes, recollida pel Primer Congrés de Catequesi, i amb el seu ressò en el Concili. És un dret un deure dels catequistes, L'oferta de formació és un deure dels organismes responsables. La XV Escola d'Estiu s'organitza tractant de donar la resposta coherent i adequada a la formació de catequistes. Els cursos «Iniciar-se a ser catequistes», «Escola Bàsica» (EB), «Responsables» (EIRC) són, com ja sabeu, els de Fonamentació, i justament per aquest ordre, que tot catequista haurà de tenir present per a una formació ben estructurada. Els cursos d'«Escola Bàsica» (EB) s'han disposat de manera que es puguin realitzar íntegrament, amb jornada sencera i escollint les quatre opcions ofertes. En cas de fer mitja jornada, també hi ha aquesta flexibilitat d'opció.

Barcelona, 17-21 de juliol

- ◆ 1 Escola de responsables: *Fe i cultura / Les Esglésies de la Tarraconense després del Concili / La identitat en un món secularitzat*
- ▲ 2 EB Història de la Salvació
- ▲ 3 EB La pregària i els Sagraments
- ▲ 4 Iniciar-se a ser Catequista
- ▲ 5 Dinàmiques amb joves
- ▲ 6 Noves activitats per infants
- ▼ 7 EB Catequètica fonamental
- ▼ 8 EB Metodologia catequètica
- ▼ 9 Iniciar-se a ser catequista
- ▼ 10 «La vida en el Crist». CEC.
- ▼ 11 Treballem «Quinze, setze, disset»
- ▼ 12 El conte a la catequesi

Solsona, 31 juliol - 5 d'agost

- ◆ 13 Escola de responsables: *Fe i Cultura / Les Esglésies de la Tarraconense després del Concili / La identitat cristiana en un món secularitzat*
- ▲ 14 EB Història de la Salvació
- ▲ 15 EB La pregària i els sagraments
- ▲ 16 Iniciar-se a ser catequista
- ▲ 17 Noves activitats per infants
- ▲ 18 Animació de grups de joves a la catequesi
- ▼ 19 EB Catequètica fonamental
- ▼ 20 EB Metodologia catequètica
- ▼ 21 Treballem «Quinze, setze, disset»
- ▼ 22 El conte a la catequesi
- ◆ Curset de tot el dia
- ▲ Curset de matins
- ▼ Curset de tarda
- EB Escola Bàsica

INFORMACIÓ:

A la **Delegació Diocesana de Catequesi** o a la **Secretaria del SIC**, tel.: (93) 302 10 41, de dilluns a dijendres i de 9 a 13.

10 anys d'ESCOLA DE PREGÀRIA per als joves de la nostra diòcesi

El proper **dijous 1 de juny** tindrem el goig de poder celebrar el **10è aniversari** de l'Escola de Pregària per als joves de la nostra diòcesi.

Convocats pel nostre Cardenal, us esperem el **dijous 1 de juny** a les 20 h. al cor de la Catedral.

Preguem amb el sant pare Joan Pau II

Antoni M. Serrallonga, s.j.

Aquest mes de maig el Sant Pare ens demana pregàries perquè els pares contribueixin a l'evangelització educant els seus fills en l'escola de Jesús.

Les primeres impressions que l'infant rep tenen un valor extraordinari per a la futura vida afectiva de la persona. Si a casa hi ha amor i tendresa no és difícil que el fill entengui que Déu ens estima; i dir-li Pare serà espontani i natural. El Parenostre s'ha d'aprendre entre petó i petó quan es comença a parlar, assegut als genolls del pare o de la mare.

Els pares són qui han de resar, el menut encara no sap parlar amb Déu. Educat en la veritat i la sinceritat, quan es faci gran, haurà d'anar captant que no es pot dir una cosa a la pregària i després fer-

ne una altra a la realitat. Quina joia la dels pares que puguin oferir una autèntica imatge i semblança de Déu als fills que Ell els ha concedit.

Intenció missional

El sant Pare també ens demana pregàries perquè els joves, seguint l'exemple de Maria, acceptin seguir la vocació missionera.

Els homes sempre busquen models, líders als quals seguir. Sempre és fàcil i agradable el camí que un altre ens ha obert al davant. Maria és model del nostre seguiment de Crist. És la primera cristiana la que millor va escoltar la veu de Déu i es va disposar a obeir tot el que li manés. Ho va fer amb una entrega total. Facis en mi segons la teva paraula, va dir a l'àngel.

Una experiència qualificada de pregària: els exercicis espirituals de sant Ignasi amb acompanyament personalitzat. Direcció: P. Edouard Gueydan, jesuïta, especialista. Del 17 de juliol a les 9.00 del matí fins al 26 de juliol a les 12.00 del migdia. Centre d'Espiritualitat Santuari del Sant Crist. Balaguer. Tel. (973) 44 53 35.

Veus joves

El MUEC celebra els 25 anys amb la consciència d'haver jugat un paper històric

Armengol vol una Església catalana amb personalitat jurídica

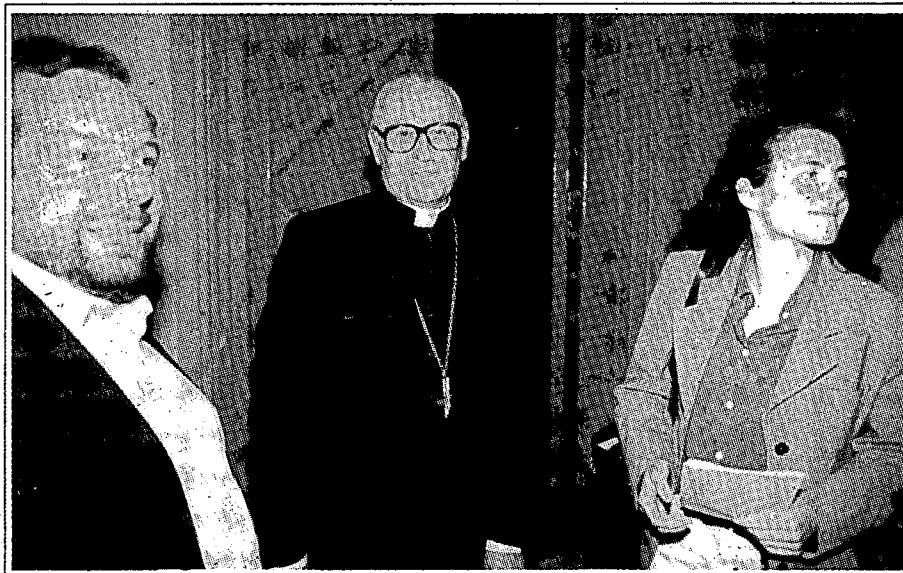
Guillem Farré

BARCELONA.— Dimecres que ve es compliran 25 anys exactes de la constitució del Secretariat d'Universitaris Cristians, l'embrió que al 1975 donaria pas al Moviment d'Universitaris i Estudiants Cristians (MUEC), i que fa dues setmanes va celebrar el primer quart de segle.

Antoni Serramona, el sacerdot felipó que el va fer néixer, valora molt positivament la feina feta, però assegura que no li agradaria quedar-se en el passat, sinó mirar al futur convençut de les possibilitats del MUEC: «Amb l'empenta del Concili Tarraconense espero que els estudiants de secundària i universitaris envaeixin les aules i els campus».

La satisfacció era general. Salvador Pié, consiliari del 1974 al 1983, assegura que ha representat «un relleu de la pastoral universitària, que estava molt abandonada, i ha estat un germen de renovació dels moviments juvenils cristians».

La delegada de pastoral universitària de Barcelona, Llum Delàs, corroborava aquesta anàlisi: «És una plataforma educativa significativa d'aquests anys de post-Concili Vaticà II, i esperem que també ho sigui en el post-Concili de la Tarraconense». Antoni Matabosch, el «super-delegat» de laics de Barcelona, afegia que el MUEC «va ser un nucli nou per refer els moviments de l'Acció Catòlica després de la desfeta de finals dels 60».

El cardenal Carles, entre Xavier Armengol i Anna Eva Jarabo, presidenta del MUEC, després de l'eucaristia a la Salle Bonanova

El Concili Provincial Tarraconense (CPT), és el gran marc de referència per al futur del moviment. En concret, Xavier Armengol, consiliari general per a Catalunya i les Illes, va mostrar el seu interès pel quart tema, el de la interrelació interdiocesana.

Armengol desitja que es constitueixi un ens amb personalitat jurídica pròpia per poder aprovar estatuts de moviments interdiocesans, o constituir-se en un interlocutor directe. Tot i que no es mira amb mals ulls la Conferència Episcopal Catalana, el consiliari donaria per bones «altres fórmules que reconguessin aquesta personalitat».

Inquietud formativa

L'arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, que va presidir una eucaristia en acció de gràcies pels 25 anys, va subratllar la missió d'oferir una «formació a més de

l'acadèmica», ja que així s'equilibra l'oblit del transcendent en els medis culturals. Segons el Cardenal Carles, aquesta educació alternativa «és una autèntica obra de ciutadania».

Josep Coll, Secretari General de Joventut de la Generalitat, que també va assistir als actes de celebració, i que havia estat membre del MUEC, va confirmar el que havia

dit l'arquebisbe sobre el valor de la tasca formativa del moviment: «Sovint des del Govern ens preguntem qui educa avui a Catalunya, i evidentment grups com el MUEC, que pretén transmetre valors, fan una feina educadora important que cal mantenir».

Amb motiu d'aquest aniversari, s'ha publicat conjuntament amb

l'editorial Clarèt el llibre *Sal a les aules* que recull en més de trenta articles d'ex-militants l'experiència viscuda. Segons els responsables de l'edició, l'obra «té molt d'interès com a experiència d'un moviment d'Acció Catòlica reciclada després de la crisi dels 60, de laics i portat per laics, en uns anys concrets d'aquests països».

Els actuals reptes de futur demanen consiliaris suficients i disponibles, una major obertura cap als campus —que segons Serramona ha de ser «sense prepotència, però amb una certa intrepidesa»— i aprofundir en la reestructuració de l'Acció Catòlica.

Pel que fa a la quantitat de militants, el cardenal Carles va observar que creix el nombre d'universitaris compromesos, i que en aquesta mesura «hi haurà una presència més estesa, coordinada i influent»; per a la qual cosa compta amb la col·laboració del CCU i del SAFOR —serveis diocesans per als universitaris.

A l'Escola de Pregària d'aquest mes de maig

Mons. Carles crida a testimoniar «sense por» l'amor de Déu als més pròxims

David Vidal i Castell

El cardenal-arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, ha esperonat de nou els joves a actuar enmig dels seus ambients habituals i amb aquells que tenen més a prop «moguts per la fal·lera de fer el bé» i sense mostrar «cap mena de por» en ambients adversos ni «deixar-se atabalar per la gent». Mons. Carles va fer aquesta crida en l'Escola de Pregària del mes de maig, destinada a meditar sobre la benaurança *Feliços els perseguits pel fet de ser justos*.

En aquest sentit, el prelat va assegurar als prop de 400 joves assistents que omplien el cor de la Catedral, que «la preocupació de tots hauria de ser no perdre cap dels que Déu ens ha lliurat, que són aquells amics, familiars i companys que tenim més a prop». A aquests, va dir, «hem de donar una resposta de fe, d'esperança, d'ànim, d'acompanyament: això és tasca de tots, us necessito a tots».

En aquests ambients a vegades difícils no ens hem de «deixar arrossegar mai per la ironia, o per

la manca d'amor, perquè el que esperem dels altres és que coneguin l'amor de Déu, i això és esperança». Segons el prelat «l'esperança no és allò que esperem per a nosaltres sinó per als altres».

Reprenent les paraules de sant Pere sobre la persecució, l'arquebisbe va recordar que «l'amor veritable passa per moments de patiment, i si estíem patint, i va afegir que «la fidelitat veritable és la que fa acceptar la tribulació, la contrarietat i el dolor, perquè la fidelitat és l'amor que es demostra per damunt de qualsevol contrarietat».

En aquest sentit va proposar l'exemple de Maria, que «va patir per fidelitat a Déu», a un Déu que «ens escolta sempre quan anem a pregar i ens estima sempre malgrat que nosaltres no li corresponguem», del qual «no és massa imaginació pensar que quan ens va crear ja veia la totalitat del que seria la nostra vida, amb les febleses i infidelitats, i malgrat tot ens va estimar i ens va crear».

La pròxima Escola de Pregària se celebrarà el dijous 1 de juny a les vuit del vespre a la Catedral, i s'hi celebraran els deu anys d'Escoles de Pregària.

L'INSTITUT DE TEOLOGIA DE BARCELONA

vinculat a la Facultat de Teologia de Catalunya, ha obert el Servei d'Informació per al proper curs 1995-96. S'hi poden adreçar les persones interessades a assolir una sòlida formació cristiana. El programa és a tres anys i les classes vesperlines, de 19.15 a 21. Modalitats alternatives per als qui treballen i estudien. També és admès d'assistir-hi com a oient. Secretaria: de dilluns a dijous, de 17.30 a 20.30. Tel. 454 19 63, Diputació, 231 (edifici del Seminari) 08007 Barcelona.

Mirador

Amb el ritual de les grans solemnitats, el nou president de França, Jacques Chirac passa els Camps Elisis saludant el poble que li ret homenatge

Oriol Camps

El canvi a França

L'era Mitterrand ha passat finalment a la història que, temps a venir, la jutjarà en tot allò de negatiu o de positiu que hagi tingut. Què serà el que més es valorarà? La pregunta resta sense resposta perquè cal esperar el pas del temps per emetre un judici imparcial. Ara, per uns, aquests darrers catorze anys han estat un desastre presidit per un cínic. El qualificatiu sembla fora de lloc, perquè cinisme i tenacitat es donen l'esquena, i la tenacitat ningú no podrà negar-la a François Mitterrand. A més, s'ha mostrat prou hàbil per compartir el poder amb la dreta, acceptant un primer ministre, Edouard Balladur, que no ha pogut substituir-lo en la presidència de França. Balladur ha deixat el càrrec de primer ministre a Alain Juppé, un dels segons de Chirac. Per altra banda, Chirac al prendre possessió de la presidència ha manifestat la seva intenció d'intervenir més directament en el governament de l'Estat, i per tant Juppé, de moment, no passarà de ser un primer ministre i prou. Potser tot depèn del balanç dels primers cent dies de la nova era. Chirac vol dur a terme el seu programa sense dilacions, i algú ha dit que

aquest programa és d'esqueres preconitzat per un home de dretes Temps al temps.

La llarga transició a Rússia

A l'antiga URSS les coses no funcionen, i el president Ieltsin les passa de tots colors per fer avançar la nau per un mar avalotat pels antics comunistes nostàlgics d'una enganyosa tranquil·litat feta de violències i silencis imposats, i per l'altra per una extrema dreta que somia amb grandeses passades dels temps pre-comunistes, aspirant a reinstaurar la monarquia, animada per un nacionalisme perillós que podria conduir als pitjors desastres.

Mentrestant, Ieltsin, enfangat fins el coll amb la guerra de Txetxènia que molt s'acosta a una guerra d'extermini total, ha de lluitar per fer surar l'economia russa sigui com sigui, i per això està disposat a vendre reactors nuclears a l'Iran, i per acontentar els de dintre es mostra contrari a l'ampliació de l'OTAN amb els Estats de l'Est europeu. La cosa és molt seriosa, i el fet és que les relacions amb els Estats Units d'Amèrica

Una nena bosniana, víctima dels franc-tiradors serbis, espera ser traslladada a l'hospital Kosevo, de Sarajevo

s'han refredat perillosament, malgrat els somriures i brindis a Moscou amb motiu de la visita del president USA, Clinton. Els Estats Units no volen que Iran tingui centrals nuclears, ja que això els posaria a un pas de poder fabricar la bomba atòmica, i només faltaria això. Perquè seria posar-li a les mans la pitjor arma de destrucció. Rússia, malgrat els canvis, continua essent la gran preocupació de l'Occident.

Japó

Segons sembla, dirigents de la secta *Veritat Suprema* han confessat que les intoxicacions mortals ocorregudes a la ciutat japone-

sa Matsumoto, l'any passat, foren a causa del gas sarin, i que serviren d'assaig per provar la seva eficàcia... Després de la detenció del cap suprem i fundador de la secta, Shoko Asahara, a la qual han seguit una sèrie de detencions de dirigents, la policia japonesa va desenvolupant la seva acció encaminada al total desmantellament de la secta. I tot fa creure en l'autoria criminal d'aquest que ha causat milers de víctimes entre la població japonesa, i que fa témer que pugui desenvolupar nous actes terroristes al Japó i també a altres països, com Rússia, on està fortament arrelada la secta.

La situació als Balcans

Continua confusa i, naturalment, sense resoldre. Potser que cada dia més complicada. Els franc-tiradors continuen treballant a Sarajevo causant víctimes innocents, i entre aquestes algun casc blau...

Per altra banda, el Tribunal de La Haia, instituït per les Nacions Unides, sembla que intentarà asseure al banc dels acusats no res menys que a Karadzic, el líder serbo-bosnià, el seu cap militar Ratko Mladic, i l'antic cap de la seva policia especial, Mico Stanisic. Tots tres acusats de crims de guerra, i d'últims responsables de les «neteges ètniques» dutes a terme des del començament de la guerra a Bòsnia.

Tot plegat sona a buit, a avoriment, a voler fer alguna cosa per salvar les aparences, però que en el fons de res serveixen per resoldre un conflicte que ja fa massa temps que dura, i que el pitjor del cas, és que fa la impressió que cap dels afectats no vol que es resolgui.

Edouard Balladur, el cap de govern dimissionari s'acomiada del seu successor Alain Juppé, home de confiança del president Chirac

La política de defensa de l'Europa Mediterrània

Miquel Àngel Codina

Els ministres d'Afers Estrangers i de Defensa d'Espanya, França, Itàlia i Portugal van signar la setmana passada a Lisboa la constitució de l'euroexèrcit del sud, compost per dues entitats diferenciades que actuaran coordinadament sota les ordres d'un Estat Major multinacional, amb seu a Florència —Barcelona en fou candidata, cosa que provocà en certs sectors de la societat una forta polèmica—. L'objectiu d'aquest nou cos serà participar en missions humanitàries i de manteniment de la pau a l'àrea del Mediterrani i estarà a disposició de la Unió Europea Occidental (UEO) i l'Aliança Atlàntica.

La unitat terrestre, anomenada Eurofor (euroforça operativa ràpida), comptarà amb una estructura permanent integrada per un total de 14.000 homes, dels que 3.500 seran espanyols. Per la seva banda la unitat aeronaval, batejada com Euromarfor (euroforça marítima d'operació ràpida) no tindrà caràcter permanent. Amb aquesta iniciativa, els quatre grans estats de l'Europa mediterrània han realitzat una important contribució al procés de creació d'una política comuna de defensa i seguretat dins del si de la Unió Europea. Eurofor i Euromarfor serviran de complement a l'euroexèrcit del nord, situat a la ciutat francesa d'Estrasburg, alhora que constitueixen un pas important per a la progressiva transformació de la UEO com a braç

armat de la Unió Europea. D'aquesta manera, s'arribaria a una política federalista en matèria defensiva tal com està previst al Tractat de Maastricht.

Els dos exèrcits de l'Europa del sud tindran, a la tardor, llum verda per dur a terme operacions humanitàries i d'evacuacions de civils, així com missions de manteniment de la pau i de gestió de crisis. Sense cap mena de dubte, la guerra a l'antiga Iugoslàvia esdevindrà una de les primeres i més importants qüestions que tractaran aquestes organitzacions militars. Cinquanta anys després de la fi de la Segona Guerra Mundial, a Europa i a la resta del món encara no regna la pau i la solidaritat. Una trista realitat.

Conferència de Mons. Joan Carrera sobre el poder dels «mass-media»

«El poder ha d'estar al servei de l'ésser humà»

Miquel Àngel Codina

BARCELONA.— Amb motiu de la celebració de la XXIX Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, el passat 16 de maig va tenir lloc a la sala d'actes del Col·legi de Periodistes de Catalunya una conferència a càrrec de Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona, sobre el tema *Els «media»: poder o servei?* L'acte va ser presentat i moderat per Mn. Jaume Aymar, delegat diocesà per als mitjans de comunicació social de l'arquebisbat de Barcelona.

«D'una banda, el poder ens intimida; per l'altra, sentim necessitat del poder. El temem i, alhora, el necessitem», va manifestar Mons. Joan Carrera a l'inici de la seva ponència. Tot seguit, va dir que calia que el poder complís, entre d'altres, dues condicions fonamentals: «que no sigui absolut ni arbitrari i que estigui al servei de l'ésser humà».

El Dr. Carrera recordà que en el segle XVIII es va dur a terme la divisió del poder de tot Estat: el legislatiu (que correspon al Parlament), l'executiu (Govern) i el judicial (tribunals). Així mateix, va assenyalar que encara hi hauria un altre poder, el moderador, la missió del qual seria la de fer

«d'equilibri entre tots tres» i seria atorgat al cap d'Estat. El bisbe denuncià l'excessiva hegemonia actual del poder judicial envers els altres poders, la qual cosa pot esdevenir «un perillós trencament de l'esmentat equilibri».

Desviació del poder

«Maquiavel no creia en el dret natural», va afirmar el conferenciant. L'autor de *El príncipe* pensava que cap dret no precedia el dret positiu però opinava que «el dret positiu podia desviar-se, arribar a tombar-se contra l'home que l'havia creat». Segons l'humanista i estadista italià, la tirania era la desviació de la reialesa; l'oligarquia, de l'aristocràcia, i la democràcia, de la república.

«Els mitjans de comunicació social, l'anomenat quart poder —o cinquè, si tenim en compte el moderador—, constitueixen un poder que ens intimida i, alhora, ens és imprescindible», argumentà el Dr. Carrera. Va especificar els dos trets característics que ha de posseir el poder a la premsa. D'una banda, no pretendre erigir-se en una posició hegemònica per damunt de tothom —molt semblant al que succeeix avui dia amb el poder judicial— i sotmetre's a unes determinades lleis del joc.

Mons. Carrera, escoltat per Mn. Aymar, durant la conferència que donà al Col·legi de Periodistes de Catalunya

Per altra banda, la veracitat, l'ètica i la independència respecte dels qui tenen aspiracions de dominar la societat atès que si no la tingués «prostituiria—va dir el bisbe—el seu servei a la societat i la seva funció de denúncia».

«Qui és l'àrbitre», va preguntar-se monsenyor Carrera, que ha d'exercir aquest control, amb caràcter universal, del poder a la premsa. El ponent no va concretar la resposta però va fer esment de la Declaració dels Drets Humans com a possible punt de partida. «L'humanisme cristià hi pot realitzar contribucions força significatives», asseverà el bisbe.

Por dins l'Església

El Dr. Joan Carrera també va parlar de la relació de l'Església amb el poder que representen els mitjans de comunicació de masses. «A l'interior de l'Església—sobretot aquelles persones d'un catolicisme més sensible i obert— hi ha por a una normalització d'aquest poder», afirmà el bisbe auxiliar de Barcelona. Va dir que encara ressona la greu instrumentalització que va patir l'Església del nostre país al servei del poder, durant l'època franquista. Mons. Carrera i Planas va posar de relleu, per tant, «l'excessiva prevenció» que hi ha

enfront del poder dels mass-media.

Recentment, el Concili Provincial Tarraconense va proposar a votació als seus membres consultius la proposta de crear a Catalunya una xarxa de mitjans de comunicació de l'Església a partir del que ja posseeix (Fulls dominicals, el setmanari *Catalunya Cristiana*, revistes mensuals com *Foc Nou*; *Ràdio Estel*, etc...). Sorprenentment, els membres conciliaris no acceptaren la proposta. El Dr. Carrera, en concloure la seva conferència, va manifestar que el poder caldria considerar-lo «com un signe d'amor a la persona».

Justícia i Pau organitza una taula rodona amb professionals que treballen en el camp social

L'educació, la millor forma de lluitar contra la marginació

Glòria Carrizosa

Cal una major tasca de prevenció social, basada en l'educació dels grups més marginals, que intenti promoure aquests sectors perquè assolixin una formació digna i unes oportunitats laborals que l'ajudin a sortir del seu ambient, que els aboca a una carrera d'actes delictius. Aquesta va ser una de les conclusions a què van arribar diversos professionals que treballen en el camp social després de participar en la taula rodona *Prevenció, una manera d'evitar la presó?*, que va organitzar la Comissió de Presons de Justícia i Pau per sensibilitzar l'opinió pública sobre la im-

portància de promoure diverses vies de prevenció.

Teresa Planas, pedagoga de l'equip d'atenció a la infància i adolescència del Maresme, va definir el delictes com «un conflicte inherent a la vida humana, és el preu que paguem per ser humans. Per tant, més que evitar problemes, ens hem de preparar per afrontar-los». Planas va promoure una acció professional dirigida a canviar el lloc que ocupa la persona marginada en la societat. Segons la seva experiència, «un nen que rep missatges de confort, té possibilitats de desenvolupar les seves capacitats personals, en canvi si se l'etiqueta de delinqüent, de drogaaddicte...

és difícil que aquesta profecia no es compleixi». La pedagoga també va proposar que s'utilitzi la presó com un recurs educatiu més perquè «m'esgarrija veure com nois de setze anys entren a les presons que es basen en el lema qui la fa la paga, sense que se'ls ofereixi l'oportunitat d'iniciar un procés de responsabilització per reparar de forma responsable els actes que han fet a la seva comunitat».

Per la seva banda, Maria José Atienza, educadora del Centre de Menors Alsina, que depèn del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, va explicar que li preocupa la postura còmoda de la societat davant la delinqüència. «Tot-

hom participa dels crims que ha comès aquell noi, tothom dóna suport a l'acció policial—que el tanquin i com més lluny millor—, però ens oblidem que aquell senyor és un ser humà». L'educadora va queixar-se del fet que les administracions sempre retallen els pressupostos dels centres de menors o dels llocs de rehabilitació social i va demanar un nou impuls en la tasca de prevenció, perquè cal actuar abans que passi alguna cosa. «S'ha de veure quina és la voluntat política, econòmica i social. Si el barri de la Mina, on viuen famílies senceres en habitatges de 45 m², arribés a desaparèixer i l'Ajuntament els facilités cases familiars al Tibidabo, no sé si la societat ho acceptaria».

El salessià Joan Valls, representant de l'esplai La Mina, un centre de promoció social, va parlar sobre la necessitat d'impulsar més aquests centres d'educació preventiva que responen a causes concretes de marginació social. «Portem a terme una acció individual educativa que intenta canviar els hàbits de conducta dels adolescents amb problemes i millorar el seu nivell laboral».

Han estat distingits enguany amb el Premi Internacional Catalunya

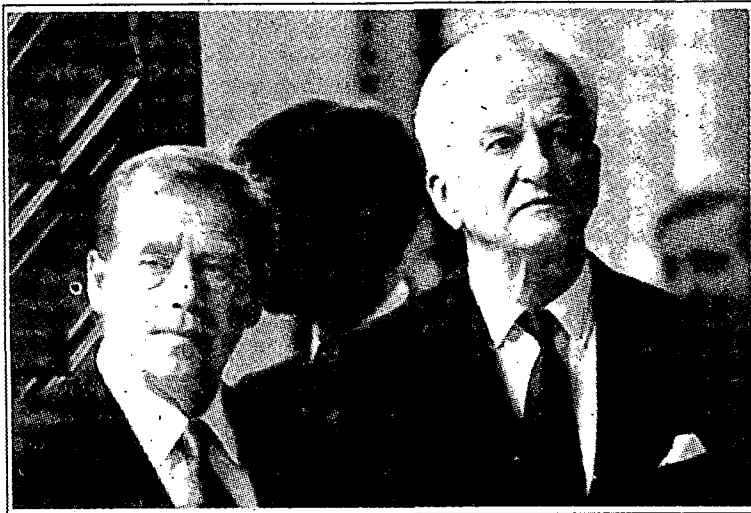
Havel i Von Weizsäcker, el compromís ètic en la política

C.C.

Dos personatges de gran pes i influència en aquest fi de segle, el president txec Václav Havel, i l'ex-president alemany, Richard von Weizsäcker, han estat distingits enguany amb el Premi Internacional Catalunya, que concedeix anualment la Generalitat de Catalunya. El lliurament es va fer al Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat, en un acte presidit per la reina Sofia.

En aquesta ocasió, el jurat del Premi ha volgut premiar el compromís ètic en la política i ha considerat que els dos personatges esmentats complien tots els requisits necessaris per obtenir el guardó.

Ambdós personatges, bons coneixedors de Catalunya, han demostrat una categoria humana important i han situat en primer terme la voluntat de servei a la col·lectivitat, bandejant sempre les temptacions que es presenten en el món polític. Ells han deixat clar que la política ha de ser un servei als altres, que el poder no s'allunya sempre dels referents ètics. Varen tenir un protagonisme

Els dos guardonats entenen la política com un servei als altres i creuen que el poder no s'ha d'allunyar dels referents ètics

important en la caiguda del Mur de Berlín i en l'esfondrament del totalitarisme comunista.

Tant la reina Sofia com el president Pujol van agrair-los la seva presència i l'acceptació del premi. La reina va referir-se a la importància del Premi que ha aconseguit en poc temps un important prestigi internacional. El president Pujol va afegir que punts de

referència com Havel i Weizsäcker han de ser reconeguts i la projecció del seu missatge pot fer pensar que sí que hi ha futur per a les nacions, per a Europa i, sobretot, per a les persones.

El president Havel, en el seu discurs d'agraïment, va fer una reflexió sobre la història moderna del seu país. Va referir-se a tres moments clau del segle XX que van posar

els màxims representants del seu país davant el mateix dilema aclaparador: perjudicar el poble sotmetent-lo al dictat d'algú o danyar-lo pel fet de no poder-lo sotmetre. «Invariablement, els nostres representants van optar per la primera alternativa, i jo sempre he pensat que va ser un error fatal. Encara ho penso ara, però avui sento una major comprensió pel pes que requeia sobre els protagonistes d'aquestes decisions històriques», va afirmar Havel.

Va explicar que el seu objectiu era demostrar que era problemàtic contraposar la política amb la moral. La moralitat i la immoralitat, segons el president txec, tenen les seves conseqüències polítiques i viceversa, les decisions polítiques tenen les seves conseqüències morals directes. Va afegir que la política que es deslliga de la moral és una mala política.

Pel seu cantó, l'ex-president alemany Richard Von Weizsäcker, va subratllar que l'ètica, sense la qual la política no pot créixer, no està en totes les lleis, està en el comportament de les persones.

Va dir també, citant el filòsof grec Solón, que la política és la funció d'equilibrar els interessos contraposats dels ciutadans de la manera més justa. Va demanar que es deslliguï la utopia de la política i va afirmar que la democràcia no és cap institució educativa per millorar l'ésser humà.

Un memorial Mauthausen

A.F.

De sempre oberta a la vida cívica, a l'associacionisme i a la cultura, la barriada de Sants ha reviscut unes jornades d'adhesió a la memòria històrica del terror nazi.

El Secretariat d'Entitats de Sants, Hostafrancs, la Bordeta, que gestiona el centre cívic Les Cotxeres, ha tingut l'encert de traçar i realitzar un programa notable per la seva densitat.

Una exposició de fotografies actuals dels camps d'extermini, molt visitada, ens trasllada al blanc i negre dantesco d'aquella «solució final», que no s'haurien de deixar perdre les generacions joves d'ara mateix.

Personalitats del món de la història, sociologia, ètica, del periodisme i de l'art i literatura van debatre, en un cicle de conferències i taules rodones, a més dels films, els aspectes sociològics, polítics i culturals del nazisme, la seva petja i conseqüències,

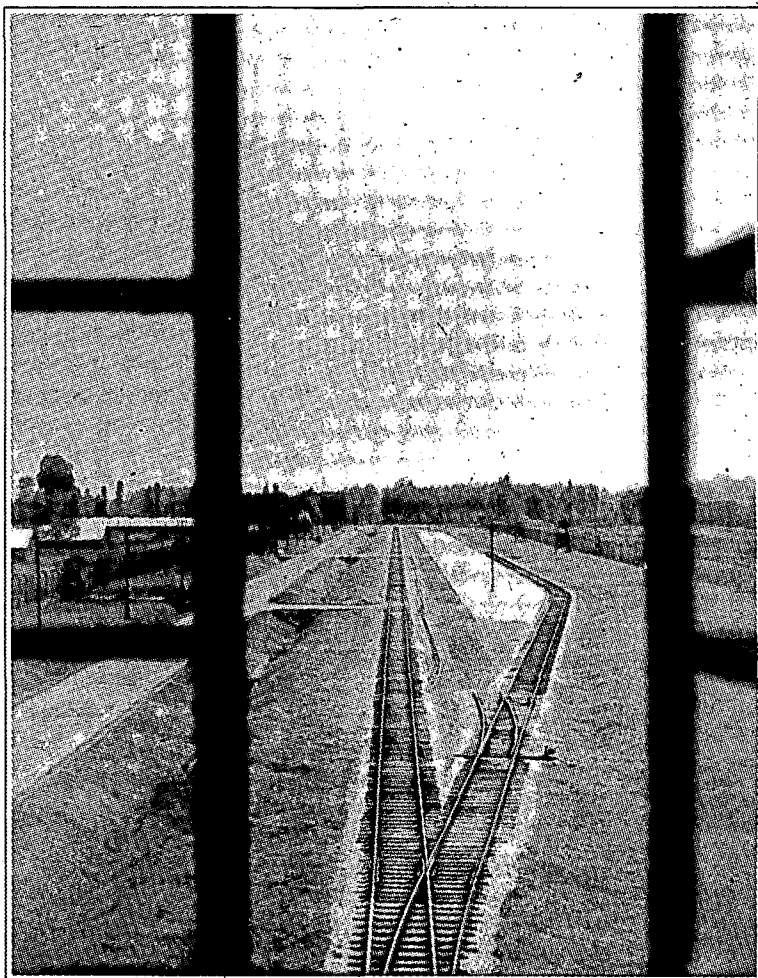
a més a més d'una sinopsi històrica que centra i fonamenta tot el que podem saber d'aquest fenomen present en les primeres dècades del nostre segle. Només?

El genocidi jueu i l'extermini de comunitats minoritàries, ètnia gitana i homosexuals, van centrar un altre apartat de conferències, conduïdes per estudiosos i testimonis dolorosament qualificats.

Ningú, ni algunes institucions, no podem quedar al marge del capítol dels còmplices del nazisme, desemmascarat amb encert i amb rigor de pensament. I amb pariona profunditat els historiadors ens varen posar al corrent i alerta de les conseqüències i estralls d'aquell infern, i del ròssec que encara avui té en aquest Occident la mentalitat neonazi.

El cinema i la cançó fan una valuosa aportació afegida a aquest programa d'Entitats, tot ben estructurat, amb coratge i civisme, cinquanta anys després, dins el lema de l'any: tolerància, convivència.

Rails del tren de la mort arriben fins al forn crematori

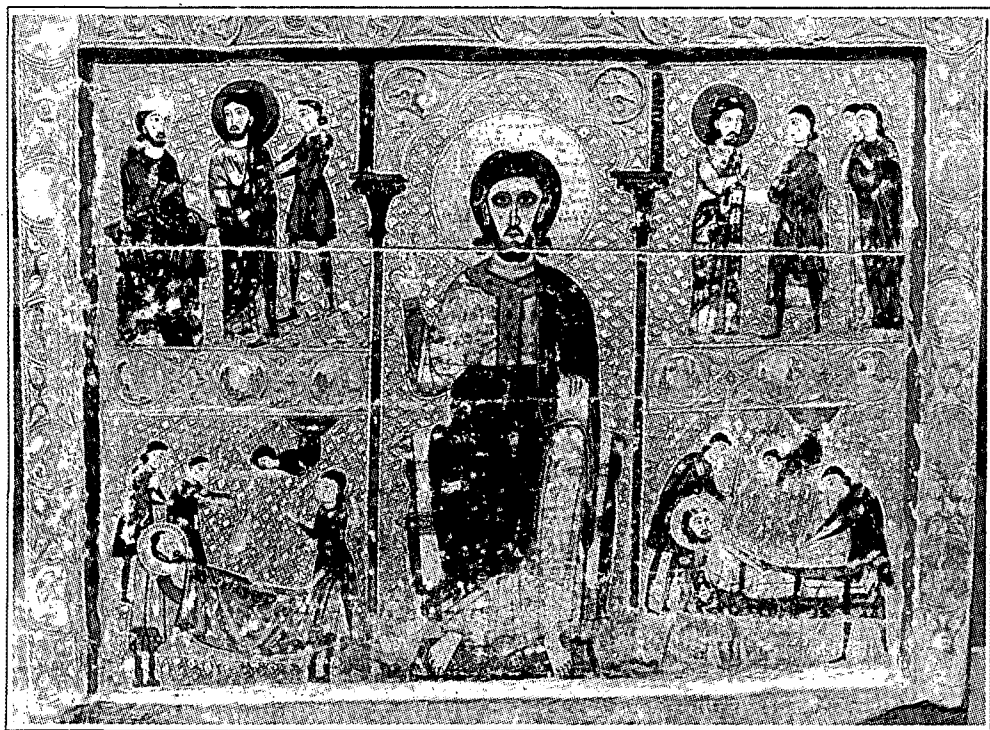

«Contra la voluntat de llibertat va alçar-se a Europa, en el primer terç del segle XX, el règim totalitari nacional-socialista: el nazisme, liderat per Adolf Hitler, així com el feixisme, encarnat per Benito Mussolini. L'auge del nazisme i del feixisme, la pretensió imperialista, la xenofòbia, la violació sistemàtica dels drets humans, l'abús crònic de la propaganda política van atiar pràctiques de persecució policial que culminaven en la Segona Guerra Mundial i en els camps d'extermini».

Entitats

«Subsisteix l'exclusió social i la pobresa extrema de pobles oprimits: els pobres són cada cop més pobres, la pobresa porta a la marginació, a la negació efectiva dels drets elementals. Els mecanismes d'enriquiment dels uns porta una part del món a viure en condicions infrahumanes, en contrast amb societats que només valoren l'èxit, el prestigi, el luxe, l'ostentació».

Entitats

Frontal de Tresserra

«Kyrios» ha presentat els frontals d'altars romànics de la comarca

Una mostra d'art religiós de l'Alta Ribagorça

Jaume Montaña

L'església vella del Pont de Suert ha acollit l'exposició *Kyrios*, que presentava frontals romànics de l'Alta Ribagorça catalano-aragonesa i va rebre una acollida molt positiva. L'acte inaugural va ser presidit pel bisbe de Lleida, doctor Ramon Malla, i va comptar amb una assistència remarcable d'autoritats locals, comarcals i de representants del Departament de Cultura.

L'objectiu de l'exposició era donar a conèixer, catalogar, conservar i restaurar el ric patrimoni de la comarca. L'any passat la parròquia del Pont de Suert ja va muntar una altra exposició, amb el nom de *Christus*, en la qual es presentaven més de 50 peces d'art religiós representatives dels pobles de l'Alta Ribagorça.

Kyrios, paraula grega que vol dir Senyor, és el nom de l'exposició perquè la figura de Crist, «el Senyor», el Pantocràtor, sol ser la figura central en el romànic. Els frontals d'altars romànics que s'han mostrat a *Kyrios* es conserven a diversos museus. D'ací la importància d'aquesta exposició que va oferir la possibilitat a la gent de la Comarca de retrobar-se amb el seu patrimoni cultural religiós, signe de la seva identitat religiosa.

L'Alta Ribagorça és una de les comarques més riques en patrimoni romànic. Arquitectura, murals, pintures i talles són força conegudes. Potser perquè els menys coneguts són els frontals d'altar, s'ha fet *Kyrios* com un servei al coneixement i difusió del patrimoni de l'Alta Ribagorça catalano-aragonesa.

Els frontals exposats han estat:

Frontal de Sant Hilari de Buira (Museu

Diocesà de Lleida); Frontal de Tresserra (MDL); Frontal de Santa Maria de Taüll (Museu Nacional d'Art de Catalunya); Frontal de GIA (MNAC); Frontal de Rigatell, (MNAC); Frontal del Sant Sepulcre de Taüll (Museu Episcopal de Vic); Frontal de Vió —fragment— (Museu Diocesà de Barbastre).

En fotografies de gran format s'exposaven els frontals següents:

Frontal de Cardet (MNAC); Frontal de Boí (MNAC); Frontal de Durro (MNAC); Frontal d'Estet (MNAC); Frontal de possible procedència d'Estet, (MNAC); Frontal de Sant Climent de Taüll (MNAC); Diverses peces d'un frontal de Bibils (MNAC); Frontal d'Erill la Vall (col·lecció particular als EUA); Frontal de Sant Miquel del bisbat de Roda (París; Museu d'Arts Decoratives).

El disseny de *Kyrios* ha estat obra dels dissenyadors Montserrat Macià i Anselm Ros, de la Fundació Pública Institut d'Estudis Ilerdencs, de la Diputació de Lleida. L'exposició ha comptat amb un pressupost de 3.000.000 de pessetes. El nombre de visitants ha superat els 6.000.

La sardana i la dansa

Nou programa de sardanes a Televisió de Catalunya

Josep Ventura

La presència sardanista estable a Televisió de Catalunya ha estat un fet reclamat moltes vegades. Ara, finalment, s'ha donat la llum verda a la realització d'un programa setmanal dedicat a la divulgació sardanista. Des d'aquest mes de maig, cada dissabte a migdia, Televisió de Catalunya ofereix, pel Canal 33, aquest nou magazine que aposta clarament per aconseguir un reconeixement dels valors de la sardana per part del gran públic, tractant el tema amb un llenguatge televisiu modern i atractiu. El programa inclou reportatges d'actualitat, una sardana editada amb la tècnica del videoclip, entrevistes a personatges, grups i entitats sobre temes d'interès sardanista, cobertura informativa a esdeveniments d'actualitat i també petits espais divulgatius sobre aspectes artístics i històrics de la sardana, com també una secció reservada a imatges sardanistes en vídeo domèstic facilitades pels espectadors. El programa acaba amb la ja acostumada Agenda Sardanista que ofereix informació general d'actes i ballades.

PRÈMIS «DIADA DE LA SARDANA».— El dissabte 10 de juny al vespre, al Saló Sant Jordi de la Generalitat, es farà la festa-concert de repartiment de premis de la Diada de la Sardana, instituïts per l'Obra del Ballet Popular. Hi actuarà la cobla Mediterrània. L'acte serà també l'obertura dels actes amb què l'Obra vol commemorar el seu cinquantè aniversari. Els premis a concedir són: Medalla del Mèrit Sardanista a Joan Trius i Panadés, de Cornellà de Llobregat. Medalla Mèrit Musical al mestre Tomàs Gil i Membrado. Medalla del Mèrit Cívic, a la Congregació de Fills de la Sagrada Família.

També en l'acte es farà entrega de les distincions següents: Premi a la Continuitat, a la colla Violetes del Bosc; Premi a la Difusió històrica, a l'Agrupació Sardanista «Continuitat» de Torroella de Montgrí. Premi a l'Estudi Històric, a Francesc Solé i Mas, de Manresa. Premi a la Recopilació Documental, a Josep M. Serracant, Carles Riera i Josep Ventura, autors del primer diccionari de compositors de sardanes. Premi a la Constància, a Lionel Roig i Simó, d'Amposta, i Josep Moré, de Cassà de la Selva. Premi a Publicacions Periòdiques, a *Catalunya Cristiana*, pel fet d'haver inclòs la informació sardanista en els seus 800 números. Premi a emissores de Ràdio, a Ràdio Lleida, i el Premi a Empreses Comercials, a Electrodomèstics Codina, de Mollet del Vallès.

«Catalunya Cristiana», distingida amb el Premi a publicacions periòdiques per la difusió que fa del fet sardanista

JUNY

BISBAT DE BARCELONA

PAPIOL: Dissabte, 3: Aplec de Pentecosta a l'ermita de Mare de Déu de la Salut. 22.00 h.

BISBAT DE SOLSONA

POBLA DE LILLET: Dilluns, 5: Aplec al santuari de Falgars. Dansa de Falgars (dansa secular).

BISBAT DE TORTOSA

FLIX: Diumenge, 4: COR 6. Obres i direcció de Josep Vidal. Casal Musical Joan B. Sabaté. 20.00 h.

Dissabte, 17: CORAL CANTIGA, dirigida per Laszlo Neltay. Església parroquial. 22.00 h.

Catalunya Cristiana convida a totes les parròquies a divulgar els actes culturals i religiosos al llarg de l'any.

Escriuiu a: Publicitat, Promoció i Propaganda. Puiggarí, 5. 08014 Barcelona

Signatura del titular del compte/llibreta

El teòleg alemany fou penjat a la forca a la presó de Flossenbug fa 50 anys

La creu de Bonhoeffer

Bruno Forte

On som? Qui som? La resposta a aquestes preguntes palesa com —a cinquanta anys del seu sacrifici— la situació del cristianisme occidental no és avui tan diferent d'aquella que va constituir l'horitzó de la vida, de l'obra i del martir de Dietrich Bonhoeffer. Les seves anàlisis —fruit d'una extraordinària barreja de biografia i teologia— interpreten de manera singularment colpidora la mort d'una època de la qual nosaltres, com ell, som alhora espectadors i actors: la paràbola de l'època moderna, el procés que va de l'exaltació de les visions totals del món i de la vida a les seves crisis, fins el resultat extrem, que estem vivint més enllà de l'enfonsament de les ideologies: la cultura de la *décadence*. Així la descriu Bonhoeffer: «Com que no existeix res durable, desapareix el fonament de la vida històrica, és a dir, la confiança en totes les seves formes. I atès que no es té cap confiança en la veritat, se la substitueix amb els sofismes de la propaganda. Manca confiança en la justícia, es declara just el que convé... Aquesta és la situació del nostre temps, que és un temps de veritable i pròpia decadència» (*Ètica*).

La decadència priva l'home de la passió per la veritat, li treu les ganes de combatre per una raó més alta, el despulla d'aquelles motivacions fortes que la ideologia encara semblava oferir-li: la decadència voldria persuadir-lo

en la direcció d'un optimisme ingenu, universal, que no té cap necessitat de doblegar la negativa de l'adversari, perquè només tendeix a sotmetre'l al propi càlcul i al propi interès. És el triomf de la màscara, el nihilisme de la renúncia a estimar, on els homes escapen al dolor infinit del no-res fabricant-se imatges d'eficientisme, darrera de les quals amagar la tragèdia del buit. Precisament en relació a aquesta situació, que havia sabut descriure amb pregona intuïció anticipadora, Bonhoeffer proposa la centralitat del Déu sofrent i l'Evangeli del cristianisme no religiós, en clar i fort contrast amb altres respostes teològiques segons la seva opinió encara malaltes d'ideologia i compromeses amb la seducció de l'esperit modern.

El presoner de Tegel busca no en una teologia de la crisi, sinó en una molt més radical «crisi de la teologia» el camí per a la persistència del cristianisme més enllà de l'ocàs de la modernitat, en l'inquiet perfilar-se de la postmodernitat: no un pensament totalitzant com el de les visions ideològiques, sinó un pensament alimentat de la debilitat del Déu sofrent és l'itinerari que li sembla com a possible vers la terra promesa. «Aquí rau la diferència decisiva pel que fa a qualsevol religió. La religiositat humana remet l'home en la seva tribulació al poder de Déu en el món: Déu és el *deus ex machina*. La Bíblia remet l'home a la impotència i al sofriment de Déu i només el Déu sofrent pot ajudar.

**Bonhoeffer,
el màrtir
assassinat
per la
barbàrie
ideològica**

En aquest sentit es pot dir que la descrita evolució vers la majoria d'edat del món, amb la qual es fa neteja d'una falsa imatge de Déu, obre la mirada vers el Déu de la Bíblia, que obté poder i espai en el món gràcies a la seva impotència. Aquí precisament s'haurà d'insertar la interpretació mundana». (*Resistència i submissió*, carta del 16 de juliol de 1994)

En el pas que va de l'època de la modernitat al seu estadi posterior, aquest home profundament creient fa la seva opció netament antiideològica en nom de l'Evangeli; però al mateix temps, en virtut de la mateixa fe resisteix a tota seducció nihilista i a tota fascinació de la decadència. No serà la visió humana del món amb la totalitat de les seves explicacions i dels seus projectes la que salvarà el món, ni podrà salvar-lo una teologia ideològica que parli de Déu a partir de la crisi com a refugi i alternativa al naufragi. Només romanirà la renúncia nihilista com a

única i inevitable sortida: per a Bonhoeffer encara és possible emprendre el camí d'una conversió teològica i espiritual que reconegui en el Déu crucificat horitzons no ideològics de sentit. Més enllà de la crisi d'una teologia massa segura d'ella mateixa, on la gràcia és oferta a bon preu, és el pensar en l'abandó de Déu estant amb Ell en la més total fidelitat a la terra, a la qual ell s'ha fet fidel fins a l'abisme de la Creu, és aquest cristianisme no religiós del seguiment i de la participació en el sofriment diví, que ofereix el sentit de l'ésser i de l'esforç d'existir, malgrat tot el mal del món.

Als orfes de la ideologia, Bonhoeffer, el màrtir assassinat precisament per la barbàrie ideològica, assenyalava d'aquesta manera, en un recorregut del més alt amor intel·lectual i espiritual, el camí de la redempció: el Crucificat no condemna el món i les seves presumpcions, sinó que n'assumeix la culpa i precisament d'aquesta manera dona sentit a l'horitzó penúltim. Més enllà del «requiem aeternam Deo» de la ideologia, en alternativa al «Deus otisus» que es perfila sobre l'escenari de la decadència, el presoner de Tegel dona testimoni del Déu que mor i que en l'abandó del dolor i de la mort redimeix la història: és el Déu que invitant-nos precisament a

participar del seu dolor per viure en la companyia del seu abandonament, ofereix a la nostra vida un sentit no ideològic, no religiós.

Aquesta fe en el Déu crucificat i abandonat resplandeix en la silenciosa eloqüència de l'oblació suprema, de qui es compleix en aquests dies el 50 aniversari. En dona testimoni el metge que va assistir a la seva execució aquell 9 d'abril de 1945, el Dr. H. Fischer-Hullstrung: «El matí d'aquell dia, entre les 5 i les 6, els presoners, entre els quals hi havia l'almirall Canaris, el general Oster, el general Thomas i el conseller Sak del tribunal del Reich, van ser conduïts fora de les cel·les i els va ser llegida la condemna del tribunal militar. A través d'una porta mig oberta d'una habitació del barracot, vaig veure el pastor Bonhoeffer que, abans de treure's el vestit de presoner, estava agenollat en íntima pregària amb el seu Déu. L'abandonament i la certesa d'una pregària que hauria estat escoltada, en aquest home extraordinàriament simpàtic, em va impactar profundament. Prop del mateix lloc de l'execució, va elevar una breu pregària i després va pujar amb coratge vers el patíbul. La mort es va produir en pocs segons. En la meua activitat de metge durant prop de cinquanta anys, no havia vista mai morir un home que s'abandonés tant a Déu» (*Carta de l'11 d'abril de 1955*, en «Ho conec el Dietrich Bonhoeffer», Brescia 1970, p. 248)

Amb la seva mort, llegida a la llum del fil vermell de la seva vida, que és el doble *no* al totalitarisme modern de la idea i al nihilisme que renúncia a la lluita característica de l'època que s'alça en la postmodernitat, uns *no* que continuen parlant del nostre present, marcat per l'enfonsament de les ideologies i de l'humiliant triomf de la màscara, uns *no* que donen testimoni de la possibilitat del tot provocativa i actual d'una existència significativa i plena: aquella que es consumeix en la passió per la veritat, viscuda fins al final, fins el més alt preu de fer companyia a Déu en el seu dolor, no en un altre lloc, sinó aquí, en aquest món penúltim, on Ell ha volgut estar perquè nosaltres aprenguem a viure amb el seu mateix infinit i «compassionat» amor, ple de tendresa...

IMPORTANT PUBLICACIÓ PER A LES COMUNITATS CRISTIANES DE CATALUNYA

PREGUEM AL SENYOR

Pregàries dels fidels per a totes les festes i tots els dies ferials, preparades per Mn. Pere Farnés

- Fórmules pròpies per a tots els diumenges i festes.
- Col·lectes conclusives pròpies per a cada diumenge, amb al·lusió al missatge del dia.
- Pregàries per a totes les solennitats i festes del Calendari universal, i textos propis per a les de Catalunya.
- Formularis per a les festes de les principals famílies religioses amb cases a Catalunya.
- Breus intencions per afegir a la pregària ferial de totes les memòries obligatòries.
- Pregàries per a les misses rituals, per a les necessitats ordinàries i extraordinàries de l'Església, per als aniversaris, per diverses necessitats dels fidels i de la societat.
- Diverses celebracions de difunts.
- Peticions per afegir en determinades circumstàncies.
- Formularis breus per a les misses amb nens.
- Fórmules melòdiques per a la pregària universal.

Format: 17 x 24 cm. 479 pàgines. P.V.P.: 3.500 ptes.

—De venda a les llibreries—

EDITORIAL REGINA, S. A. Mallorca, 87-89 - 08029 Barcelona

Residencia Geriátrica BON VITURE

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalescències. Poques places.

Tel. 427 44 53.

Un text inèdit de Bonhoeffer

La mentida política i el darrer dia

Dietrich Bonhoeffer*(Del llibre «Memoria e fedeltà», d'edicions Qiqajon de la Comunitat de Bose, que recull intervencions inèdites de Bonhoeffer)*

Actualment no és difícil parlar de llibertat. Però és molt difícil parlar de la llibertat tal com ho fa la Bíblia. «La veritat us farà lliures»: heus aquí que això és extremadament inactual en tot temps. És la nostra acció, la nostra força, el nostre coratge, la nostra raça, la nostra moral; és a dir que, som *nosaltres*; nosaltres que ens alliberarem: això sí que és comprensible, això sí que és popular. Però la sobria paraula *veritat* què té a veure en aquest context?

La paraula *veritat* no és popular; ho sentim, aquesta paraula en algun moment ens

contradiu. Té com un punta. Res no és més impopular avui dia, en el qual es fa una àmplia utilització de la verborrea —en religió, en política, en filosofia— que plantejar molt senzillament la pregunta: «Sí, però és del tot veritat?». És precisament la pregunta que no es vol sentir: sona tan crítica, tan destructiva, tan malèvola, tan freda, tan violenta. Vivim amb una por incessant, invencible, de la veritat, fins i tot, allí on no ho imaginem i més encara, per torna allí on pensem que nosaltres estem cridat a dur al món la veritat. Tenim por que sempre pugui venir algú que hi vegi més profundament que nosaltres, que ens miri amb un aire inquisitiu i a la presència del qual tots els nostres valors s'enfonsin. (...)

Tenim por de la veritat, i aquesta por és en

definitiva la nostra por davant de Déu. Déu és la veritat, i ningú més, i nosaltres tenim por d'Ell: tenim por que de cop i volta ens introdueixi en la llum de la veritat i desemascarar tota la nostra mentida. La veritat és una potència que ens amenaça i que en qualsevol moment ens pot aniquilar. No és el cel serè dels conceptes i de les idees, sinó l'espasa de Déu, el riu amenaçador que s'abat sobre la nit i, alhora, destrueix i il·lumina; la veritat és el mateix Déu vivent, és la seva paraula quan colpeja i davant aquesta veritat l'home ha de morir. I atès que l'home és astut i ho sap prou bé, heus aquí que s'embolica cada vegada més en la mentida i en l'aparença. (...)

Certament, cada un ha d'admetre que la mentida política, la mentida convencional,

ideològica, social, la mentida interessada, exerceixen sobre nosaltres una violència devastant. No assolim ni tal sols imaginar-nos en la nostra fantasia què passaria si, de sobte, tots els vels i les màscares de la mentida ens caïessin de sobre i nosaltres apareixéssim tal com som en veritat. No ens fem ni tan sols la idea de fins a quines profunditats del nostre ésser quedarien posades al descobert. Només sabem una cosa: que una vida com la que duem ara seria aleshores senzillament impossible. Només perquè vivim no en la transparència de la llum, sinó en l'opacitat de la nit, ens és possible viure. I amb tot, això que ens és donat aquí no és una altra cosa que la imatge del judici final, del darrer dia del món.

Els quatre-cents anys de la diòcesi de Solsona, encara

Dos llibres que fan història

Lluís Badia i Torras

Amb un parell de mesos de diferència, han aparegut dos llibres que ressenyen fets i idees, actes i pensament, derivats de les celebracions que van tenir lloc a Solsona per commemorar els quatre-cents anys de vida de la nostra diòcesi, la més jove de Catalunya.

Un es titula *Jornades Església i País. 1993* i l'ha publicat Edicions Proa de Barcelona sota el patrocini de l'Enciclopèdia Catalana, el febrer d'enguany; i l'altre, que ha anat a cura de la delegació de Mitjans de Comunicació Social del bisbat solsoní, es titula *Quatre cents anys* i acaba d'aparèixer durant l'últim mes d'abril.

El primer és un volum monogràfic que «recull les ponències de les diverses taules rodones i les conclusions d'aquelles Jornades que van tenir lloc a Solsona durant la tardor de 1993». Segons diu el prologuista del llibre i director que fou de les Jornades, mossèn Climent Forner, «cal fer permanentment actual el compromís que van contreure els participants en aquelles Jornades i donar-lo a conèixer a tothom, per tal que, assumit pel major nombre possible de catalans, entre tots l'anem posant a la pràctica». Cal tenir en compte els apartats que es va tractar en aquelles reunions memorables i que es documenten en aquesta obra: Església i ciència; Església i moviments socials; Església i pensament; Cristians i ensenyament; Església i mitjans de comunicació; Teologia contemporània; Església i joventut; Església i assistència social. Tot això i els parlaments d'obertura i de cloenda, així com les conclusions de les Jornades, formen el cos de suggeriments i de doctrina i les propostes serenes, però àgoses, que es posen ara a les mans de tots els amants de l'Església i del País català, per tal que, un dia darrera l'altre, mirem tots de fer la tasca necessària per fer realitat el desig de les conclusions: «Aquestes Jornades ens han ajudat a conèixer millor el nostre present (com a cristians i com a catalans, puntualitzariem nosaltres) i a avançar cap al cel nou i la terra nova als quals som cridats».

Absis de la Catedral

Un llibre d'història de cara al futur

El segon llibre vol ser, com diu el delegat de Mitjans de Comunicació Social, mossèn Forner, «com una petita Bíblia» o, encara més clar, «més que un llibre d'història de cara al passat, un llibre d'història de cara al futur». Ha tractat de recollir totes les paraules i els escrits, des dels del nostre bisbe Antoni Deig fins als ressons periodístics de les diverses publicacions que ens han arribat a les mans que es van fer ressò dels actes, motivacions i objectius de les festes dels nostres quatre-cents anys diocesans. Tot aquest material literari va distribuït en quatre apartats: —Escrits del bisbe Antoni Deig i Clotet, —Documents diversos. Butlletí, —Full diocesà, —Full dels 400 anys. Altres ressons periodístics. Es completen amb un cinquè que conté onze pàgines de fotografies i gravats a color, d'actes i de records creats amb motiu de les festes que van tenir lloc al bisbat solsoní

durant l'any 1993 quadricentenari. Total, un volum de 247 pàgines imprès a les Arts Gràfiques Rodergas S.A. de Súria amb una coberta on la fotografia de la catedral solsonina, sota un cel ben serè, ens assenyalava la fita a perseguir vers uns altres quatre-cents anys i més, durant els quals, entre tots —els d'ahir, els d'avui i els que vindran— anem fent realitat el desig de l'himne commemoratiu que, amb lletra de Climent Forner i música d'Antoni Ros-Marbà, cantàvem aquells dies els solsonins:

«Poble de Déu, Església de Solsona,
Casa Pairal oberta als quatre vents,
Pi revellit que de bell nou borrona,
Vinya d'amor que enjoien nous sarments».

Això sí, com desitja el prologuista d'aquest bell i interessant volum, acceptant que «Déu sobretot. I Santa Maria del Claustre, la nostra patrona».

L'ombra de Déu al jardí dels poetes

Blai Bonet i el Déu company

Jaume Reixach

Pocs poetes hi deu haver que siguin capaçs d'adreçar-se a Déu d'aquesta forma tan agosarada que ho fa Blai Bonet al poema *Déu Company*: «Jo som el vostre ca que bava»... Però encara deu ser més difícil trobar un poeta que, dins el mateix poema, sigui capaç de tergiversar els termes i dir que, ja no ell sinó, Déu és «com un ca fidel» que s'està vora el poeta llepant-li les nafres. Aquest és Blai Bonet. Però, qui és Blai Bonet es preguntarà —sorpresa— qui no el conegui encara.

1.— *Santanyí*: Blai Bonet va néixer a Santanyí l'any 1926. Santanyí és terra de secà. Baltasar Porcel ens la descriu com una «terra grisa i aspra, d'ametlla, llegums i monticles de pins i garrigues. En els capvespres dilatats aquesta terra s'encén en una violenta coloració de sang, i sura, arran de terra, una lluminositat canyella acre i nostàlgica».

Santanyí, d'acord amb aquesta evocació que en fa Porcel, vindria a ser com una terra bíblica, ardorosa, resseca de sol, atapeïda d'ametllers i garrovers, de cases baixes i emblanquinades, o de color de galeta, amb geranis als balcons... Com una estampa bíblica, extreta del Gran Llibre. «Terra estimada pel sol —ha escrit Damià Huguet— i per la salabor que des del mar a tot indret arriba». Aquest és el paisatge natural del poeta.

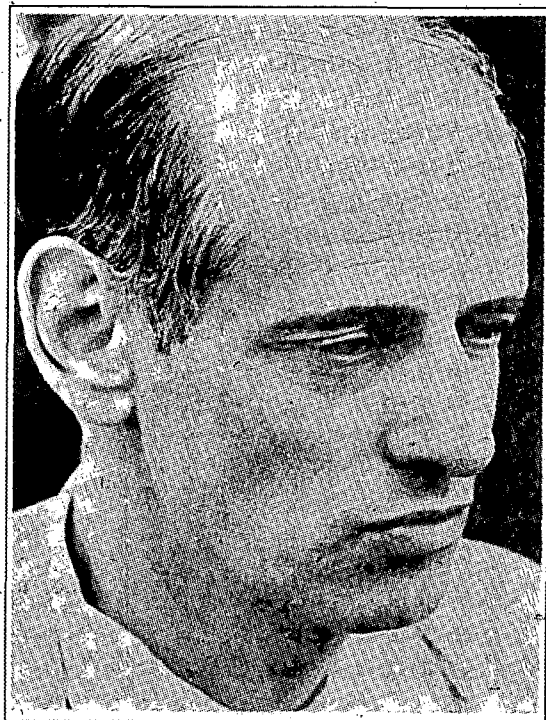
2.— *L'etern seminarista*: Blai Bonet és —ho serà tota la vida— un seminarista que per raons de salut va haver de deixar el Seminari. Un seminarista poeta que, paradoxalment, no vol parlar de literatura, però d'una personalitat tal que és impossible parlar d'ell sense fer literatura.

Ben jovenet va entrar al Seminari, però n'hagué de sortir per motius de salut. Una malaltia llarga i amarga l'obligà a viure reclòs a diferents sanatoris. Amb aquestes paraules, o semblants, el diccionari de Literatura Catalana inicia l'article de pàgina que dedica a la seva persona.

Seminari i Sanatori, dues essences de la seva vida que expliquen moltes coses però no ho expliquen tot. Manca encara, si volem comprendre la seva poesia, la esse de santedat, entesa no com una ascètica sinó com una mística, com una passió per Déu. Però un Déu company, que ens és descrit pel poeta com un ca fidel.

Però encara hauríem d'afegir, a les ja esmentades, la esse de solitari, de persona «que no es fa amb ningú», per dir-ho amb les mateixes paraules de la gent de Santanyí, però que en realitat sempre està rebent una visita o altra. Les paradoxes, en la seva vida, són constants.

3.— *Els ulls*: Blai Bonet és tot ulls. Té uns ulls immensos, que fascinen. Algú ha dit que se't claven a l'ànima com una punta de ganivet. Ulls d'orat? De visionari? De místic? Tant se val! Ulls que escodrinyen el món amb profunditat. Ulls que busquen

L'obra bíblica plana damunt l'obra de Blai Bonet com el núvol que guiava el poble escollit pel desert

l'ombra de Déu en el propi jardí. Ulls de poeta.

No és casual, doncs, que els dos llibres de memòries de Blai Bonet es titulin *Els ulls*, el primer i *La mirada*, el segon, escrits respectivament el 1973 i el 1975.

4.— *Sincer*: La poesia de Blai Bonet sorprèn per la seva sinceritat. No hi ha trampa. Aquesta esse, l'esse de sinceritat, és, pel meu gust, la més remarcable. Si Blai Bonet escandalitza, no és mai per esnobisme, sinó perquè necessita dir el que pensa. I ell pensa i diu —nova paradoxa— que no és sincer: «no sóc sincer». Però ho explica: «Deixo sempre sense escriure les coses que em donen gust». Vol dir, evidentment, que no escriu per a ell, escriu per als altres. No pretén pessigollejar l'orella del possible lector. D'aquí que s'hagi dit que la seva poesia és àcida. Però també torbadora. Hi ha res més torbador que la sinceritat? I pot no ser sincera una persona com ell, que

s'ha vist assetjat per la mort durant anys i que viu obsedit pel pensament de Déu?

El resultat és una poesia particularment intensa, allunyada del que entenem per literatura entre cometes, paraula que li resulta antipàtica i embafadora. No es cansa de dir que sempre deixarà d'escriure el que no sigui necessari de part dels altres. Compten «els altres». I la raó d'aquesta posició és tan senzilla com cristiana: «Els altres són els meus, siguin quins siguin i com siguin, amb el detall que jo, en persona, sóc el pitjor dels meus».

5.— *L'ombra de Déu*: O, si es vol, l'obra bíblica plana damunt l'obra de Blai Bonet com el núvol que guiava el poble escollit pel desert. Els títols dels seus llibres no poden ser més eloqüents al

1950: *Quatre poemes de Setmana Santa*

1952: *Entre el coral i l'espiga*

1953: *Cant espiritual*. Premi Óssa Menor

1957: *Parasceve*. Premi de teatre Joan Santamaria

1967: *L'Evangeli segons un de tants*. Premi Carles Riba.

I el mateix podríem dir de les seves novel·les:

1958: *El mar*

1959: *Haceldama*

1963: *Judes i la Primavera*

6.— *El ca de Déu*: Heus aquí, finalment, un petit florilegi del seu pensament i de les seves conviccions, que poden fer més entenedora la seva obra. Ens n'obren la porta:

• «Si un escriptor no sap que duu penjada al coll la salvació dels qui han estat o són homes amb ell, és com deia Péguy del Dant, un home que passa per l'infern com un turista. Com un literat. Dic jo. El literat és un turista de la paraula. Jo vull ser un home de la paraula. Home de paraula».

• «Els esdeveniments del món, escoltats, entesos i atesos, són la viva Bíblia profunda. Tots els esdeveniments del món! (...) Perquè tot quan passa a un home passa a

La poesia de Blai Bonet sorprèn per la seva sinceritat. Si escandalitza, no és mai per esnobisme, sinó perquè necessita dir el que pensa

l'home; és l'escandalosa revelació de Déu en Jesús de Nazaret. Hem tingut la gran sort de viure i conèixer a l'època en què Rudolph Bultman, el profund i extremat teòleg de Mraburg, ha fet pública la troballa de: «Sempre que es vulgui parlar de Déu s'haurà de parlar per força de l'home».

• «Contra el món sempre, però a favor del nostre company d'època, sigui com sigui, el qui sigui o d'on sigui. (El nacionalisme és una activitat criminal, tot i que el caràcter històric de les nacionalitats hagi de ser estimat profundament perquè pertany al «sagrament del germà». Els mots entre cometes són d'Urs von Balthasar, alemany, teòleg, catòlic i sacerdot.)»

• «Jesús de Nazaret és viu. Aquesta realitat, tan dramàtica per al món, acostuma de ser suavitzada, espiritualitzada, pels doctors a base de tesis, tesines i alguna carta pastoral, que tot sovint és llegida si fa no fa com la guia de telèfons».

• I, per acabar, aquestes dues perles: «L'escriptor és la sal que preserva el poble de la corrupció, però la literatura és una sal de fruites». I aquesta altra, igualment definitiva: «El dòlar crea hàbit».

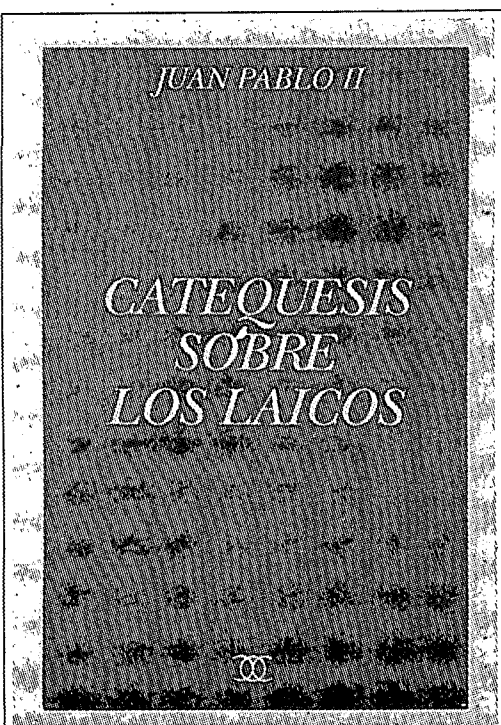
Blai Bonet és un espectacle constant de Blai Bonet. —afirma Baltasar Porcel—. Però un espectacle —afegiria jo— tan religiós com la Setmana Santa, el primer llibre amb què es donà a conèixer.

Cant espiritual

Jo som el vostre ca que bava,
el meu clamor és una saliva amarga.
Des del llim de la terra, la meua veu com un colomí,
com un colom de mar ferit pels caçadors.
Les meves mans no han cantat,
estic a la fosca com un munt de baleigs
i la meua memòria me cruix com una garba d'aritges.
Jo no he tret espiga; només herba, Senyor.
Te cant com un marge ple de canyarussins.
Però en la meua soca desficiosa pel banyarriquer,
de cada aurora, de cada dia, de cada lluna,
és més alta la flama vibrant del vostre amor,
que ara és el meu amor, Senyor.
Les meves malures brillen com a rams fosforescents de civada,
i és l'amor damunt el meu front com un batall joveníssim.
I Vós, Senyor, vora els meus ossos incendiats,
vora la meua carn agra com un pa florit,
estau com un ca fidel,
llepant-me aquestes nafres que, amb la seva claror,
canten la misericòrdia de la vostra saliva.

L'apostolat dels laics

Llibres

Juan Pablo II.
Catequesis sobre los laicos.
Ediciones Palabra.

M.S.

Al llarg de les Catequesis eclesiològiques, Joan Pau II, ha dedicat moltes Audiències generals als bisbes, successors dels Apòstols, als preveres, col·laboradors dels bisbes. La col·lecció *Documentos* mc s'ha ocupat de la catequesi sobre el presbiterat.

No és estrany que els responsables d'Ediciones Palabra hagin optat, ara, per recuperar, en aquest volum, les Audiències que fan referència al laic, que constitueix la gran majoria del poble de Déu.

El Papa es mostra exigent amb els laics, cridats i destinats a honorar Déu en l'ús de les coses temporals i en la cooperació al progrés temporal. Correspon als laics la promoció de la persona i la seva dignitat, el reconeixement de la inviolabilitat de la vida humana, afrontar els desafiaments plantejats per als nous problemes de la bioètica i la promoció i defensa de la llibertat religiosa. El Sant Pare insta els laics a mostrar els camins de la salvació que Jesucrist va obrir a totes les dones i a tots els homes.

Un nou rostre del Déu amagat

F.P.

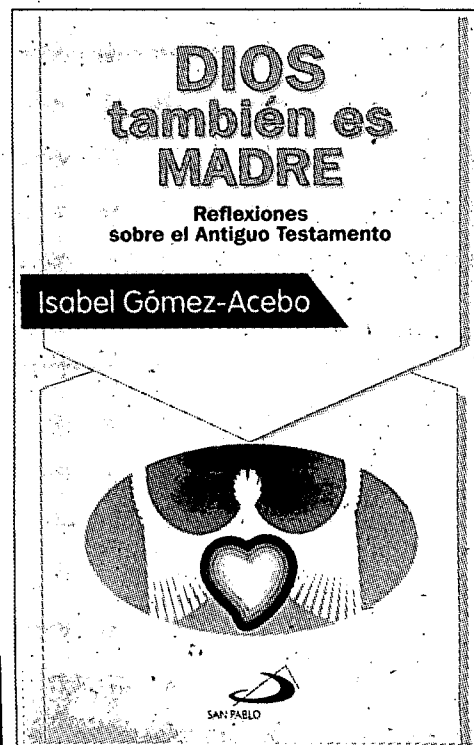
El llenguatge sobre Déu no ens parla tant sobre ell com sobre els qui l'empren. Actualment, es pot parlar de Déu en femení, però encara molta gent respon amb incredulitat i burla al Déu-ella.

Molts anys de tradició, models d'expressió i costums no s'esborren amb un cop de ploma.

El canvi es fa gradualment i acompanyat de veus contràries, però sempre tenint present el que diu F. H. Burnett: «Al principi la gent es resisteix a creure que una estranya novetat es pot dur a terme; després comencen a confiar que es pot dur a terme; per fi, comproven que efectivament s'ha dut a terme, per finalment preguntar-se per què no es va fer abans».

Isabel Gómez-Acebo, teòloga, casada i amb fills, llicenciada en Teologia bíblica per la Universitat de Comillas, de Madrid, ens presenta en aquesta obra un nou rostre del Déu amagat, del Déu sempre més gran que els nostres desigs i pensaments.

Isabel Gómez-Acebo.
Dios también es madre.
Ed. San Pablo.

INFORMACIÓ I NOTÍCIES DE RÀDIO ESTEL

★ **La Trobada d'ESTEL-OIENTS A MONTSERRAT**
El diumenge 11 de juny, a les 10 del matí tindrà lloc a Montserrat la 1a Trobada dels Amics i Oients de RÀDIO ESTEL.
S'organitza un tren especial i gratuït, dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, que sortirà el diumenge a les 8 del matí de l'estació de la Plaça d'Espanya de Barcelona.
També s'ha organitzat un grup que farà el desplaçament, sortint el dissabte a peu per arribar al matí a Montserrat.
PASSEM UN MATÍ JUNTS.
Per a informació i reserves: RÀDIO ESTEL, Diagonal, 460, 3r. Tel. 415 30 06.

★ **Ràdio Estel i Lauren Films**
Fa unes setmanes R.E. i Lauren Films van iniciar una línia de col·laboració amb la pre-estrena, als cinemes Lauren del C/. Girona, de la pel·lícula «Ángeles sin cielo». Prop de tres-cents oients de l'emissora van tenir l'oportunitat de visionar aquesta producció, que recomanarem per la seva delicadesa i fer l'utilització del mitjà cinematogràfic per a la transmissió de valors.

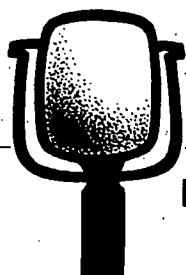
★ **Així són les 24 hores del dia a R.E.**
De les 5 del matí fins a les 10 de la nit: música amb breus butlletins d'informació general, religiosa, cultural i de serveis; a les 7.30 del matí i a les 9.30 de la nit, lectura i comentari de l'Evangeli.
De les 10 de la nit a la 1 de la matinada, programa convencional, amb una oferta variada, de col·loquis, i taules rodones, música especialitzada, profundització bíblica, poesia, etc.; cada nit es connecta amb els informatius de Ràdio Vaticana. De la 1 de la matinada fins a les 5 del matí R.E. ofereix una selecció de música tranquil·la, aquesta franja nocturna accentua el tò seré de RÀDIO ESTEL i és seguida per molts oients.

★ **No més de 8 minuts per hora**
Els espais publicitaris i els programes patrocinats amb un estil propi i molt seleccionats, ocuparan com a màxim un total de 8 minuts per hora, temps notabilíssimament inferior al de les emissores privades. Pretenem que la publicitat sigui un seriós servei d'informació a l'oient, alhora que signifiqui una ajuda econòmica que necessita RÀDIO ESTEL per a la seva continuïtat i millora com a instrument de l'Evangelització de la nostra societat.

★ **Oficines de 4 Bancs i d'una Caixa connecten amb RE**
Tenim informació que les oficines de 4 Bancs i d'una Caixa de Barcelona utilitzen R.E. com a fil musical. Un d'aquests Bancs és estranger.

★ **Neixen escoltant la música de R.E.**
Alguns Hospitals de Barcelona i comarques tenen connectat com a fil musical a les sales de part R.E. Molts barcelonins neixen sentint la nostra emissora.

★ **Construcció del «Mural de l'Esperança»**
El passat diumenge 7 de maig, R.E. va participar en la construcció del «Mural de l'Esperança» a la Vila Olímpica.
Junt amb altres emissores, empreses, entitats, etc. també R.E. ha col·laborat amb Intermón en «Campanya 95» a favor dels refugiats de Rwanda.

L'EMISSORA DE L'ARQUEBISBAT DE BARCELONA

Fundació Missatge Humà i Cristià
Associació d'Amics de Ràdio Estel
Avinguda Diagonal, 460, 3r - Telèfon (93) 415 30 06
08006 BARCELONA

Cinema

Farinelli. Il castrato

Director: Gérard Corbiau. Intèrprets: Stefano Dionisi, Enrico Lo Verso, Jeroen Krabbé.

P.A. Urbina

(Aceptensa)

Aquesta pel·lícula és sobretot música —música del segle XVIII: Broschi, Haendel, Hasse, Pergolesi...— i és veu. Una especial ficció ha aconseguit que sentim el que va poder ser la veu del famós castrat Farinelli; per aconseguir les tres octaves i mitja del seu registre s'ha creat una sola i magnífica veu amb les veus del contratenor Derek Lee Ragin i de la soprano Ewa Mallas Godlewska, manipulades en un ordinador. S'han desenterrat partitures operístiques, que ara sí, *algú* pot cantar novament: simula fer-ho l'actor Stefano Dionisi, que viu amb elegant credibilitat la desgràcia i l'èxit d'aquest artista.

Gérard Corbiau, després de *El maestro de música*, ha aconseguit un esplèndid so i una decoració fastuosa, una bellíssima recreació galant, cortesana, operística de certs ambients musicals europeus. Amb la qual ha guanyat el Globus d'Or a la millor pel·lícula de parla no anglesa i ara opta a l'Oscar en la mateixa categoria.

El relat de la història de Carlo Broschi, *Farinelli*, i del seu germà el compositor Ricardo, bé que no en tot real, té prou força per sostenir i donar un especial color de tragèdia a aquest singular desplegament musical. El cantant Farinelli ha de centrar la seva vida només en la

música. Arriben a ser-li insuficients les composicions del seu germà Ricardo (Enrico Lo Verso), que es veurà superat. Amb tot això, el turmenta el seu anhel, frustrat, de paternitat, que en aquest clima de desordre moral, el seu germà compleix per ell: així, en l'exquisit entorn barroc, dirigeix Corbiau aquestes i altres situacions certament fortes, amb potser una innecessària explicació de la cosa evident.

El desenllaç de la pel·lícula, no de la vida de Farinelli, té lloc en la cort de Felip V d'Espanya i d'Isabel Farnesio. Queden ben apuntats dramàticament els trets humans i artístics dels dos germans, en especial l'esquinçament interior de qui va poder dir: «A força d'encarnar els deus, m'he atrevit pensar que podia ser un home».

Crònica televisiva

Pinzellades de la memòria col·lectiva

Miquel Àngel Codina

Després de quatre anys d'absència, d'ençà que va presentar *La Ronda*, la popular Julia Otero —una de les màximes figures periodístiques del *star system* televisiu i radiofònic en el nostre país— ha tornat recentment a la televisió pública estatal com a presentadora i editora d'*Un paseo por el tiempo*. El programa, realitzat en directe des dels estudis de TVE a Sant Cugat del Vallès per Sergi Schaaff, proposa un recorregut per la vida d'un personatge rellevant a redòs del model creat per Joaquim M. Puyal —que assumeix la producció executiva de l'espai a través de la seva pròpia empresa de comunicació— a *Un tomb per la vida*, emès a TV3 amb molt èxit fa un parell de temporades.

L'objectiu principal no és narrar la biografia d'un famós —la identitat del qual es manté en secret fins a l'inici del programa per tal que l'espectador el descobreixi per si mateix a través d'un joc de paraules— sinó dur a terme tota una sèrie de pinzellades de les diferents experiències que han marcat la seva vida i la seva incidència en un context històric, sociològic i cultural. Uns records, que formen part de la memòria col·lectiva, amb els quals l'audiència pot identificar-se ben fàcilment. El filòsof Gustavo Bueno, l'aristòcrata José Luis de Vilallonga i l'actriu i cantant Ana Belén han estat els primers protagonistes, presents tots ells al plató, que han fet una passejada pel temps a la petita pantalla.

A *Un paseo por el tiempo* la música té un paper essencial, com a mitjà d'allò més adient, per evocar el passat. Podem escoltar des de la cançó *Love me tender* d'Elvis Presley a *Angelitos negros* d'Antonio Machín, passant per *Yesterday* dels Beatles, *Strangers in the night* de Frank Sinatra o *Al vent* de Raimon. Així mateix, l'espai compta amb una breu entrevista realitzada per una periodista de l'equip del programa que formula preguntes força enginyoses, indiscretes i incisives al convidat perquè s'adoni que una cosa és el temps que el vent ja s'ha endut, i una altra, molt diferent, el moment present. Les seves respostes esdevenen, certament, una aturada en seu particular camí per la vida.

Veus d'Església

TELEVISIÓ

TV1

Dimarts 03.55 *Testimonio*: meditació sobre un tema religiós (catòlic).

TV2

Dissabte 10.30 *Últimas preguntas*.

Diumenge 11.00 *La Missa*: amb la participació del Centre Permanent d'Animadors del Cant Litúrgic del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (Barcelonès, arquebisbat de Barcelona), sota la direcció de Mn. Domènec Cols; (director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Jaume Planas i Pahissa).

12.00 *Pueblo de Dios*.

CANAL 33

Divendres 16.30 *Signes dels temps*: Aquesta setmana entrevista a Conxita López i Torres, mestra, laica, assistent social. Ha estat de missionera a Veneçuela i Guinea Equatorial. Actualment treballa al bisbat de Solsona. És delegada de Missions i de Mans Unides i membre del Concili Provincial Tarraconense; (director: Josep-Maria Pont).

El programa té diverses seccions com a elements de referència per a l'entrevista. *7 dies d'Església*: recull setmanal d'algunes notícies de l'Església i de les diòcesis catalanes; *Signes d'identitat*: presenta la persona entrevistada; *Signes de vida*: explora allò que ajuda a donar sentit a la vida, en forma d'aficions; *Signes d'actualitat*: demana l'opinió sobre un fet important esdevingut darrerament; *Signes d'Església*: proposa una notícia eclesial de la darrera setmana; *Signes de fe*: reporta el testimoni creient de la persona; *Signes d'acció*: presenta la vida i el treball del convidat; *Signes de veritat*: permet conèixer com interpreta l'entrevistat l'Evangelí del diumenge.

Dissabte 13.00 *Signes dels temps*: (repetició).

Domingo 12.20 *Néixer de nou*: programa religiós protestant mensual.

TELEVISIÓ DE MATARÓ (Canal 64)

Dv 26/05 22.45 *Creure avui*: Les ermites de la Mare de Déu; (director: Ramon Safont-Tria).

DI 29/05 15.00 *Creure avui*: (repetició).

Dv 03/06 22.45 *Creure avui*: Espai cultural: poesia religiosa de Josep Punsola. Informatiu i Agenda; (director: Ramon Safont-Tria).

RÀDIO

FUNDACIÓ MISSATGE
HUMÀ I CRISTIA

RÀDIO ESTEL (Barcelona: FM 106.6)

Cada dia:

de 07.00 a 22.00h.: Cada quart d'hora, butlletins d'informació: general, serveis, d'Església i cultura. Comentaris, cada mitja hora, després de la informació general i d'Església. Comentaris de l'Evangeli a les 7.30 i 21.30.

00.30 *Dietari de música i músics.*

00.35 *Ràdio Vaticana.*

00.55 *Espurna d'alba.*

Dilluns

22.05 *Diàleg d'Església.*

22.30 *Vida sana.*

23.00 *Panorama de cinema.*

00.00 *Sons i ressons.*

Dimarts

22.05 *Versió original.*

22.30 *Perfil.*

23.00 *Temps d'acció.*

00.00 *Novetats a cau d'orella:* Selecció musical que presenta aquelles novetats que es van incorporant a la fonoteca. Entrevistes amb intèrprets, compositors, editors, etc.

Dimecres

22.05 *Els veïns de l'escala.*

22.30 *Converses amb la ciència.*

23.00 *Panorama cultural.*

00.00 *Nit d'estels.*

Dijous

22.05 *De persona a persona.*

22.30 *Temps de Paraula.*

23.00 *La família per dins i per fora.*

00.00 *Deliciosament instrumental.*

Divendres

22.05 *Set dies a l'Església.*

22.30 *Calaix de sastre.*

23.00 *Mots encreuats.*

00.05 *Swingèneris.*

Dissabte

23.00 *Paraules d'amor.*

00.00 *Estels de colors.*

Diumenge

19.00 *Eucaristia.*

20.05 *Contemporània.*

20.30 *Cant Gregorià.*

21.05 *Música del Nou Món.*

21.55 *Raons per viure.*

22.05 *Mosaic.*

23.00 *Amb molt de gust.*

00.00 *Estel de Colors.*

CADENA NOVA (Barcelona: FM 100)

Diumenge

09.05 *Informatiu religiós* (director: José Lazaro).

CATALUNYA MÚSICA (Barcelona: FM 101.5)

Diumenge

10.00 *La música religiosa: Missa Pastoral per al Primer Cònsol*, de Paisiello; *The way of God is an undefiled way*, Z 56, de Purcell; *Benedictus sit Deus*, KV 117, de Mozart.

11.00 Retransmissió de la missa conventual des de Montserrat.

CATALUNYA RÀDIO (Barcelona: FM 102.8)

Diumenge

15.05 *Paraules de vida:* conversa sobre un tema d'actualitat des de l'òptica de la fe (director: Francesc Romero).

COPE/RÀDIO MIRAMAR (OM 702)

De dilluns a divendres

20.30 *El Brocal.*

21.00 *El Espejo.*

Diumenge

08.30 *Letra y música:* de temes religiosos.

09.00 Retransmissió de la missa, des de les Carmelites Descalces de Terrassa.

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós.

10.00 *Iglesia es noticia:* informació diversa de les diòcesis, de la Conferència Episcopal Espanyola i de l'activitat del Sant Pare i de la Santa Seu.

22.00 *La linterna de la Iglesia.*

RÀDIO 1 (RNE, OM 738; Barcelona: FM 88.3)

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

RÀDIO 5 (RNE/Catalunya, OM 1.503)

Dissabte

08.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

08.15 *La Misa de España* (des de Madrid).

14.00 *Avui és el teu dia:* informacions, comentaris i entrevistes.

RÀDIO ANDORRA (FM 91.1-94.2)

De dilluns a divendres

07.05 *Déu vos guard!* Santoral, reflexió i agenda.

Diumenges i festius

09.00 Santa Missa.

RÀDIO BALSARENY (FM 105.7)

Diumenge

10.30 *La veu de la parròquia:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO BARCELONA (OM 666)

Diumenge

22.05 *Objectiu, l'home:* Amb motiu de les eleccions municipals aquesta setmana no hi ha programa.

RÀDIO CERVERA (FM 99.2)

Diumenge

08.00 *Cristians:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO MARICEL (Sitges FM 107.7)

Divendres

De 20.00 a 20.30h. *La punta:* (director: Jordi d'Arquer i Terrasa).

RÀDIO MOLINS DE REI (FM 91.2)

Dissabte

09.00 *Obrim camins:* programa de valors humans i cristians (director: Octavi Sánchez).

RÀDIO POPULAR DE LLEIDA (OM 1.224)

Dissabte

13.40 *Iglesia es noticia:* entrevista de caràcter humanístic-religiós i paraules del bisbe Malla, de Lleida.

RÀDIO POPULAR DE TARRAGONA (OM 1.143)

De dilluns a divendres

19.30 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Dissabte

13.50 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella.

Diumenge

09.45 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

RÀDIO PUIG-REIG (FM107.3)

Diumenge

09.30 *Reflexió:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

RÀDIO SABADELL (OM 882)

PROGRAMES PER A MÉS D'UN MITJÀ

PRODUCCIÓ DE L'ARQUEBISBAT DE TARRAGONA

ESGLÉSIA VIVA: informacions, comentaris i entrevistes.

L'emeten: Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Alforja Ràdio (FM 104.3) diumenge 09.00h.

Calafell Ràdio (FM 107.7) diumenge 09.20h.

Cadena Cope-Reus (OM 1143) diumenge 10.30h.

FETS I CRITERIS: missatge setmanal de l'arquebisbe Torrella

(es publica a «Catalunya Cristiana»).

L'emeten: Ràdio 5, Ràdio Popular de Tarragona, Ràdio Valls, Tarragona Ràdio, i també:

Calafell Ràdio (FM 107.7) dissabte 12h.

Ràdio La Canonja (FM 102.3) divendres 20h.

L'Espuga FM Ràdio (FM 107.4) dissabte.

Ràdio Falset (FM 107.0) dissabte, a partir de les 14h.

Ràdio El Morell (FM 105.7) dilluns, a partir de les 21h.

Ràdio Montblanc (107.0) diumenge, a partir de les 11 h.

Ràdio Santa Coloma de Queralt (FM 107.5) dissabte 13h.

Ràdio Sant Pere i Sant Pau (FM 101.0) dissabte, a partir de les 20 h.

Ràdio La Vilella Alta (FM 102.3) dissabte 12 h. i diumenge a les 13h.

EL MIRALL: Cadena Cope-Reus (OM 1143) dilluns 21h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE GIRONA

Departament de Ràdio: c/Albareda 15 pral 1a 17004 Girona;
Tel (972) 22.27.75; Fax: 20.18.55.

ESGLÉSIA VIVA: programa setmanal de 30 minuts de durada amb reportatges i entrevistes d'actualitat cristiana, social i humana. Té les seccions: *La Paraula del Bisbe* (comentari setmanal del Bisbe de Girona), *A la ribera del Jordà* (reflexions escrites per Miquel Àngel Ferrés), *La Veu dels Joves* (comentaris de Jaume Reixach), *Notícies i El significat de l'Evangeli* (amb Pere Carreras). Algunes d'aquestes seccions canvien segons l'època de l'any. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cope Figueres-la Jonquera (AM 1269-FM 88.0) diumenge 9.35h.

Ona Jove Riudellots (FM 104.0) dissabte 17.30h.

Ràdio Arenys de Mar (FM 91.2) diumenge 9.45h.

Ràdio Arenys de Munt (FM 107.0) diumenge 10.30h.

Ràdio Banyoles (FM 107.3) dissabte 9.00h.

Ràdio Begur (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Besalú (FM 107.8) diumenge 11.00h.

Ràdio Canet de Mar (FM 107.6) dissabte 10.30h.

Ràdio Grup Girona (FM 89.9) diumenge 8.00h.

Ràdio l'Escala (FM 107.6) divendres 16.05h.

Ràdio la Vall (FM 107.6) diumenge 9.00h.

Ràdio la Vall d'en Bas (FM 107.9) diumenge 9.00h.

Ràdio les Planes (FM 107.9) diumenge 9.30h.

Ràdio Palafrugell (FM 107.8) diumenge 8.15h.

Ràdio Salt (FM 97.7) diumenge 9.00h.

Ràdio Sant Joan (FM 107.0) diumenge 9.00h.

Ràdio Santa Coloma (FM 103.6) diumenge 9.00h.

Ràdio Shalom Palau (FM 106.6) diumenge 10.30h.

Ràdio Sarrià de Ter (FM 87.6) diumenge 9.30h.

Ràdio Gironès-Antena Cassà (FM 92.8) dissabte 19.30h.

MÚSIQUES I CANTS: programa setmanal de 30 minuts de durada que fa un repàs a la música «gospel» des dels seus inicis fins a l'actualitat, amb gravacions inèdites i d'importació. Presenta: Josep Maria Pont. L'emeten:

Ona Jove Riudellots (dissabte 17.05h). Ràdio Arenys de Mar (diuenques 9.15h). Ràdio Banyoles (dissabte 9.30h). Ràdio Begur (diuenques 9.30h). Ràdio Besalú (diuenques 11.30h).

Ràdio la Vall (dimecres 21.00h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h). Ràdio Palafrugell (dimarts 14.30h). Ràdio Sant Joan (dimecres 20.00h).

EL CAFÉ INTERNACIONAL: programa setmanal de 30 minuts de durada que recull els grans artistes de la música lleugera, grups inoblidables i les grans cançons romàntiques. La música es combina amb frases, missatges humans i paraules de reflexió. Presenta: Àngel Rodríguez. L'emeten:

Diumenge

09.45 *Testimoni:* recull d'informacions i notícies de caire religiós a Sabadell i comarca (director: Juanjo Yunquera).

RÀDIO SALUD (FM 89.1)

Dissabte

De 07.00 a 09.00h. *Rosari:* meditat per joves, entrevistes a catòlics en el món, concurs de Cultura religiosa, meditació mariana, heroics del segle XX, etc.

Diumenge

De 07.00 a 09.00h. Presentació de l'Evangeli del dia i meditació, tema marí, etc.

RÀDIO VALLS (FM 103.2)

Dissabte

09.05 *Fets i criteris:* paraules de l'arquebisbe Torrella, de Tarragona.

Diumenge

09.00 *Església viva* (producció de l'arquebisbat de Tarragona)

RÀDIO VATICANA (OM 1.530, entre d'altres)

Cada dia

20.40 *Rosari:* en llatí des del Vaticà.

22.10 *Noticiari.*

RÀDIO LA VEU DE NAVARS (FM 107.9)

Diumenge

10.15 *Església viva:* amb la «conversa setmanal» del bisbe Deig, de Solsona.

TARRAGONA RÀDIO (FM 102.6)

De dilluns a divendres

15.30 *Cafè i pastes:* informacions, comentaris i entrevistes.

Dissabte

08.15 *Església viva* (producció de l'arquebisbat).

Ona Jove Riudellots (dissabte 15.00h). Ràdio Arenys de Mar (dissabte 19.00h). Ràdio Arenys de Munt (divendres 9.00h). Ràdio Banyoles (dissabte 10.00h). Ràdio Begur (per determinar). Ràdio Besalú (diuenques 12.00h). Ràdio la Vall (diuenques 14.30h). Ràdio les Planes (dissabte 17.00h). Ràdio Palafrugell (dijous 21.00h). Ràdio Sant Joan (dilluns 21.30h). Ràdio Santa Coloma (per determinar). Ràdio Sarrià de Ter (divendres 22.00h). **LA PARAULA DEL BISBE:** Micro-espai presentat pel Bisbe de Girona Mn. Jaume Camprodon i Rovira. Periodicitat setmanal amb 5 minuts de durada. L'emeten:

Ràdio Calella (FM 107.9) diumenge 11.00h.

Ràdio Malgrat de Mar (FM 107.4) diumenge 11.10h.

Ràdio Olot (FM 98.1) diumenge 9.00h.

Ràdio Tordera (FM 107.1) dissabte 9.05h.

Ràdio Vilafant (FM 107.3) diumenge 9.15h.

PUNT DE TROBADA: Programa magazine setmanal de 55 minuts de durada, que compta amb temes d'actualitat cristiana, social i humana amb diverses seccions. Presenten: Carles Sánchez i Àngel Rodríguez. L'emeten:

Cadena Cope Figueres-la Jonquera (dilluns 21.05h.)

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE SOLSONA

CONVERSA SETMANAL: missatge del bisbe Deig (es publica al «Full diocesà»).

L'emeten: Ràdio Balsareny, Ràdio Berga, Ràdio Cervera,

Ràdio Puig-reig, La Veu de Navars, i també:

Ràdio Súrria (FM 107.8) diumenge 11.00h.

PRODUCCIÓ DEL BISBAT DE TORTOSA

FE I VIDA: missatge setmanal del bisbe Martínez Sistach (es publica al full «Vida diocesana»).

L'emeten:

Ràdio Antena Caro (Roquetes, FM 96.0) diumenge 09.00h.

Ràdio La Cala (l'Ametlla de Mar, FM 99) diumenge 12.00h.

Ràdio Deltebre (FM 107.6) dissabte de 9.00h.

Ràdio Flix (FM 102) dissabte de 9.30h.

Ràdio Gandesa (FM 107.9) dissabte de 13.00h.

Ràdio Infant (l'Hospitalet FM107.9) dissabte 10.00h.

Ràdio Joventut de Masdenverge (FM 100.7) diumenge 10.00h.

Ràdio Mora d'Ebre (FM 87.6) divendres 10.00h.

Ràdio Nueva Vinaròs (FM 98.2) dissabte 22.30h.

Ràdio Onda Cero (Tortosa, FM 98.0) dissabte 13.05h.

Sembradors de pau

Potser no ens n'adonem, perquè, per desgràcia, hi estem molt acostumats.

I no cal anar gaire lluny per saber-ho; al contrari, els diaris, la ràdio i, sobretot, la televisió sempre ens parlen d'aquesta dura realitat: el món és ple de guerres.

Mentre mig món s'està matant, no podem restar plegats de braços i mirar-nos-ho amb passivitat. Hem de tenir clara la nostra oposició a tot allò que signifiqui violència, odi, discòrdia, venjança...

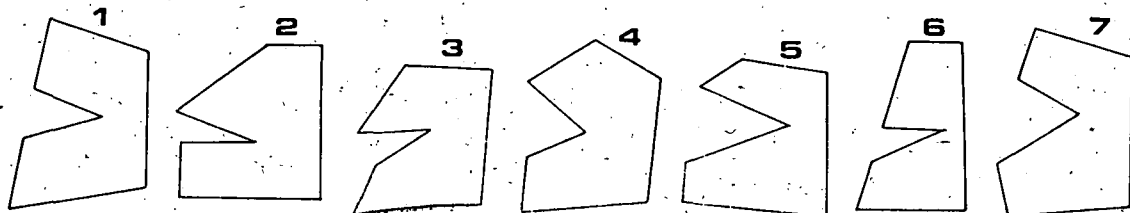
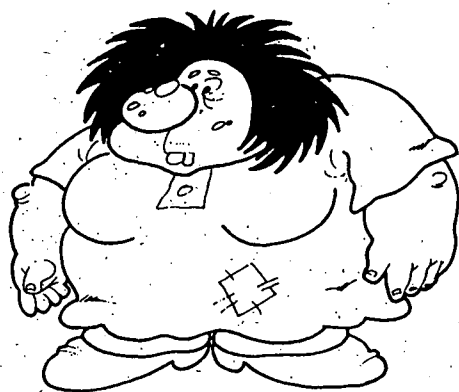
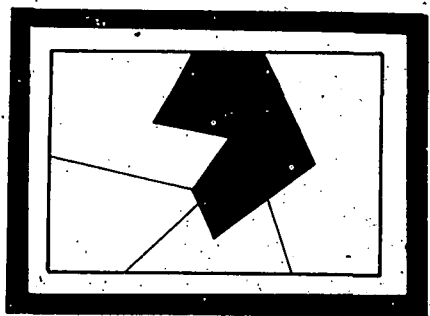
Crist ens ho inspira. El seu primer desig després de la resurrecció va ser aquest: «La pau sigui amb vosaltres» (Lc 24:36).

Perquè, en definitiva, i encara que sembli impossible, la pau del món depèn de cada un de nosaltres. Si la desitgem de tot cor, però som els primers a crear baralles, malentesos, odi, al nostre voltant, no assolirem mai el nostre objectiu.

Estimant tota la gent amb qui ens tractem cada dia, arrelarem els llaços d'una fraternitat a la qual no mancarà mai la pau.

L'Eixerit

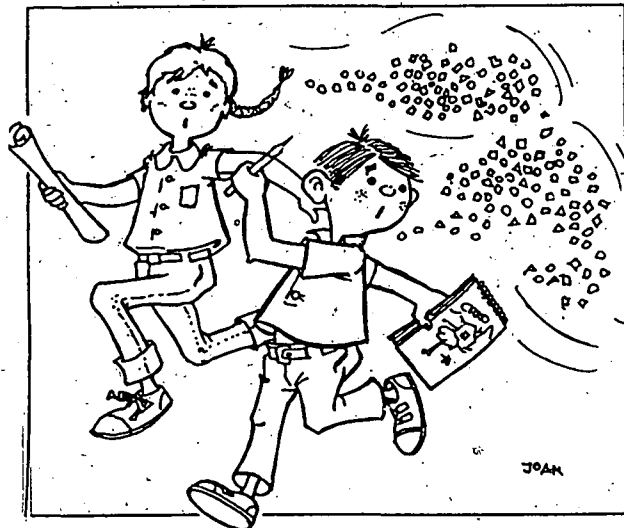
Quina és la peça que li falta a aquest mirall, que s'ha esquerdat quan s'hi ha mirat aquesta «donzella»?

En Joan i en Quim

La revolta dels gomets

Ben segur que tots vosaltres sabeu què són els «gomets». Segur que els heu vist moltes vegades i, fins i tot, els heu fet servir.

Vet aquí que una vegada, temps era temps, en un país llunyà, qui sap on para, en un petit poblet vora del mar, els seus vilatans van ser testimonis principals d'uns fets, encara ara, inexplicables.

Heus aquí que aquell dilluns al matí, la mestra era la primera a qui feia mandra de fer classe. Va mirar els seus àl·lums, amb cara d'adormits a les seves cadires de fusta, i va decidir que aquell dia farien una cosa diferent.

—La lliçó d'avui no tractarà de matemàtiques, ni de gramàtica. Avui sortirem al jardí i dibuixarem tot allò que veurem —va començar a explicar la professora—, i els nostres dibuixos, en lloc de pintar-los amb colors, els omplirem de «gomets».

La senyoreta Marta va repartir a cada nen i nena de la classe, un full ple de petites enganxines de diferents formes i colors. Hi havia rodones vermelles, triangles grocs i verds, quadrats blaus, estrelles blanques, rombs taronges, fletxes daurades, cors roses, i un munt de números i lletres negres, de mides diverses. Podrien fer moltes coses amb tota aquella col·lecció de «gomets». Tots els nanos van recollir les seves coses a corre-cuita, i, amb la carpeta i els gomets sota el braç, i l'esmorzar a la bossa, van sortir al jardí.

Uns sota els arbres, els altres vora la font, al sol o a l'ombra, tots van escampar-se pel gran jardí que envoltava l'escola. La son ja els havia fugit de les orelles, i ara estaven tots atabalats i engrescats.

La quitxalla va començar a fer els seus treballs, hi havia moltes coses a dibuixar, feia pocs dies havia arribat la primavera, era un dia molt assolellat, sense núvols, les flors havien començat a treure el cap, el jardí era molt verd i els pardals hi jugaven.

Després de fer quatre ratlles als fulls, els nens van començar a enganxar-hi els famosos «gomets». Però llavors, es van adonar que alguna cosa estranya estava passant. Costava molt enganxar els «gomets», relliscaven dels dits i queien a terra.

—Què està passant aquí? No ho entenc! els meus «gomets» no s'enganxen! —va cridar el Joan.

—Els «gomets» no funcionen! —deia la Paula— s'escapen de les mans!

Aviat tots els «gomets» eren a terra. Els nanos intentaven recollir-los, però els seus esforços eren inútils. No els podien agafar. S'escapaven. S'escapaven. Saltaven entre la gespa. Semblava que tinguessin vida pròpia.

De sobte, els «gomets» van agrupar-se formant una massa de colors vius i barrejats, i d'una forma tota estrambòtica. Els nens van mirar aquella massa que ara s'estava quieta, amenaçadora. I en un moment donat, la massa de «gomets» va precipitar-se sobre la canalla que, enmig d'una gran cridòria, va fugir corrent.

Els entremaliats «gomets» van passar-s'ho d'allò més bé, aquell matí, van enganxar-se als arbres, van fer dibuixos a la gespa, van redecorar la façana de l'escola, i van sortir en direcció al poble. La gent no s'ho podia creure. La ràdio parlava de pluja àcida, d'invasió d'extraterrestres, i fins i tot, de complot estranger.

En unes hores els «gomets» havien canviat totalment la fesomia del poble, i, avorrits, van marxar cap a altres viles del voltant, a la recerca de noves diversions. Només els nens saben que tot allò fou a causa d'una revolta dels «gomets».

ANNA

Col·legi SANTA FE 25 anys!

2 d'octubre. Inici de l'Aniversari.
L'Emm. Cardenal Narcís Jubany beneeix el nou Edifici d'Ensenyament Secundaris.

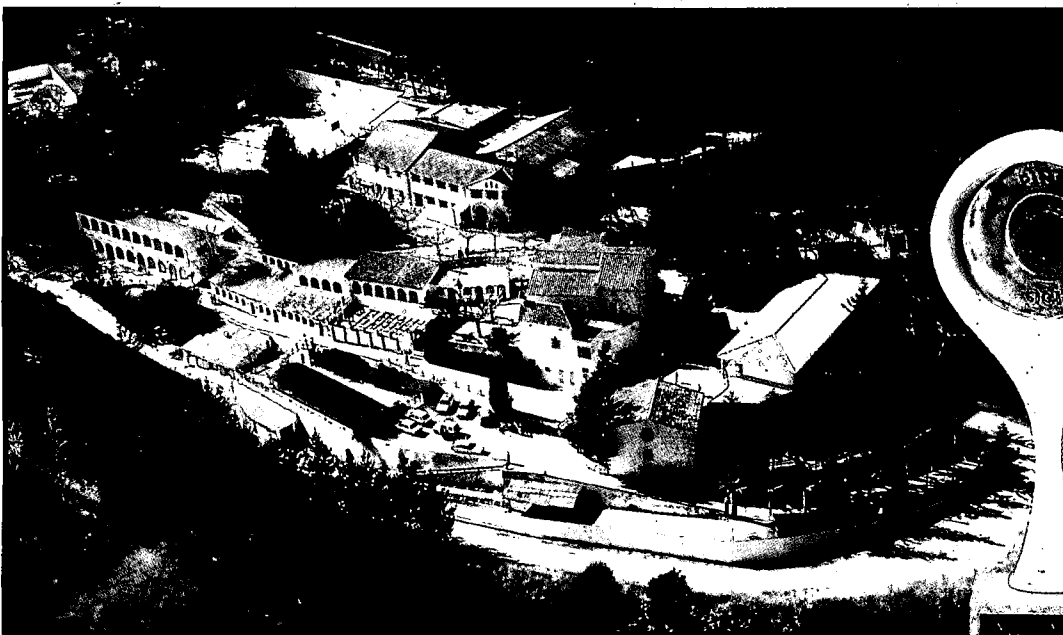
20 d'octubre. El molt Hble. President de la Generalitat, Sr. Jordi Pujol; Exm. Sr. Pasqual Maragall, Alcalde de Barcelona; el Sr. Alexandre Goñi, President de l'AEI; el Sr. Agustí Cantijoch, President del PIMEC, en el Repartiment de Guardons 1994.

26 de febrer. Trobada de les 22 Promocións d'Antics alumnes amb motiu del 25è Aniversari.

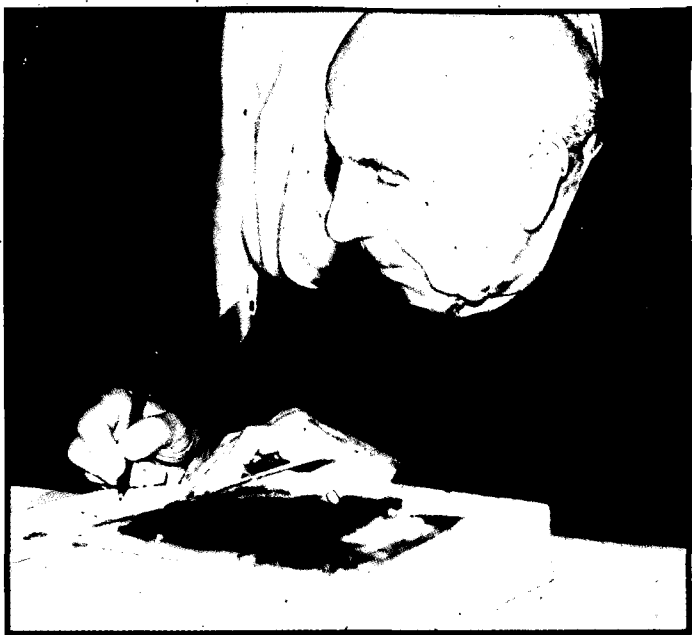

26 de març. Romeria a Montserrat. Lliurament dels Recordatoris Commemoratiu pel P. Sebastià M. Bardolet, Abat.

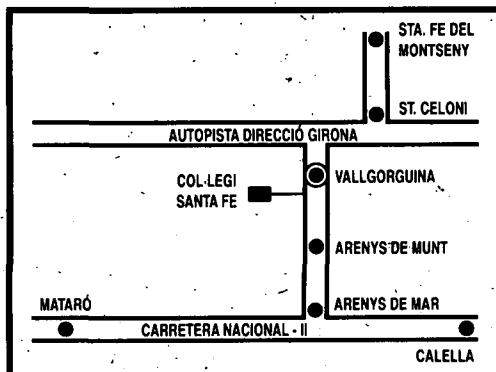

Al Col·legi Santa Fe, en reconeixement de la seva trajectòria Docent i Educativa

4 de juny. Cloenda de l'Aniversari. Festival Escolar.
Inauguració d'un Monument "Als homes i dones que han fet possible la joiosa realitat del SANTA FE".

21 d'abril. "Jocs Florals 95". Mn. Pere Ribot, sacerdot i poeta, un dels primers fogars del catalanisme literari de la postguerra, signant llibres dels alumnes.

08470 VALLGORGUINA (Vallès Oriental)
Tel. 867 91 32 • Fax 867 91 34

- **Centre Educatiu:**
 - Per als pares que s'han plantejat l'educació integral de llurs fills.
 - Per als alumnes amb ganes de qualificar-se escolarment.
- **Residència:** Concepció diferent de l'internat amb un règim "familiar-metòdic" acceptat de bon grat.
- **Mitja pensió:** Servei d'Autocar.
- **Escola:** Nombre reduït d'alumnes a fi que cadascú lliuri les seves possibilitats en el **PARVULARI**, en l'**ED.PRIMARIA**, i en l'**ED.SECUNDARIA OBLIGATORIA**.
- **Material didàctic d'acord amb les noves tècniques d'aprenentatge.**
- **Anglès intensiu des del Parvulari.**
- **Pairalisme:** Atenció a l'estil i tradicions de la Masia Catalana.
- **Coeducació:** Naturalitat i respecte en la convivència i en el procés evolutiu de nois i noies.
- **Activitats:** Aprofitament dels espais "no escolars" per a activitats complementàries esportives.
- **Colònies d'Estiu:** Escolaritat moderada i seriosa, alternada amb l'espai i el lleure.

afinant

Llindar

La dimensió educativa. Sínode de Milà (i 5)

Manuel Valls i Serra
 director

Dedico aquest últim article de les *Constitucions sinodals* de l'arxidiòcesi de Milà a la dimensió educativa. En llegir-les hom percep clarament que aquella Església es proposa dur a terme una vasta obra de *formació i d'educació*. Des de la catequesi a la formació litúrgica, passant per l'aprofundiment bíblic (la tradició martiniana de les escoles de la Paraula) i la formació moral, social i política, fins el diàleg interreligiós i l'ecumenisme. Fins i tot, es dedica un petit capítol al poble jueu amb l'objectiu d'eradicar tota forma d'antisemitisme.

En tractar de la vida conjugal, el Sínode ofereix sense cap tipus de complexa una formació sobre el valor dels mètodes naturals de la regulació de la fertilitat (n. 417), encara més, es proposa la creació, en cada zona pastoral, d'un *Centre per a la família*, en el qual els matrimonis trobin una ajuda pel que fa a les temàtiques educatives, de sexualitat, d'aprofundiment del magisteri, i també un lloc de consulta sobre els mètodes naturals (n. 427). Segons la meua opinió, tot el tema de la pastoral familiar, de formació al matrimoni, de l'educació (evangelització) de la sexualitat, és veritablement exemplar.

Aquesta insistència en el *compromís educatiu* de la comunitat cristiana es percep, de manera molt especial, en el camp de la *pastoral juvenil*, sobre la qual es donen unes indicacions precioses, fruit de la ja llarga experiència i tradició que en aquest camp té l'Església ambrosiana. Independentment dels diferents itineraris educatius elaborats per cada parròquia o pels moviments o associacions, es donen unes pautes comunes i es proposen per a tothom unes tro-

bades diocesanes. Els joves adquireixen d'aquesta manera un sentit de l'Església diocesana i hi creixen en la seva pertinença. Són especialment eficaces (n. 207): a) *l'escola de la Paraula* (mensual), en la qual s'aprèn a practicar la *lectio divina* i que també es realitza a nivell zonal; b) *la trobada dels confirmands* amb l'arquebisbe; c) *la vetlla missionera*, per comprometre's sense por en l'anunci de l'Evangeli; d) *la jornada mundial de la pau*, com a ocasió per renovar el compromís per la construcció d'un món més just i fraterno; e) la vetlla *«in traditione symboli»*, la vigília del Diumenge de Rams, com a jornada mundial de la joventut, per renovar la professió de fe; f) els dos dies *joves i servei*, per viure un gest d'acció concreta a favor dels més pobres i reflexionar sobre els temes de la solidaritat i del voluntariat. Per altra banda, la pastoral vocacional, està molt ben inserida en el conjunt de la pastoral juvenil, i a ella s'hi dediquen també jornades (recordeu-vos que l'any passat Martíni va ordenar uns 38 sacerdots).

Per acabar voldria fixar-me en la valoració que fan les *Constitucions sinodals* de la institució educativa eclesial de *«l'oratori»*, la qual es defineix com una «comunitat que educa a la integració fe-vida, gràcies al servei d'una «comunitat d'educadors, en comunió de responsabilitat i de col·laboració amb els adults. El mètode de l'oratori és el de

l'animació, que consisteix a cridar els infants, pre-adolescents i adolescents a participar en propostes educatives que parteixen dels seus interessos i de les seves necessitats» (n. 218). Aquesta institució, que pren el nom d'aquell espai eclesial creat per sant Felip Neri a Roma i que més tard a Torí sant Joan Bosco va recuperar en la seva forma lúdica i catequètica, té un gran arrelament a les parròquies italianes. Per tant, calia estar integrada en el projecte pastoral d'unes *Constitucions sinodals* com les de Milà.

El detall, tan precís, i l'extensió amb que es parla de *«l'oratori»*, com també de la pastoral del *«temps lliure»*, del *«turisme»* i de *«l'esport»* (del n. 218 al 241, del n. 271 al 276) revela una clara intel·ligència i una profunda comprensió pel fa la importància d'aquests àmbits educatius com a plataformes d'educació evangelitzadora i com enllaç que possibilita el diàleg i la col·laboració amb les famílies. Des de fa anys tinc cura d'aquesta traducció catalana dels «oratoris» que són els «esplais», per la qual cosa el reconeixement del lloc que ocupa aquesta institució dins de la pastoral milanesa és un fet que m'omple de goig. Hauria de ser una font d'inspiració i d'acció per a nosaltres.

Pensar que només a la diòcesi de Barcelona comptem amb 200 esplais federats en el M.C.E.C.! S'ha fet molt per poder aconseguir la seva recuperació pastoral i evangelitzadora. Però en-

cara hi ha molt a fer perquè els mateixos responsables de les parròquies redescobreixin les seves possibilitats pastorals! En algun lloc he escrit que reduir l'activitat parroquial a la *catequesi* sense plantejar-se la seva relació amb l'educació integral de l'infant i amb l'educació del seu temps lliure significa moltes vegades deixar-los a l'intempèrie (també caldria dir el mateix d'un «esplai» que només entreté i no inclou moments formatius): «la desolidarització de moltes parròquies pel que fa a l'entorn social és avui real i, fins i tot, dramàtica. La parròquia corre el risc de convertir-se en reducte marginal que viu a part i en el qual ja no es produeix cap interacció amb la gent, en no existir realitats —com per exemple «esplai»— que el facin de pont o d'enllaç amb les realitats humanes, familiars i socials que la circumden de manera més propera i a les quals es deu com a agent evangelitzador» (M.V. *Una pastoral de l'educació en el lleure*, a *Quaderns de pastoral*, n. 144).

El n. 232 assenyala que «el sacerdot amb el consell pastoral parroquial té la responsabilitat última de l'oratori pel que fa a l'expressió educativa de la parròquia envers els infants, els adolescents i joves». Junt a un responsable laic, hi ha per una banda els anomenats «educadors» (joves i adults que pertanyen normalment a l'Acció Catòlica o que són catequistes: als quals correspon la conducció dels moments *formatius*) i per l'altra els «animadors» (als qui es confia més especialment la part *lúdica* del joc i del temps lliure). A aquests últims correspon més pròpiament el que aquí coneixem per «monitors». A tots se'ls demana —i per aconseguir-ho es plantejen accions concretes— «una completa adhesió a la tensió educativa de l'oratori».

Ara mateix

J. Carrera Planas
Bisbe auxiliar de Barcelona

Verdaguer i els pobres

Resulta suggestiu de resseguir l'obra de Verdaguer, potser la millor manera de recordar-lo, ara que l'aniversari del seu naixement li dona una presència renovada. És, com tothom sap, una obra extensa i diversa. Els antòlegs, com és natural, en fan seleccions reduïdes i també els altres crítics la garbellen d'acord amb els seus criteris, igualment susceptibles, no cal dir-ho, de ser passats pel sedàs. Però, al marge de valoracions estrictament literàries, tota la producció verdagueriana és plena de força comunicativa, també les seves composicions poètiques més circumstancials i potser induïdes. La poesia i la prosa de Verdaguer, especialment la més confidencial, ens deixa veure el seu món interior, tan simple i tan complex, segons com es miri. I una altra cosa encara: ens fa propers els escenaris de la seva vida, que són també els nostres, més o menys transformats pel pas del temps.

Del món interior de Mn. Cinto forma part una especial sensibilitat davant els pobres i la pobresa. No té, però, connotacions pròpiament socials. No hi trobem el ressò de la *Rerum novarum* que va aparèixer quan el poeta tenia quaranta-sis anys. Verdaguer va escriure, això sí, un *Himne a Lleó XIII*, de qui, jugant amb el nom, glossa el «rugit», però sense passar d'elogis convencionals. Parla, tanmateix, en una carta a la Marquesa de Comillas, de «la trista situació de les classes pobres» i de «les males herbes de l'anarquisme i del socialisme», com explica ell mateix a *En defensa pròpia* (IV). Té, en aquest passatge, una expressió colpidora: diu que aquelles llavors broten i s'estenen com taca d'oli, «amençant cobrir-ho tot abans de gaire i esterilitzar lo camp dels pobres amb les ruïnes dels palaus dels rics». Ara bé, la seva

La poesia i la prosa de Verdaguer, especialment la més confidencial, ens deixa veure el seu món interior, tan simple i tan complex, segons com es miri. I una altra cosa encara: ens fa propers els escenaris de la seva vida, que són també els nostres

visió de la pobresa personal és penetrant i evangèlica. Sobretot quan la viu en la pròpia carn, en forma de desampar.

Hi ha dues narracions breus de Verdaguer, molt atractives, en les quals s'uneixen l'expressió de la seva estima dels pobres i la descripció detallada dels escenaris de la seva vida a què abans he fet referència.

La primera es diu *Almoina retornada*. Mossèn Cinto hi explica una visita a un pobre del barri barceloní del Camp de l'Arpa: «sota el més meridional dels sis turons que baixen del Tibidabo a Sant Martí de Provençals... a la banda nord de l'església del Clot.» Allà, en una cambra mísera, hi vivia un valencià, anomenat «el moro». Després de portar-li una ajuda, Verdaguer s'adonà que a la paret hi havia penjada una guitarra, «que s'havia deslliurat de les urpes del prestamista, o sia de l'escanyapobres». «El moro» va voler tocar per a mossèn Cinto «la tonada més bonica que en millors temps havia tocat en les vesprades de lluna sota les reixes del seu poble». El poeta s'emocionà: «Jo havia anat a fer-li una petita almoina —escriu— i ell me n'havia feta a mi de l'alegria del seu cor».

L'altra narració és *Lo cornamussaire*: «Travessant la Rambla... enfilí el carrer de Tallers, per lo cantó de la ciutat en què es veuen més a prop la verdor dels camps i la blavor de les muntanyes». «Passant Tallers amunt, vegí sortir-ne un gallego de barba blanca i figura venerable, tocant meravellosament l'enserrallada cornamussa...». Una veu insultà el músic captaire. Però aquest, amb serenitat i enteresa seguí la seva via «esperant tal volta que al girar la cantonada se li giraria també el vent de la fortuna». A mossèn Cinto, que estava desmoralitzat, l'exemple d'aquell home el retornà: «La seva serenitat impertorbable em deixà avergonyit i confós —comenta— i més i millor que si m'hagués llegit un capítol de la Imitació de Jesucrist».

Observeu que en tots dos casos el pobre apareix no com qui rep, sinó com qui dona...

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Seguir el Senyor

A l'evangeli segons sant Mateu (4,18-20) hi ha una deliciosa escena. Succeeix vora el blau llac de Galilea. Jesús hi camina. Veu dos pescadors que tiren la xarxa a l'aigua. Són els dos germans Simó i Andreu. Jesús els fa: «Seguiu-me, i us faré pescadors d'homes». L'evangelista escriu: «Ells, a l'instant deixaren les xarxes i el segueiren».

La crida de Jesús continua. Ell va passant pel llac de la vida. Crida cadascú pel seu nom. Hi ha una vocació —una crida— per a tothom. Cal respondre al Senyor immediatament, jugant-se el tot per al tot. I si et cridés al sacerdoti, a la vida religiosa o a la vida consagrada, ho deixaries tot immediatament?

La promptitud dels apòstols és la de tots els grans cridats de la Bíblia. Abraham, Moisès, Samuel, Isaïes, Jeremies... van contestar amb celeritat, sense pensar-s'ho dues vegades. Sense saber tota la pel·lícula del que els esperava. Estaven convençuts que la crida de Déu conté tota la força per fer el que ens demana. Les proves, sempre inherents a la crida, són acceptades en la força de la gràcia divina. Que el Senyor dona per a dur a terme la vocació.

Impromptu

Oriol Camps

Verdaguer

Celebrem aquests dies el cent cinquantè aniversari del naixement del nostre gran poeta Jacint Verdaguer, mossèn Cinto. Parlar d'ell a casa nostra és parlar de quelcom sempre vivent, sempre present, tant com puguin ser-ho el Dant a Itàlia, Homer a Grècia, Shakespeare o Milton a Anglaterra. No puc imaginar-me cap italià, grec, o anglès sense retre homenatge als seus poetes.

Perquè els poetes porten al cor la seva terra, i nosaltres portem els nostres poetes al cor. Perquè els poetes són els qui, en els temps difícils, mantenen viu l'esperit de la terra, perquè no mori en l'oblit. Recordem que la Renaixença de Catalunya, després de la desfeta del 1714, parteix precisament d'un poeta català resident a Madrid, Bonaventura Carles Aribau. Després foren molts els poetes que ajudaren a la tasca de fer viva la nostra identitat. Però de tots ells, sobresurt, sens dubte Verdaguer, perquè, segurament, és el que més ha aprofundit en l'ànima del poble.

I quan en temps de sequera ha fet més viva la set de la terra, el record, la presència, dels poetes passats, i en primer lloc Verdaguer, ens ha ajudat a superar les dificultats. Ens han ajudat a tornar a començar, a reprendre el camí.

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

Operació Primavera

Tot i que l'eslogan *Operació Primavera de l'Església* tingui un regust publicitari, no és cap artifici en aquest sentit, comenta A. Ayerbi en la revista *Tercer Mundo*, abril 95.

De fet, l'eslogan diu el que ha de dir: que en les Esglésies del Tercer Món i en d'altres igualment missioneres s'està experimentant una explosió primaveral, plena de vigor i de vida. És esperançador que en aquests moments siguin 95.000 els joves que es preparen per arribar un dia a ser sacerdots. A aquests joves cal afegir els gairebé 15.000 més que en noviciats estan optant per la vida religiosa. Des de 20 anys ençà continuen augmentant les xifres. És una bona notícia per l'Església universal.

La nova, no obstant, presenta alguna que altra preocupació: com discernir l'autenticitat vocacional d'aquesta riuada de vocacions? No serà la pobresa i la falta d'altres sortides o alternatives professionals les que mouen aquests joves a què truquin les portes dels seminaris i noviciats?

L'interrogant és just i oportú, però té una resposta: les diòcesis i ordes religiosos d'aquelles latituds

disposen del personal i les institucions adequades pel discerniment en profunditat de les vocacions, amb un total de 880 seminaris o centres de formació. Però aquí sorgeix la segona preocupació: com mantenir oberts tots aquests centres i facilitar-los els recursos que els són necessaris per complir aquesta tasca delicada de tria, d'acolliment i d'acompanyament de cada candidat?

L'*Operació Primavera de l'Església* s'ho ha muntat per respondre. Vol mobilitzar la responsabilitat de les comunitats cristianes d'arreu del món perquè concorrin al sosteniment dels seminaris, mitjançant una aportació econòmica generosa. Demana a totes les parròquies que vulguin crear una beca d'estudis per valor de 300.000 ptes: o l'aportació de 250.000 ptes: que suposa l'estància d'un any de cada seminarista o novici.

Candidats no en falten, però la seva formació té un cost. Deia el papa Joan Pau II: «Que no es perdi ni una vocació en el món per manca de recursos materials». En això, tots els cristians hi som implicats.

JAUME REIXACH

Capellà i escriptor

Mai més *

«Una vella, coneguda olor...» és el títol d'una de les primeres obres teatrals de Benet i Jornet. Tracta de la llarga postguerra. Ja s'entén que la vella i coneguda olor és l'olor de la dictadura. Olor inequívoca i del tot familiar, barreja de falsos perfums, que, a pesar de ser vella i coneguda, sempre aconsegueix enganyar els ingenus.

Ahir era l'Església d'Espanya que entonava el *mea culpa* per la seva ingenuïtat culpable. Avui ho fa l'episcopat argentí. Està obrint portes i finestres per veure si així escampa la mala ferum que els anys de dictadura militar han deixat en diverses alcoves episcopals. Més de 9.000 famílies continuen reclamant—encara avui—un fill o una filla desapareguts. I acusen l'Església d'haver-se inhibit durant el negre període dels uniformes i les xarretes. De no haver escoltat els crits dels torturats. Però no tota l'Església va fer el sord. Alguns capellans també varen ser lligats al poltre de les tortures. D'altres, en canvi, com ara el nunci apostòlic Pio Laghi, jugaven a tennis amb l'almirall Masera, inculpat de diversos assassinats. «Només hi vaig jugar un parell de vegades» —s'excusa el nunci—. «D'altra banda, jo ignorava les barbaritats que es cometien als calabossos». Ingenuïtat culpable.

La història recent d'Argentina és com una novel·la de castes i rameres, una sòrdida història de covardies culpables i de silencis còmplices. Les ferides es mantenen obertes, supuren. Un debat nacional, per ben intencionat que sigui, no aconseguirà cloure-les. Serà precís oblidar, enterrar els records...

Però, és possible enterrar tots els mals records? A vegades els més dolorosos, el de més mal esborrar no són els que van associats a les tortures. Són d'una altra mena. Com ara aquest que les mares d'alguns desapareguts han airejat a la premsa:

«Recordem d'una manera especial un matí de 1977. Plovia a bots i barrals. Un grup de mares vàrem sol·licitar audiència a la Conferència Episcopal. Érem a fora, esperant. La pluja ens calava els ossos, però no aconseguíem que ens deixessin entrar. Tan sols tres bisbes varen sortir a la porta per parlar amb nosaltres: Hesayne, Nevares i Zaspe. A una mare no se li ha de negar mai el dret a ser escoltada, encara que el seu fill pugui ser culpable».

El bisbe Hesayne, tot i que fou el primer que sortí a parlamentar, no ha pogut evitar de sentir-se culpable. Encara recorda que aquell mateix dia els bisbes de la Conferència varen esmorzar amb alguns comandants de la Junta Militar. «Havien vingut—diu Hesayne— a adoctrinar-nos contra la guerrilla, però amb una actitud repressiva».

Potser, ben mirat, en casos com el que està vivint l'Església argentina, no n'hi ha prou d'obrir portes i finestres. Si es vol aconseguir que marxi del tot la mala ferum —la vella, coneguda olor— també caldrà canviar el mobiliari, jubilar els vells mobles de caoba. L'aire nou penetrarà aleshores sense cap dificultat.

* «Mai més» és el títol del «Informe Ernesto Sábato» sobre els desapareguts a Argentina.

Respir

Miquel Estradé

El silenci

Jesús vivia en el silenci, en aquell silenci gran i profund que el feia capaç de captar-ho tot i que sense paraules deia tantes coses. A Jesús, no se li escapava res d'allò que l'envoltava: tot ho vivia intensament, des de la intimitat més íntima fins a la més fina superfície. La seva pregària al Pare era en el silenci, i les poques pregàries que li coneixem eren escapades del silenci. Les seves mirades anaven sovint acompanyades de silenci, que és la millor manera de mirar. I les paraules eren fruit madur i saborós del seu gran silenci. Tant silencis, com mirades, com paraules, tot li naixia d'un cor pur. El silenci que més impressiona és el silenci a la creu, tot ell envoltat de mirades orbes i de paraules mudes.

JORDI BASSAS I RIBALTA

Escriptor i teòleg

La franja

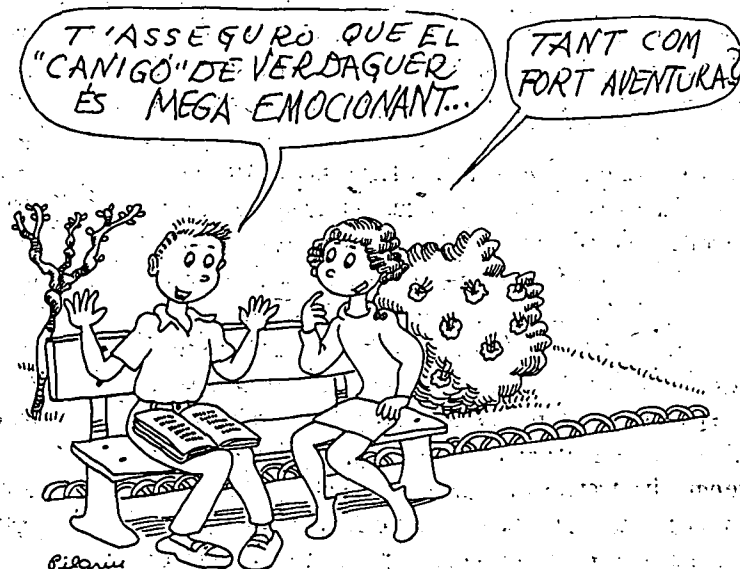
Que la demarcació diocesana és més fidel a la història i a la tradició del poble, que no pas les demarcacions político-administratives, ho demostra el mateix primat del bisbe de Roma. Ni la Revelació, ni la teologia, diuen que el bisbe de Roma hagi de ser forçosament el successor de l'Apòstol Pere —en això tindrien raó els protestants i els ortodoxos—, però, en canvi, ho testimonia el *sensus fidei*, aquella intuïció que sempre ha estat present en el si de l'Església, i que, si no és per via de l'Esperit, és difícil d'explicar per raons tècniques o jurídiques.

Aquest mateix *sensus fidei* ha preservat durant segles la pertinença a diòcesis catalanes dels pobles de la Franja de Ponent sota administració aragonesa. Ni tan sols la dictadura del general Franco ho va posar en qüestió. Per què, doncs, ara unes suposades raons d'ordre «pràctic» haurien de prevaler sobre la tradició eclesial? Per què justament ara que la unitat de la llengua catalana ha esdevingut de forma capciosa un problema polític, l'Església hauria de prendre partit en favor de les tesis negatives?

Salvant les distàncies, no puc deixar de recordar la pretensió francesa de traslladar la cort papal a Avinyó, a finals de l'Edat Mitjana. No sols va constituir un fracàs absolut, sinó que va provocar un autèntic cisma a l'Occident cristià. És clar que en el nostre cas no es tracta de cap seu pontificia «traslladada», però des del punt de vista eclesiològic, el problema és el mateix. Una diòcesi correspon exactament a una Església local —ho recorda la constitució *Lumen Gentium*—, i l'Església local no és cap «sucursal» de l'Església universal, sinó que en ella mateixa ja s'hi dona el caràcter de plenitud i universalitat. Per això, el bisbe és autèntic Cap visible de l'Església, no pas per delegació, sinó per dret propi. I els vincles, necessaris, amb el pontífex romà són de «comunió», no pas de «submissió» —com ho expressa clarament el text conciliar. L'Església local és ja *ecclesia secundum totum*, traducció de l'expressió original grega *ekklesia katà holós*, és a dir, *ekklesia kathólika*.

Tot plegat indica fins a quin punt és inviolable l'estructura d'aquesta Església local, afaiçonada per la voluntat dels fidels, la tradició històrica i l'Esperit. Voler-la adequar a unes demarcacions imposades per conveniències polítiques i administratives és vulnerar de soca-rel la seva significació i atemptar greument contra la seva catolicitat. I és així, encara que la decisió provingui de preteses instàncies «superiors» de l'Església. Quina instància —pregunto— pot ser superior a la del Bisbe? Em nego absolutament a admetre que la decisió pugui provenir del bisbe de Roma com a tal: no és cap prerrogativa pontificia, encara que molts s'ho pensin de bona fe. Ara, si hi ha hagut una convergència d'interessos polítics entre alguns elements de la cúria vaticana i les autoritats de l'Estat espanyol, la cosa varia. No solament varia, sinó que cal denunciar-ho amb evangèlica fermesa. Com predicar l'Evangeli a un poble disgregant les seves Esglésies locals?

Acudit

Un llibre del jesuïta André Manaranche commou l'Església a França

La crisi de vocacions es deu a un debilitament doctrinal i teològic

«L'envelliment del clergat francès i el petit nombre de les ordenacions sacerdotals no són cap secret, però és difícil tractar un tema tan greu sense ferir els pastors i altres responsables». Aquesta és l'afirmació amb què s'inicia un llibre recentment aparegut a França, un llibre que posa en marxa un articulad atac a una política, força difosa, però considerada suïcida, pel que fa a les vocacions sacerdotals. El seu autor és el jesuïta André Manaranche, antic professor de moral social a l'Institut Catholique de París, i actualment, professor de Teologia dogmàtica en diverses comunitats, i particularment, al seminari d'Ars. El pare Manaranche, que ha publicat més de vint volums, es dedica des de fa anys a l'evangelització dels joves, tasca que el qualifica com a expert del món juvenil.

Franco Arduoso

(Extret de la revista «Jesus Mensile di Cultura e Attualità Cristiana»)

El volum del qual volem ocupar-nos (*Vouloir et former des prêtres*, Fayard, 1994, 310 pàgs.; 120 francs) està suscitant a França interrogants i reaccions. I, naturalment, també crítiques. En tot cas, aquest llibre marca un cert canvi de perspectiva pel que fa a les vocacions sacerdotals, un canvi que seria dictat també per la sensibilitat dels joves sacerdots i seminaristes. De tot això, han pres consciència els bisbes francesos, els quals, en una *Nota teològica* de la Comissió Doctrinal de la Conferència Episcopal publicada el març de 1993, escriuen: «Les noves generacions de sacerdots... tot sovint estan preocupades per mostrar el caràcter sagrat de l'acció de l'Església. Temen que l'ús d'expressions molt properes a la cultura comuna comporta una banalització del cristianisme. Redescobreixen novament la parròquia i les seves activitats tradicionals de celebració, de catequesi, de preparació als sagraments». Els bisbes francesos, per bé que reconeixen que alguns temen un nou clericalisme i un retorn a pràctiques tradicionals, veuen en la tendència abans descrita un aspecte prometedor que valoritza el sagrament de l'orde, retroba la identitat sacerdotal, contrasta amb la confusió de rols, de ministeris i de «sacerdocis», i que conjura el perill, que podria produir-se a mig termini, d'una reorganització de tipus laical, en la qual podria ser posada en qüestió l'estructura jeràrquica de l'Església. Ja no és repeteix més en aquest document de l'episcopat el tema d'una Església «tota ella ministerial» que els bisbes francesos havien llançat el 1973 a Lourdes. Estem davant una correcció de rumb que, certament, no pretén negar el lloc que correspon als laics en l'Església, però vol afirmar més l'especificitat del ministeri sacerdotal i la seva

funció essencial i constitutiva de l'Església.

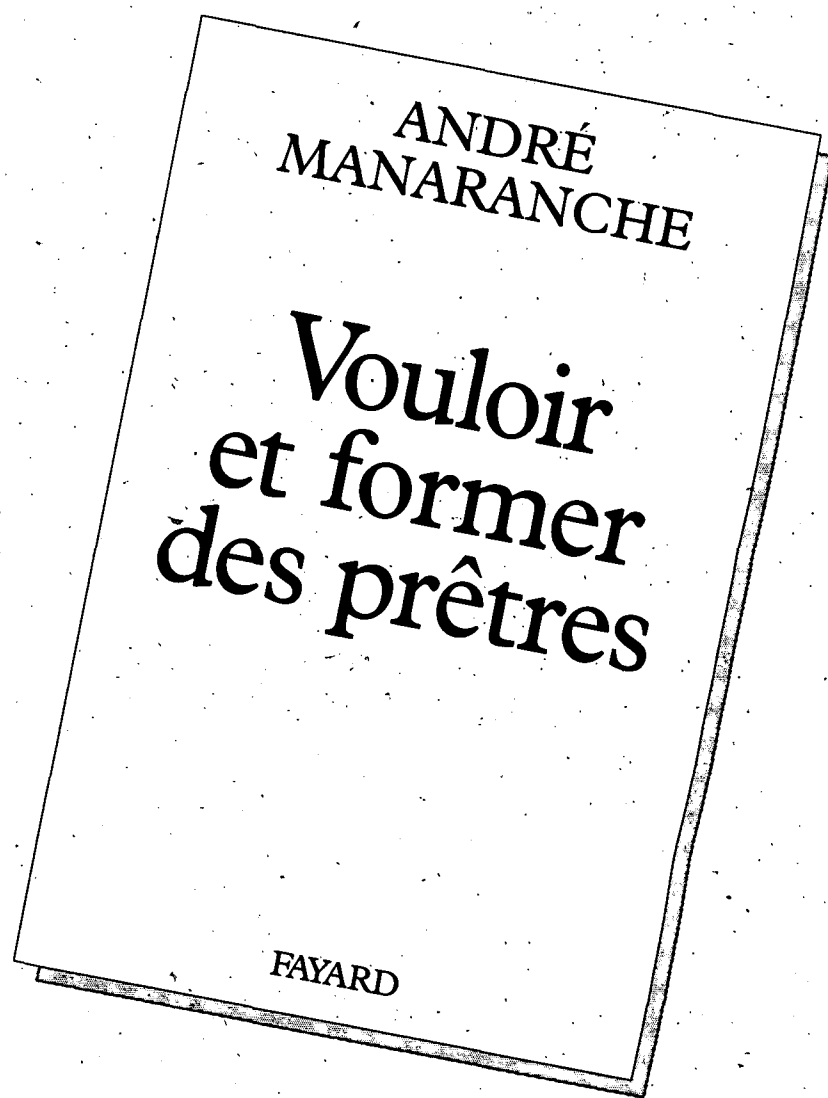
Debilitament teològic

En aquesta mateixa línia es col·loca aquest assaig, que André Manaranche diu haver redactat totalment tres vegades, amb l'objectiu de trobar el to just per denunciar idees i pràctiques considerades desviades i desorientadores, sense per això ferir les persones que n'estan d'alguna manera implicades. És significativa sobre això la frase inicial del llibre, citat al principi d'aquest article. L'anàlisi del jesuïta francès proposa «un examen de consciència dogmàtic» per endegar un discerniment, considerat més urgent que mai. Es parteix d'una constatació: a França, la curva d'ingressos als seminaris i de les ordenacions no es redreça. «No hem sortit de la crisi numèrica; és més, ens hi enfonsem cada vegada més», escriu Manaranche. Però això no és un motiu per emprendre el que sigui, sense discerniment, i molt menys per encoratjar idees o pràxis equivocades.

En l'origen de la crisi de vocacions, no es cansa de repetir Manaranche, que hi ha múltiples causes, però la principal és d'ordre doctrinal. Per sota de la crisi hi ha un debilitament teològic que concierneix tant a la naturalesa del cristianisme com a l'específica identitat del sacerdot. D'aquest debilitament no en sembla ser prou conscient l'autoritat eclesial, la qual, segons opina Manaranche, «tindria més sol·licitud per la pastoral que per la veritat, estaria més atenta als problemes socials que als dogmàtics». En un clima teològicament dèbil apareixen les solucions fàcils, les que proclamen que la manca de sacerdots és una oportunitat perquè l'Església pugui valorar millor els laics, promovent per exemple, les assemblees dominicals sense sacerdot (que a França són conegudes amb la sigla Adap). Aquest clima és també un terreny fèrtil per aquestes propostes llan-

La recuperació de vocacions sacerdotals requereix una proposta teològica sòlida del cristianisme

lògicament dèbil apareixen les solucions fàcils, les que proclamen que la manca de sacerdots és una oportunitat perquè l'Església pugui valorar millor els laics, promovent per exemple, les assemblees dominicals sense sacerdot (que a França són conegudes amb la sigla Adap). Aquest clima és també un terreny fèrtil per aquestes propostes llan-

çades sobretot pels mitjans de comunicació: per què no ordenar homes casats? per què continuar mantenint la llei del celibat? per què no conferir el sacerdoci a les dones?

En un clima de desorientació doctrinal i pràctic el que majorment urgeix és, segons Manaranche, l'evangelització de la intel·ligència, a fi que aquesta s'obri al discerniment. Per això, ha volgut indicar què és el que s'està posant en joc amb aquestes idees equivocades que circulen i amb aquestes praxis tortuoses que s'instauren i mostren que formen part d'un conjunt coherent, d'una lògica destructiva molt subtil que no sempre aconsegueix individuar una mirada superficial.

Per bé que es reconeix que s'està produint a França un rejuveniment espiritual, sobretot per obra de les noves comunitats de la Renovació, el jesuïta francès adverteix que aquesta Renovació no pot deixar d'insistir en l'evangelització de la intel·ligència, a menys que es vulgui recaure en les mateixes desviacions que la Renovació voldria contrarestar, des del moment en què una postura d'«exaltació, d'allò subjectiu i d'allò meravellós no pot arribar molt lluny». Intentem ara resumir, en termes necessàriament breus, la diagnosi i la teràpia del problema de les vocacions sacerdotals, tal com ens vénen proposades en aquestes tres-centes pàgines.

Desnaturalització del cristianisme

El fons de la crisi està constituït per allò que Manaranche, inspirant-se en la terminologia del dominic Le Guillou, anomena les *falses gnosis*, és a dir, les ideologies enganyoses que subtilment circulen en el món cristià i teològic, i que pretenen mostrar la credibilitat i la plausibilitat del cristianisme, però que en realitat el desnaturalitzen, reduint-lo a un missatge purament humà, a antropologia. Manaranche identifica les sis pseudognosis principals, que analitza amb detall. Són aquestes: la fe tancada en la *pura raó* (la gnosi més difosa), la fe tancada en la *subjectivitat*, la fe tancada en la *història*, la fe tancada en la *utilitat social*, i la fe tancada en l'*antropologia*.

Tot el que s'ha dit fins aquí es refereix sobretot al cos episcopal, però incideix també en el ministeri dels sacerdots, estretament associat al dels bisbes. Tanmateix, segons Manaranche, s'està produint una peculiar erosió del presbiterat en tots els seus aspectes, una erosió que intenta dissoldre la identitat del sacerdot. A aquest procés concorren no sols les gnosis abans esmentades, sinó també els desequilibris unilaterals d'una certa teologia pastoralment difosa, i algunes pra-

que a poc a poc sostreuen el prevere de tot que té d'específic.

Concretament, diu André Manaranche, quatre coses molesten del sacerdot: la naturalesa diferent del seu sacerdoci pel que fa als laics, la seva consagració mitjançant el sagrament de l'orde, la seva disponibilitat al servei permanent, i la seva tasca apostòlica indivisible d'evangelitzador, de santificador i de pastor. Per contrarestar o neutralitzar aquests quatre aspectes molestos del sacerdot es busca reduir la seva identitat amb quatre operacions consistents en dissoldre'l en la massa dels fidels, en concebre la seva tasca de manera funcional, en desmobilitzar-lo i desmantellar-lo.

Desmitificació del sacerdot

En primer lloc es busca dissoldre el sacerdot dins de la massa dels fidels, insistint de manera unilateral en el sacerdoci baptismal i en els ministeris en general. El qui surt resultant és el sagrament de l'orde, que resulta silenciós. Ara bé, a diferència del sacerdoci baptismal i dels altres ministeris, la missió del sacerdot deriva de la seva ordenació, que fa capaç de complir allò que, per si sol, seria incapaç de fer.

En segon lloc es vol concebre de manera funcional la tasca del sacerdot, oblidant que amb l'ordenació el sacerdot rep la consagració de tota la seva persona i no un simple encàrrec jurídic o una ordre administrativa. L'ordenació afecta al mateix ésser del sacerdot, el configura amb Crist, li confereix una participació en la missió de Crist, cap de l'Església. Manaranche denuncia amb vigor la tendència que voldria fer del prevere un funcionari, un administrador, un buròcrata, observant que «quant es vol evitar costi el que costi la paraula sacerdot, acaba per caure sempre de nou en l'esfera administrativa».

En tercer lloc es buscava desmobilitzar el sacerdot, negant que l'ordenació el converteix en una persona lliurada al Senyor d'una manera total i indivisa. Un home radicalment consagrat a la causa del Crist i del signe de Déu resulta molt incòmode per a la mentalitat secularitzada, que no tolera altra cosa que les funcions. Blanc privilegiat d'aquesta mentalitat funcional és sobre-

Manaranche insisteix en la importància d'una sòlida formació per als seminaristes

tot el celibat, que, en tant que viscut d'una manera radical, comporta una disponibilitat total per al servei i constitueix un desafiament profètic davant la mentalitat secularista. Finalment, s'estaria produint una desmitificació de la figura del sacerdot per deixar espai als laics, i se'l redueix al paper de celebrant de misses, que va de comunitat en comunitat, sense cap contacte directe i continuat amb la seva gent. Per legitimar aquesta postura, es dona una definició sectorial del sacerdot, reduint-lo a l'administrador de determinats sagraments (Eucaristia i Penitència), i oblidant que en el ministeri del sacerdot les tres funcions d'evangelitzador, de santificador i de pastor constitueixen un tot indissociable.

Definir la identitat del sacerdot

I com la reducció del sacerdot exclusivament a funcions sacramentals es justifica amb l'excusa de deixar espai als laics, Manaranche denuncia una praxi que va prenent peu, segons la qual alguns laics o religiosos assumeixen de fet el rol del rector, com per exemple en les Assemblees dominicals en absència del sacerdot (Adap). «No podem —escriu el jesuïta francès— conjugar dues tàctiques contradictòries: exaltar les Adap i

sol·licitar vocacions». Segons Manaranche, les Adap comporten un problema de fons: en aquestes, en efecte, l'Eucaristia és una presència separada del seu acte (la missa), una presència real a mercè de qui està en possessió de la clau del sagrari, en les quals desapareix completament l'estructura de l'Església, que es manifesta per la celebració de la missa, on cada un se situa en el seu lloc.

En conclusió, diu Manaranche, no es pot manifestar al mateix temps, un compromís per les vocacions sacerdotals, i buidar de contingut el sagrament de l'orde, en la teoria o en la pràctica. El sacerdot és una persona constitutiva per a l'Església, i per tant no és substituïble, sinó que cal buscar-los. Fa falta, per tant, armar-se d'una bona teologia i definir la identitat del sacerdot. Manaranche ho diu citant una frase del cardenal Danneels: «Si desitgem sacerdots, el primordial es definir rigurosament la identitat del sacerdot».

L'última part de l'assaig de Manaranche, la més breu de totes, descriu aquesta identitat subratllant que el sacerdot no és un administrador ni un animador, ni tampoc simplement un ministre del culte, ni qualsevol cosa anàloga als dirigents religiosos de les altres religions. El ministre ordenat és una *realitat cristiana original*, conferida per un sagrament amb què l'Esperit Sant dona a un home la capacitat de fer allò que no està entre les seves possibilitats humanes, d'actuar *in persona Christi*. El sacerdoci dels fidels i el del ministre ordenat són diversos per naturalesa; a fi que tots puguin viure el seu sacerdoci baptismal, cal que alguns siguin sacerdots en sentit ministerial, de manera que els fidels siguin empalats en Crist, siguin associats al seu sacrifici redemptor i a la seva oblació total al Pare. El sacerdoci ministerial, recorda encara Manaranche, és en primer lloc el dels Apòstols, amb la triple missió que això comporta, que no es pot reduir només a l'àmbit cultural. El ministeri sacerdotal és constitutiu de l'Església; aquest dona testimoni que l'Església depèn totalment de Crist, cap del cos. I existeix per indicar que els membres de l'Església no poden pertànyer a aquest cos, ser aquest cos, sense l'influx que prové del cap, ja que ells no poden vivificar-se a si mateixos.

Recuperació de vocacions

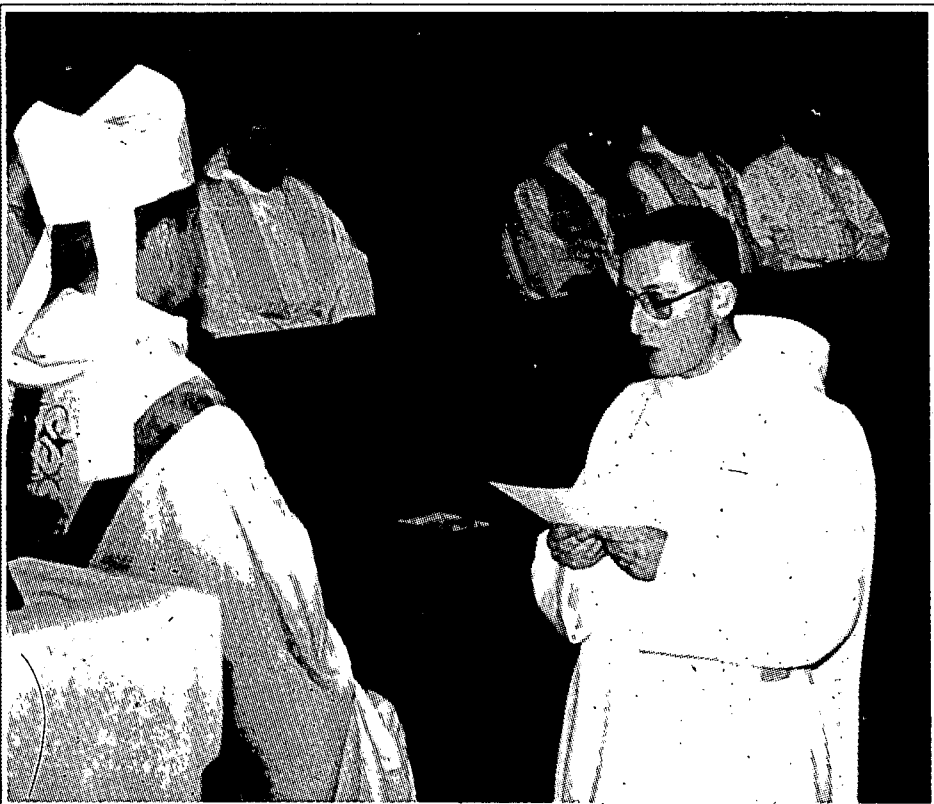
El sacerdot és així el signe de la prioritat absoluta i de la gratuïtat de la gràcia. Precisament per això el ministeri ordenat té un

acèrrim enemic en el Pelagianisme actualment imperant, que nega la gràcia i redueix la vida cristiana a una imitació moral del exemple de Crist.

Manaranche està convençut que a una proposta teològicament sòlida del cristianisme correspondrà una recuperació de les vocacions sacerdotals. Ho indica la seva experiència de treball entre els joves i els contactes que té amb molts seminaristes. Ell veu en la joventut d'avui signes prometedors, encara que aquesta no es mogui segons les nostres previsions. Cal estar atents per no acusar precipitadament als joves d'integritisme, de tornada cap enrera, etc. Malgrat tot, Manaranche invita a no ser ingenus pel que fa als joves d'avui i als moviments als quals s'adhereixen. A molts joves els manca, en efecte, formació cultural profunda i suficient carcassa humana. Tot sovint els manca també un sòlid arrelament eclesial. Moltes vegades confonen el que és important amb el que és accessori, i la seva rigidesa i el seu formalisme tan poc adults constitueixen la seva pitjor debilitat. Per això Manaranche insisteix sobre la importància d'una sòlida formació dels seminaristes. El treball formatiu, per a ell hauria de dirigir-lo un equip d'educadors, pares espirituals i professors d'edats diverses, perquè considera catastròfic confiar els joves a formadors que els són gairebé coetanis.

Hem resumit les anàlisis i les propostes de Manaranche no per assumir-les en bloc i aplicar-les sense més ni mens a la nostra situació (la italiana), ja que és força diferent de la francesa. Els hem detallat perquè podrien oferir motius de reflexió i podrien contribuir a un discerniment que avui cal més que mai.

Quan diu que no pretén satisfer a l'«integrisme hostil, al fanàtic de la pseudo-tradició, a l'il·luminista exaltat», Manaranche és conscient que el seu escrit podria ser instrumentalitzat en diverses direccions. No per casualitat es repeteix freqüentment en les seves pàgines la crida a l'*evangelització de la intel·ligència* i al discerniment crític, per no encallar-se en els dilemes que també han estat massa difosos aquests darrers decennis, com la contraposició entre «avançat» i «retrograd», entre «obert» i «tancat», entre «pluralista» i «integrisme», entre «flexible» i «rígid», entre d'«esquerra» i de «dreta».

El sacerdot és una persona constitutiva per a l'Església i per tant no és substituïble

Cartes

♦ Què vol dir tolerància?

Sr. Director:

Els lectors han de saber que la UNESCO i no l'Església ha proclamat l'any actual com l'any de la Tolerància. Tot just he confirmat aquesta sospita, he corregut a escriure-us perquè considero que és convenient que tots plegats tinguem el cap clar, tot i conservant el cor centrat en Crist.

Justament, a la *Catalunya Cristiana* del passat 27 d'abril, el nostre arquebisbe de Tarragona i primat, Ramon Torrella, escriu: «Quan parlem de tolerància ens referim a la tolerància civil que no té res a veure amb l'indiferentisme doctrinal o amb el relativisme que pretén que totes les opinions tenen el mateix valor». Per altre costat, M. Lourdes Soler en el full núm. 45 de la Comunitat Cristiana del monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona, referint-se als esdeveniments que es produeixen a l'interior de l'aula conciliar catalana, diu: «Sense tensió, sense conflicte, no hi ha creixement, no hi hauria vida ni a les esglésies ni a les comunitats. L'important és saber resoldre positivament el conflicte. Si aquest ens porta un amor més gran, si ens fa avançar un pas en aquella caritat de Déu que valora les diferències i relativitzar moltes coses, enhorabona!».

En definitiva, els catòlics no podem admetre la tibesa i el «tansenfotisme». Ans al contrari, hem d'anunciar la Bona Nova amb

tota la seva radicalitat, utopisme i praxi manifestada per Jesucrist; i a la vegada hem d'estimar (altres poden dir tolerar) el nostre enemic, el que opina o creu contraposadament a nosaltres, a l'indigent, al menyspreat, al pobre, a l'altre, al contrari, al ric...

Em sembla bé que la societat civil vetlli per l'harmonia entre els pobles, religions, cultures, creences i persones, però els catòlics hem d'anar molt més enllà i omplir el món del veritable amor, d'aquell amor que tal com diu la dita: «Qui molt t'estima, et farà plorar».

MIQUEL MORELL
Barcelona

♦ L'estratègia de l'Esperit en el Concili Tarraconense

Sr. Director:

Llegint l'*Afinant* de C.C. del passat 16 de març, a propòsit de la Declaració d'intencions del Concili Provincial Tarraconense, m'he adonat que és convenient que el Concili agafi com a estratègia de l'Esperit, per a fer un gran servei a tota la nostra estimada Catalunya, les directrius d'aquest *Afinant*. Us convido a llegir-ho, una vegada més, ja que està ple d'una gran intel·ligència i d'una gran estimació al Concili.

Crec que tots necessitem que el text conciliar voli cap a unes aspiracions d'autèntica superació cristiana. Una comunicació de

l'Evangeli senzilla i clara, «traspasada per aquella llum que porta l'alegria als cors —l'alegria pasqual— i els abraça, en el descobriment de Crist Nostre Senyor» acompanyats per Maria, segons el que ens recorda l'evangelista sant Lluc (Lc 24, 32).

Els cristians som cridats a comunicar al món, amb tant ardor, la nostra Fe en Jesucrist Ressuscitat. «El que fou crucificat que contribuïm a transfigurar-lo, a transformar-lo», encara que sigui convertir-nos, en «Signes de contradicció».

Mn. JORDI CARRERA
Banyoles

♦ La Casa de Caritat per als pobres

Sr. Director:

En el II Fòrum *Justícia per als Empobrits*, celebrat a Barcelona els dies 1 i 2 d'abril, amb assistència d'unes 60 persones, vàrem decidir demanar, entre altres coses, que la Casa de Caritat de Barcelona sigui restituïda vers una funció benèfica com va ser la seva tradicionalment.

Fundada al segle XIX, havia donat acolliment a nens orfes i a altres tipus de persones necessitades, fins que l'any 1957 aquestes activitats van ser traslladades. Recentment, una part de l'edifici ha estat dedicada a equipament cultural, cosa que sembla correcta, però, havent-hi a Barcelona unes 800 persones sense sostre, al carrer —i mentre duri aquesta situació— entenem que s'ha de retornar la casa, almenys la part que encara

queda lliure, a una tasca benèfica: donar aixopluc a aquestes persones mitjançant una mínima instal·lació de llits, dutxes, armaris, etc., que els permeti dormir en condicions.

Demano a aquest mitjà de comunicació que, a més a més de publicar la carta, es faci ressó d'aquesta petició tan necessària.

ANTONI FERRET
Barcelona

♦ Màrtirs de la revolució

Sr. Director:

Em plau de felicitar C.C. per les seves notícies sobre les canonitzacions d'aquells que van saber donar la seva vida com a testimoni de la seva Fe; són ja més de dos-cents els beatificats, reconeguts com a màrtirs de l'Església. Ja n'hi ha molts de catalans i ara s'hi incorpora el bisbe de Terol, Dr. Polaco, que fou immolat en terres catalanes, a Pont de Molins...

El que crec que caldria és precisar que aquests beatificats no són *màrtirs de la guerra civil*, car les guerres no fan màrtirs sinó, en tot cas, herois. Són màrtirs de la revolució de 1936-39, d'una revolució, l'assaig de la qual tingué lloc a l'octubre de 1934 i que a Catalunya, sortosament per durar poc temps aquell esclat, només tingueren ocasió de sacrificar un sacerdot, el rector de Navàs.

FREDERIC UDINA I MARTORELL
Barcelona

Retalls

Le Monde (18-III-95)

El feminisme d'una minoria

En els trenta darrers anys (...) el feminisme ha convençut la gran majoria del poble americà que les dones tenen dret a la justícia: igual salari per igual treball, promoció en funció de les competències, càstig sever i ràpid de la violació, rebuig de l'encalç sexual, etc.

Aquests assoliments no són menyspreables. (...) Després, el feminisme ha estès les seves reivindicacions més enllà del que els americans, en general, consideren just i raonable.

Així, molts i moltes que reproveixen les violacions i sostenen que han de ser castigades severament, no accepten tampoc que un malentès entre un noi i una noia desemboqui en una acusació de violació («per abús de confiança»). Altres, oposats a la discriminació sexual en l'ocupació,

temen que l'anomenada *affirmative action* es transformi en un sistema de quotes que, afavorint les dones en detriment dels homes, constituïria una paròdia de la justícia.

Altres, fins i tot, encara que contents per l'accés de la dona a la formació professional i a la universitària, s'espanten de les campanyes feministes contra exàmens i oposicions que, suposadament, discriminin les noies.

(...) El discurs feminista sobre la cultura de la violació en la qual

estariem instal·lats, o sobre la lluita eterna contra l'opressió masculina, presenta un quadre en el qual la majoria de les dones no s'hi reconeixen.

(...) Avui, les dones americanes són efectivament igual als homes, si per igualtat s'entén gaudir dels mateixos drets per llei. Tanmateix per al moviment feminista, la llibertat i la igualtat jurídica són decepcionants: no asseguren la igualtat ni econòmica, ni sexual. Així que s'abasta un objectiu feminista, un de nou el reemplaça. Aquesta tendència a dur cada vegada més lluny les reivindicacions ha provocat una fragmentació del feminisme en múltiples feminismes. (...)

La majoria de les dones negres subratllen amb raó que el feminisme blanc no parla en nom d'elles, i moltes dones d'origen hispà i asiàtic comparteixen aquesta opinió. (...)

Malgrat aquestes divisions, un moviment feminista que es podria qualificar d'oficial continua expressant-se en nom de les dones en general. I és aquest moviment, institucionalitzat per organitzacions com NOW (National

Organizatin of Women), el que elabora el programa feminista que coneixen la majoria dels americans.

(...) El moviment feminista privilegia un tipus de dona jove blanca, que té una professió, formació superior i ingressos confortables. Per tant, són els seus interessos els que dictaran el programes prioritaris del moviment oficial: avortament, llibertat sexual, divorci fàcil, deduccions fiscals per tenir treballadores de la llar i mai naderes, vacances pagades per família més que per maternitat. No cal dir, l'heroïna feminista es guanya millor la vida que la mitjana dels homes i de les dones. Però no es representativa de la condició femenina. La treballadora americana mitjana és una mare, i la mare americana mitjana treballa. (...)

Per ella, l'ocupació és més una necessitat econòmica que la realització de la seva identitat. En no assolir posar aquesta dona en el centre del drama de la dona americana, el moviment feminista ha perdut les seves tropes, la seva lleialtat i la seva ànima.

■ Elizabeth Fox-Genovese

«CATALUNYA CRISTIANA» ALS QUIOSCOS DE CATALUNYA

Podeu trobar-la, setmanalment, a:

Editorial Claret S.A.	Roger de Llúria, 5	08010	Barcelona
Euro-Paper Llibreria	Major de Gràcia, 129	08012	Barcelona
Jordi Serrano Poy	Pl. Lesseps (enfront n. 31)	08023	Barcelona
Kiosko Ferrer	República Argentina, 233	08023	Barcelona
La Formiga d'Or, S.L.	Av. Portal de l'Àngel, 3	08002	Barcelona
Llibreria Balmaes	Duran i Bas, 11	08002	Barcelona
Llibreria Ramon Llull	La Palma, 9	25002	Lleida
Salvadora Camps Borja	Diputació, 354	08013	Barcelona

Reserva el teu exemplar, ara!

Fe i esperança

Pere Tena
bisbe auxiliar de Barcelona

Comentant el misteri de l'Ascensió del Senyor, sant Lleó el Gran feia referència a les tres virtuts teològals: «L'edifici de la nostra salvació està fundat sòlidament en l'ordenació d'aquells fets decisius (l'Ascensió de Crist). Així la gràcia de Déu és més admirable quan, desaparegué aquella presència que ens infonia respecte, la fe no defalleix, l'esperança no trontolla, i la caritat no es refreda». (Vegeu Ofici de lectures del divendres de la VI Setmana de Pasqua).

Segles després, sant Francesc d'Assís formulava en una pregària simple aquestes peticions: «Doneu-me, Senyor, una fe recta, una esperança certa, una caritat perfecta, una humilitat profunda». Era el temps en què començaven a aparèixer, en l'ornamentació de les catedrals gòtiques les representacions al·legòriques de les virtuts teològals que encara avui admirem en la seva bellesa i en la seva profunditat teològica. Penso, per exemple, en les portes del baptisteri de Florència o en els relleus que ornamenten el campanar de la catedral de la mateixa ciutat, encara que no es tracta pas d'una exclusiva florentina. Si enllaço el text de sant Lleó amb la pregària de sant Francesc i amb les al·le-

gories gòtiques, és perquè en aquestes hi ha la plasmació magnífica del caràcter pasqual de les virtuts indicat per sant Lleó.

La fe

La representació al·legòrica de la fe, en la seva versió medieval, és diversa de la que més tard s'ha fet comuna. La fe, en efecte, és representada en els últims segles en forma de dona que porta una vena als ulls, per significar que la fe es té de les coses que no es veuen. En canvi, la representació més antiga era ben diversa: una dona, que portava en una mà la creu, i a l'altre un calze. Tothom veu de seguida que aquí es tracta d'una referència als dos símbols bàsics del cristianisme: la creu com a símbol del misteri de Crist en la seva realització, el calze com a símbol de l'Eucaristia, celebració i presència en l'Església del misteri de Crist.

Val a dir que la representació antiga era molt més rica, i, fins i tot, més exacta per donar una imatge de la fe de l'Església. No es negava pas que la fe es refereix a les coses que no es veuen. Sant Lleó ho explica també: «El vigor de les ànimes grans, la llum dels esperits fidels és creure sense vacil·lacions el que els ulls corporals no veuen, és clavar el nostre desig allà on no podem fixar l'esguard. Però

aquesta pietat, d'on naixeria en els nostres cors, o com qualsevol de nosaltres seria justificat per la fe si la nostra salvació consistís únicament en coses accessibles a la nostra mirada?». Però aquest «no veure» no era tant perquè es tinguin els ulls tapats, sinó perquè la fe es viu en un context de símbols de les realitats vertaderes: es veuen els símbols de les realitats vertaderes: es veuen els símbols, no es veuen les realitats en si mateixes. Es veu el pa i el vi de l'Eucaristia, però no es veu el Senyor que hi és present i se'n dona; fou vista la creu amb el crucificat, però no fou vista la divinitat mateixa de Jesús; veiem encara la creu del Senyor, però no el veiem a Ell, que seu a la dreta del Pare... Aquí és on entenem el cèlebre text de sant Lleó: «Allò del nostre Redemptor que fou visible ha passat als sacraments...».

La fe cristiana és una fe amb els ulls oberts que miren els signes de la proximitat de la nostra salvació. Una fe que contempla els senyals de la Pasqua de Crist. Una fe que creu en el misteri de la fe i en el sacrament de la fe, perquè el sacrament de la fe —l'Eucaristia— ofereix la comunió amb el misteri de la fe.

«Perquè la fe fos més excel·lent i ferma, el magisteri va succeir a la visió, magisteri que segueixen els cors dels fidels, il·luminats per la llum celestial», continua sant Lleó. Aquesta

és la explicació de la pregària de sant Francesc: «Doneu-me una fe recta». La fe de l'Església no és una fe individual i solitària, que cadascú organitza i formula al seu aire. Precisament perquè és una fe simbòlica, cal que els cristians escoltem els mestres de la fe que el Senyor ha donat a la seva Església: els Apòstols i els seus successors.

L'Esperança

Al costat de la fe, l'art medieval ha representat l'esperança. En els relleus florentins esmentats, aquesta és representada sota la imatge de l'àngel del sepulcre. Potser el sepulcre de Crist, o el sepulcre dels cristians. En definitiva, és la mateixa cosa. L'àngel vora el sepulcre de Crist és el testimoni que dona certesa a la nostra esperança enfront d'allò que sembla, per molts, la muralla de totes les esperances: el sepulcre i la mort. Sant Francesc demanava una esperança certa. Pot haver-hi esperança més certa que la fonamentada en la resurrecció del Senyor, primícia dels ressuscitats d'entre els morts? L'esperança, doncs, és, com la fe, eminentment pasqual. Creiem en el misteri de la creu gloriosa de Crist, esperem la victòria sobre la mort recolzats en el sepulcre buit del Senyor.

Lectures Bíbliques

L'Ascensió del Senyor

Lectura primera

Ac 1:1-11

aclameu Déu amb entusiasme.
El Senyor és l'Altíssim, el terrible,
rei de reis a tot el món.

S'enlairà davant d'ells

Lectura dels Fets dels Apòstols

En la primera part del meu llibre, Teòfil, he parlat de tot el que Jesús va fer i ensenyar, des del principi fins al dia que fou endut al cel, després de confiar, en virtut de l'Esperit Sant, la seva missió als apòstols que ell havia elegit. Després de la passió, se'ls presentà viu, i ho comprovaren de moltes maneres, ja que durant quaranta dies se'ls aparegué, i els parlava del Regne de Déu.

Estant reunit amb ells, els manà que no s'allunyessin de Jerusalem i els digué: «Espereu aquí la promesa del Pare que vau sentir dels meus llavis quan us deia que Joan havia batejat només amb aigua; vosaltres, d'aquí a pocs dies, sereu batejats amb l'Esperit Sant». Els qui es trobaven reunits li preguntaven: «Senyor, ¿és ara que restablireu la reialesa d'Israel? Ell els contestà: «No és cosa vostra de saber quins temps i quines dates ha fixat l'autoritat del Pare, però quan l'Esperit Sant vindrà sobre vosaltres, rebreu una força que us farà testimonis meus a Jerusalem, a tot el país dels jueus, a Samaria i fins als límits més llunyans de la terra».

Quan hagué dit això s'enlairà davant d'ells, i un núvol se l'endugué, i el perderen de vista. Encara s'estaven mirant al cel com ell se'n anava, quan es presentaren dos homes vestits de blanc, que els digueren: «Homes de Galilea, ¿per què us esteu mirant al cel? Aquest Jesús que ha estat endut d'entre vosaltres cap al cel, tornarà de la manera com vosaltres acabeu de contemplar que se'n anava al cel».

Salm responsorial

46:2-3, 6-7, 8-9 (R.: 6)

Aplaudiu, pobles de tot el món,

**R.: Déu puja enmig d'aclamacions,
al so dels corns puja el Senyor.
[O bé: Al·leluia]**

Déu puja enmig d'aclamacions;
al so dels corns puja el Senyor.
Canteu a Déu, canteu-li,
canteu al nostre rei. **R.**

Que és rei de tot el món,
canteu a Déu un himne.
Déu regna sobre les nacions,
Déu seu al tron sagrat. **R.**

Lectura segona

He 9:24-28; 10:19-23

Crist ha entrat al cel mateix

Lectura de la carta als cristians hebreus

Crist no ha entrat en aquell santuari, a imatge del veritable, fet per mà d'homes, sinó que ha entrat al cel mateix, i s'ha presentat davant Déu per nosaltres. El gran sacerdot entra cada any al santuari amb una sang que no és la seva. Crist, en canvi, no s'ha d'oferir moltes vegades, altrament, hauria hagut d'anar sofrint la seva passió des de la creació del món. De fet no ha aparegut fins ara, a la fi dels temps, a oferir-se ell mateix una sola vegada com a víctima per abolir el pecat. Els homes morim una sola vegada, i després de la mort ve el judici. Semblantment el Crist va ser ofert una sola vegada,

quan va prendre damunt seu els pecats de tots. Després tornarà a revelar-se, no ja per raó dels pecats, sinó per salvar aquells qui esperen el moment de rebre'l.

Germans, la sang de Jesús ens permet d'entrar confiadament al lloc santíssim. Ell n'ha inaugurat l'entrada, obrint-nos un camí nou i viu en el cortinatge d'accés, que és el seu propi cos. Tenim un gran sacerdot a la casa de Déu. Per tant, presentem-nos-hi amb tota la fe d'un cor que no enganya, ja que el nostre cos ha estat rentat amb l'aigua del baptisme, i els nostres cors, netejats de tota consciència de culpa. Mantinguem ferma l'esperança que ens dona la fe que professem: Déu compleix fidelment les seves promeses.

Al·leluia

Mt 28:19,20

Aneu a convertir tots els pobles;
jo seré amb vosaltres cada dia fins a la fi del món.

Evangelí

Lc 24:46-53

Mentre els beneïa, era emportat amunt cap al cel

Acaba l'evangelí segons sant Lluc

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Així ho diuen les Escripures: El Messies havia de patir i de ressuscitar el tercer dia, i calia predicar en nom d'ell a tots els pobles, començant per Jerusalem, la conversió i el perdó dels pecats. Vosaltres en sou testimonis. Ara, jo us enviaré el do que el Pare ha promès, i vindrà sobre vosaltres; no us mogueu de la ciutat fins que haureu estat revestits del poder que us vindrà de dalt». Després se'ls endugué fora, fins a prop de Bet-Hània, alçà les mans i els beneí. Mentre els beneïa, s'allunyà d'ells portat amunt cap al cel; ells es prosternaren adorant-lo. Després, plens d'una alegria immensa, se'n tornaren a Jerusalem. I continuament eren al temple donant gràcies a Déu.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(Cicle dominical: C; ferial: 1)

SETMANA VII DE PASQUA

(Salteri: setmana 3)

MAIG

28. Diumenge. L'ASCENSIÓ DEL SENYOR (S). Lectures: Fets 1:1-11 / Salm 46 / Efesis 1:17-23 (o bé: Hebreus 9:24-28, 10:19-23) / Lluç 24:46-53.

ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Germà, Senador i Podi, bs.; Priam, Emili i Eladi, mrs.; Sta. Elcònida, mr.

Festa Major: a Prullans i a Les Preses (Festa del Roser)

29. Dilluns. Fèria. Lectures: Fets 19:1-8 / Salm 67 / Joan 16:29-33. A LLEIDA: *Dedicació de la Catedral* (catedral, S / diòcesi, F). URGELL: *St. Just* (MO). SOLSONA: *St. Just* (MLI). TORTOSA: *Beat Pere Sans* (MLI). ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Màxim, p.; Maximí, b.

30. Dimarts. Fèria. Lectures: Fets 20:17-27 / Salm 67 / Joan 17:1-11a. Si es vol: *St. Ferran, rei* (MLI). ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Fèlix I, p.mr.; Sic, Gabí, Palatí i Basili, mrs.; Stes. Joana d'Arc, vg. i Emèlia, casada.

31. Dimecres. La Visitació de la Mare de Déu (F). Lectures: Sofonies 3:14-18 (o bé: Romans 12:9-16b) / Isaïes 12:2-6 / Lluç 1:39-56. ALTRES CELEBRACIONS: *Ntra. Sra. Mare de l'Amor Hermós*. Sts. Cançí, Cançia i Crescencià, mrs.; Lupici, b.; Pascasi, diac.; Stes. Petronel·la, vg. i Cancianil·la, mr.

JUNY

1. Dijous. St. Justí el filòsof, mr. (MO). Lectures: Fets 22:30:23-6-11 / Salm 15 / Joan 17:20-26. ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Ignasi, ab.; Reveria, b.; Fortunat, pvre.; Pàfil, mr.; Gracià, sold.mr.; Sta. Laura, vg.

2. Divendres. Fèria. Lectures: Fets 25:13b-21 / Salm 102 / Joan 21:15-19. Si es vol: *St. Marcel·lí i St. Pere* (MLI). GIRONA: *St. Germà, St. Paulí, St. Just i St. Sici* (MLI). ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Erasme, b.mr.; Eugeni I, p.; Sta. Blandiona, mr. *Primer divendres de mes*.

3. Dissabte. Sant Carles Luanga i companys màrtirs d'Uganda (MO). Lectures: Fets 28:16-20.30-31 / Salm 10 / Joan 21:20-25. ALTRES CELEBRACIONS: Sts. Isaac, mjo.; Lifard i Cecili, pvre.; Lucilià, mr.; Stes. Clotilde, reina; Paula, vg. mr.; Oliva vg.

Retrats bíblics intencionats

Un home honrat (Elies i 4)

P-J Ynaraja

Capellà de La Llobeta

Vaig comprar, en una de les meves visites al Carmel, una petita imatge de Sant Elies. La figura és la de l'Elies terrible, com allí els plau de veure'l, amb una espasa enlaire disposada a caure sobre qui sigui. Un dia l'estatueta va caure i se li trancà el braç i jo no el vaig enganxar, vaig preferir conservar-la sense gestos amenaçadors, ja que Elies, en la seva honradesa, fou dur en la perversitat dels poderosos sobirans, tolerant amb la por dels pusil·lànimis profetes d'ofici, comprensiu amb el bondados Abdiès i amable, tendre fins i tot, amb la generositat hospitalària de la vídua de Sarepta.

S'esdevingué al Líban, a uns 15 quilòmetres al sud de

El testimoni coronat

(Ac 7:55-60)

Josep M. Aragonès

Rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Esteve, testimoni del ressuscitat

A punt de cloure la cinquantena pasqual —el diumenge després de l'Ascensió— llegim en el llibre dels Fets dels Apòstols la perícopa del martiri d'Esteve. En grec *stéfanos* significa corona. I *mártys* —d'on ve *màrtir*—, testimoni. Presentant-nos Esteve, el primer màrtir, sant Lluç ens fa assistir al seu testimoniatge i a la seva coronació. El relat té com a rerafons, el testimoniatge de Jesús en la seva passió i mort i la seva glòria-coronació en la resurrecció. El testimoniatge del deixeble reproduceix fidelment el del Mestre i aquest el corona amb la seva mateixa glòria. Conduït al tribunal del sanedrí, Jesús donarà testimoni de la seva realitat: ell és el Messies, i afegirà: «Des d'ara el Fill de l'home estarà assegut a la dreta del Poder de Déu» (Lc 22:69). La *blasfèmia*, portarà Jesús a la mort. Els seus botxins el trauran de la ciutat i el crucificaran. La passió d'Esteve seguirà els mateixos passos. Un cop segrestat (Ac 6:12) i menat al tribunal, Esteve confessa el que en visió de fe contempla: «Veig obert el cel, i el Fill de l'home ferm dempeus a la dreta de Déu» (v. 56). La confessió de Jesús diu la visió de la seva glorificació: és el Déu-amb-nosaltres igual al Pare. Esteve el contempla dempeus com correspon al seu defensor davant els qui l'acusen, asseguts al tribunal. També aquest testimoniatge sonarà en el tribunal com una blasfèmia (v. 57). I també serà empès fora per executar-lo (v. 58a). A l'hora del testimoniatge suprem —el martiri— el deixeble de Jesús prega: «Jesús, Senyor, rebeu el meu esperit» (v. 59). Mentre Jesús havia confiat el seu alè al Pare en manifestació de confiança heroica, Esteve, el deixeble de Jesús ressuscitat, es confia al seu Mestre. Després, retut sota les pedres, Esteve «caigué de genolls» —actitud del qui prega— «i cridà: Senyor, no els tingueu en compte aquest pecat» (v. 60a). Sant Lluç és l'únic evangelista que ens reporta la pregària de Jesús a la creu: «Pare, perdona'ls, que no saben el que fan» (23:34a). I com el Mestre, també el deixeble crida a l'hora de la mort. És el crit que ofega la cridòria dels acusadors inicis (Cf. v. 57 i Lc 23:18 i 23) i testimonia la misericòrdia. «I havent dit això, va morir» (v. 60b). Literalment, el grec diu que «es va adormir». Jesús, a la creu, «expirà», lliurà l'esperit (Lc 23:46b) i el Pare, recollint l'alè del Fill, el ressuscità. Esteve, que s'ha confiat al ressuscitat, simplement s'adorm per despertar-se en la resurrecció oberta pel Mestre. El que es deia

Corona, ara és coronat, portant a la mà la palma del martiri, del testimoniatge.

Esteve i Pau

«Els testimonis deixaren els seus mantells als peus d'un jove que es deia Saule» (v. 58b). Així ens és presentat aquest personatge, que ha d'ocupar un lloc privilegiat en el desenvolupament de l'Església. El que serà el gran apòstol dels pagans entra en el nostre relat com un entestat perseguidor. De moment en l'execució d'Esteve guarda els mantells dels testimonis, sense la presència i l'acusació dels quals, segons el costum jueu, no hauria estat *legal* la lapidació, en realitat el linxament. L'actuació de Saule, però, era ben lluny de ser purament passiva. De seguida, sant Lluç ens diu que «Saule era dels qui aprovaven la mort d'Esteve» (8:1). I així el veiem com a capdavanter de la persecució que, amb motiu de la mort d'Esteve es desencadena contra l'església de Jerusalem, que dispersarà els fidels pels territoris de Judea i Samaria. Tots —segurament els cristians de llengua grega— van fugir, excepte els apòstols i potser els creients de llengua hebrea. «Mentrestant, Saule assolava l'Església, entrant de casa en casa i arrossegant homes i dones a la presó» (8:1-3). Ben aviat, però, el llibre dels Fets ens anunciarà la conversió de Saule. La pregària d'Esteve a l'hora de morir, no sols ha estat escoltada, sinó que dona fruits ubèrrims. Saule convertit en Pau, predrà la paraula del màrtir —del testimoni— i, prenent el relleu, la portarà fins als extrems més allunyats de la terra. Ja des dels inicis de l'Església, la sang dels màrtirs és llavor de cristians. Quan Pau serà decapitat, Esteve serà la seva corona de glòria.

«Ple de l'Esperit Sant»

En morir, Jesús lliura el seu esperit al Pare, i un cop exaltat, el Pare i ell envien l'Esperit als deixebles i neix l'Església. Els apòstols, a impulsos de l'Esperit Sant, començaran a donar testimoniatge de Jesús, el Fill de Déu, mort i ressuscitat, i aplegaren entorn seu molts seguidors de Jesús. Tots foren plens de l'Esperit Sant. Un d'aquests, Esteve, ens és presentat precisament amb aquesta plenitud: «Esteve, ple de l'Esperit Sant, fixà al cel la mirada i veié la glòria de Déu» —Déu mateix— «i que Jesús s'alçava ferm a la dreta de Déu» (v. 55).

Nota: Aquest comentari respon a la perícopa que el leccionari posa per al diumenge setè de Pasqua. El comentari corresponent a la perícopa de la solemnitat de l'Ascensió el trobareu a CATALUNYA CRISTIANA núm. 346.

truqués a la porta d'una casa actual demanant menjar i residència? No li dirien que per això hi ha els hotels, les fondes, els albergs? I és clar, si no hi ha lloc a les cases pels homes de Déu, en el moment de la dificultat tampoc no es pot demanar l'ajuda exigent, increpar honradament, demanant auxili com féu la vídua. Els pisos d'avui són tan cars que no es pot tenir habitació per als hostes, encara que després, a més del de la ciutat es tingui una altra estança al camp i es llogui estacionalment un apartament a la platja. Pobre home el d'avui, amb tants domicilis i ni tan sols un racó pel pobre Elies...!).

Fou així el gran profeta. D'altra manera hauria estat un fanàtic fonamentalista, com tants n'hi ha a la vinya del Senyor.

No he explicat l'episodi de Nabot, l'hortelà, he deixat moltes coses de les quals m'hauria agradat escriure, però pensant-ho bé és preferible, així el lector tindrà ganes d'acudir a la Bíblia i llegir els relats dels llibres dels Reis.

Amb la figureta d'Elies sense braç, tinc també una icona romanesa pintada sobre vidre, que representa quan Elies fou arrabassat al Cel i s'acomia del seu deixeble, però em sembla que és a mi que em diu: A reveure!

ESPECIAL

MN. JACINT VERDAGUER

Amb motiu del 150è aniversari del seu naixement

Sumari

- 2 *El «meu» Verdaguer,*
per Climent Forner
- 3 *Homenatge de la diòcesi
de Barcelona,*
per Glòria Carrizosa
- 4 *Els manuscrits proscrius,*
per Miquel Àngel
Codina
- 6 *El bisbe Morgades i
Verdaguer: de l'amistat
a l'enfrontament,*
per Jordi Figuerola
- 7 *La immensa popularitat
de Verdaguer,*
per Albert Manent
- 8 *Del calvari de
Mn. Cinto,*
per Francesc Gamissans

Verdaguer vist per Riba,
per Jaume Medina

Verdaguer, sempre i ara

Parlant de Verdaguer amb motiu de la seva mort, Joan Maragall va publicar un article on deia que gràcies a ell la nostra llengua havia tornat a ser, alhora, viva i completa, popular i literària. Ho havia estat a l'època medieval i pre-renaixentista, però va perdre alguns d'aquests trets durant els períodes següents, encara que mai no deixà de ser la llengua pròpia de Catalunya i de gairebé la totalitat de la població en l'ús oral. El geni de Verdaguer la féu retrobar amb orgull per a tothom i li va retornar la universalitat. Guimerà, de qui també celebrem el cent cinquante aniversari del naixement (el 6 de maig de 1845 i Verdaguer, el 17 del mateix mes), va donar a la llengua catalana sobretot la dimensió escènica, amb una projecció tant nacional com internacional. Amb Verdaguer i Guimerà, a partir de l'any 1877, any en què els Jocs Florals de Barcelona donaven el premi extraordinari a *L'Atlàntida* i els tres premis ordinaris, tots tres a Guimerà, es va acabar el període

renaixent pròpiament dit. La Renaixença havia triomfat.

Aquest any, les institucions catalanes, moltes entitats i associacions culturals i —convindria— els centres d'ensenyament, celebren aquesta commemoració de Verdaguer, encara avui l'escriptor català més estudiat, editat i popularment conegut i llegit. En una conferència que vaig donar fa una pila d'anys a la Biblioteca de Catalunya, vaig dir que en l'obra de Verdaguer hi ha el cosmos, la història i el sobrenatural. Aquests elements constitutius de la poesia i de la prosa verdagueriana no es presenten separats mai del tot, bé i que el religiós, el propi de la fe i la formació del poeta hi predomini. L'esmentada conferència es titulava *Verdaguer, poeta nacional*, cosa que vol dir que tot ell fou un do de la providència per a Catalunya.

Joan Triadú

Clement Forner: «Els clàssics sempre tornen, siguin antics o moderns. Això val també als poetes: és el cas de Jacint Verdaguer». A la fotografia, el poeta amb gec i barretina

El «meu» Verdaguer

Els clàssics sempre tornen, siguin antics o moderns. És a dir, romanen sempre; allò que passa com els núvols són les modes. Això val per a tots els bons artistes, també per als poetes. És el cas de Jacint Verdaguer: ara, amb motiu dels cent cinquanta anys del seu naixement sembla que torni o que s'hagi tornat a fer present, quan, de fet, de debò, no ha desaparegut mai d'entre nosaltres, geni com és extraordinari de la llengua i poesia nostrades. Ell, com Àngel Guimerà, per a citar-ne un altre de semblant i cronològicament coincident, són l'ànima de la nostra ànima, les nostres arrels més fondes, els ciclopis aqueductes que a través dels segles ens enllacen amb Ausias March i Ramon Llull. En definitiva, ells, al costat d'altres gloriosos compatriotes, ens han salvat i ens salven com a poble.

Mossén Jacint Verdaguer i Santaló és tan polifacètic com a escriptor que esdevé riquíssim. Llàstima que el drama dels darrers anys de la seva vida, dolorós i vergonyós com va ser, hagi acaparat tant, gairebé fins als nostres dies, l'atenció que calia fer a la seva ingent obra literària. Aquesta no és fins a poc que ha començat a ser estudiada seriosament (i la tela que donarà!), com ho demostren els epistolaris de Josep M.

Casacuberta, els assaigs de Ricard Torrents, les tesis doctorals de Narcís Garolera, d'Isidor Cònsul, etc. Alegrem-nos que, per fi, la figura màxima de la nostra Renaixença literària, gràcies a tants estudis crítics, se'n vagi fent cada cop més propera com més s'allunya en el temps.

Allò que deia de les modes: Verdaguer, en el que va de segle, ha estat valorat i mensvalorat com a poeta i com a prosista, segons els gustos de cada època. Ara, per exemple, la prosa dels seus llibres *Excursions i viatges*, *Diari d'un pelegrí a Terra Santa*, *En defensa pròpia* i *Rondalles*, torna a ser reconeguda, potser com mai, per la seva força i naturalitat expressives. Com ho va ser també la seva immensa producció poètica, tant l'èpica com la lírica, sigui religiosa o no en sigui. A Mn. Cinto se'l va mitificar tant en vida i sobretot arran del drama que fou prelude de la seva mort, que actualment, amb la perspectiva i serenor que dona el temps, caldria despulgar-lo de tots els afegits extraliteraris deixant-lo en la seva pura nuesa com a poeta. Només faltaria que l'òptica de la increença religiosa actual ens el tornés a desfigurar en contrarèplica al desmesurat fervor religiós de què fou objecte. Només faltaria.

Riquesa verbal

Com a vell lector que sóc de Mn. Cinto (els capellans poetes d'aquest país tots hem verdaguerejat poc o molt), deixeu-me parlar de la meua experiència. Tot i que el tremp d'*En defensa pròpia* sempre m'ha impressionat, ja des del principi, els seus dos grans poemes èpics *L'Atlàntida* i *Canigó* em seduien, per la majestat dels seus alexandrins el primer, per la bellesa descriptiva el segon, ambdós per la riquesa verbal i la imatgeria brillantíssima. Després més tard, i ja fa molt de temps, les meves preferències es van anar decantant cap al Verdaguer líric, i encara hi són, els dels *Idil·lis i cants místics*, *Roser de tot l'any*, *Flors del Calvari*, etc. Ja el mateix Menéndez y Pelayo també el preferia, com després farien Carles Riba, Jaume Bofill i Ferro, Antoni Comàs i tants d'altres antòlegs i crítics. Com afirmava Riba: «Entre els idil·lis hi ha, evidentment, les creacions de Verdaguer més ben armades per a resistir les vel·leïtats del temps; armades, entenguï's bé, de la seva sola tendresa, tan directa i tan pura».

La lírica verdagueriana es divideix, com és sabut, en tres classes: profana, religiosa i patriòtica. I la religiosa en tres

més: teològica, mística i devota. Ara bé, la mística és, sens dubte, la millor, entesa, és clar, a la manera verdagueriana. Verdaguer no és un poeta místic a l'estil dels clàssics alemanys o espanyols els quals fan un cant personal, vigorós, sostingut de la seva fe, sinó que ho és a l'estil de sant Francesc d'Assís: fresc, natural, espontani, primitiu. «Té, al dir de Rafael Tasis, una profunda religiositat d'arrels populars». Més que interpretar-se ell mateix, se'n dona a conèixer a través dels altres. El canonge Josep M. Llovera afirmava que el fill de Folgueroles tenia una concepció mística del món, de la naturalesa. Veu Déu en tot. Tot ho veu *sub specie amoris*. Per això és tan efusiu i entenedor. Ara bé, com puntualitza J. Ruiz Canonja, hi ha un doble Verdaguer que en el fons és el mateix: el de la primera època, d'una dolça ingenuïtat, i el dels darrers temps, d'una amargor profunda. Només cal fullejar les seves *Obres completes* per a adonar-se'n.

Tota la vida que em sé de

I els poemes que fan referència a la vida de Jesús Infant, entre Maria que cus i Josep que fustega: «Encara és petit, petit, l'Infant de la Glòria».

I «lo bon Jesuset» que se'n puja a la vinya i se'n va a la coromina i «en porta un raïm/ que sua sang viva» i «en cull una espiga», la penyora més fina del seu amor.

Ah, però, quan les ombres del Calvari s'estenen sobre el seu captard! Llavors és capaç de diatribes com aquestes: «Amadíssims enemics», «Calumnia, detractor, ta llengua de glavi esmola», «Ministres de l'Evangeli, doncs on és la caritat?».

Dolor contingut i asserenat

Quan el bisbe Morgades li prohibeix de dir missa, llavors sí que la fe i el lirisme de Verdaguer arriben al punt dramàtic més alt: «M'han pres lo calze d'or/ i em volen prendre l'arpa.../ Quedeu-vos el calze d'or,/ però deixeu-me l'arpa...» Déu meu!

S'equivoca Joan Fuster quan es riu dels següents versos verdaguerians com si fossin fofos, ensucrats, quan el poeta els escrivia amb les venes a punt de rebentar, com feia avinent en certa ocasió la rapsoða Núria Candela: «Tot sia per Vós, Jesuset dolcíssim;/ tot sia per Vós, Jesús amorós».

«L'hostal millor» és també un d'aquells poemes que colpeixen pel seu asserenat i contingut dolor, quan hom pensa en la persona que hi ha al darrera. Abandonat de tothom, pobre com una rata, endeutat fins al capdamunt, sort en va tenir Mn. Cinto de la seva fe en Déu per salvar-se: «M'estic a l'hostal/ de la Providència,/ servit com un rei/ per mà de la reina».

El que és meravellós, contundent, amarat d'una fe humaníssima, és aquell poema breu que fa:

Senyor, Vós m'heu enganyat!
Me prometieu cadenes
i em donau la llibertat;
me parlàveu sols de penes,
i em donau ja les estrenes
de vostra felicitat.
Senyor, Vós m'heu enganyat!

Aquest, repeteixo, és el «meu» Verdaguer, el que més m'agrada. Sense menysprear, ni molt menys, l'altre, l'èpic, afirmant amb ell i com ell:

«al Canigó no el tiraran a terra;
no esbrancaran l'altívol Piri-neu»

Clement Forner

memòria versos i poemes sencers de Verdaguer. Són aquells que representen els moments més purs, més estremidors de la seva veïna lírica, com si l'ànima li sortís a flor de pell. Són veritables estats de gràcia poètica, únics, irrepetibles, tant nombrosos que només em veig amb cor d'esmentar-ne alguns, poquíssims, com a mostra.

Aquella «arpa sagrada» amb el «clavier d'or» i «les cordes de plata» que la Verge i Mare té als braços al peu de la Creu i que no és altra que el cos del seu Fill crucificat.

Aquella Rosalia que es troba a l'hort amb l'Infantó; i mentre aquest «tot fugint-li, riallós/ los ulls li gira, lo cel se va assere-nant, l'herba floria».

Aquella visió de l'encarnació del Fill de Déu en les entranyes de la Verge Maria que ja deixava astorat Joan Maragall: «Sobre Ella un blanc Colom/ ses ales estenia, i amb la claror del Verb/ la Verge resplendia».

I aquella cançó tan bonica que em rebrolla dels llavis sempre que passo per sota Montserrat: «Moreneta en sou, és que el Sol us toca...»

I «lo cim de la serra/ (que) s'enfarigolava, quan ja de la terra/ Jesús se'n volava».

I les delicioses flors marianes com *Glop-de-neu* i *Gira-sol*.

La Diòcesi de Barcelona ret homenatge a mossèn Cinto Verdaguer

El Cardenal Ricard Maria Carles va presidir una solemne missa concelebrada amb els cinc bisbes auxiliars de la diòcesi de Barcelona, el bisbe emèrit Ramon Dalmau i més de 50 preveres, el proppassat 17 de maig a l'església de Betlem per commemorar el 150 aniversari del naixement de mossèn Cinto Verdaguer, figura clau de la Renaixença catalana, autor de poemes tan emblemàtics com *L'Atlàntida*, *Canigó* o el *Violai*, l'emotiu himne a la Moreneta conegut arreu del món.

La vida i l'obra de mossèn Cinto Verdaguer van estar molt vinculades a Barcelona com a capellà i almoier al palau del Marquès de Comillas —avui Palau Moja— i després a l'església parroquial de Betlem, on passà els últims anys de la seva vida. L'Arquebisbe de Barcelona, Ricard Maria Carles, en la seva homilia, va recordar la gran aportació que va fer mossèn Cinto des de la fe a la cultura catalana. «Ell sempre reconeixia que la seva capacitat d'expressió poètica li venia donada per Déu. Més creients tenim clar que la veritat i la bondat porten a Déu, però potser no tenim tan clar que la bellesa també hi porta. Mn. Cinto al llarg de la seva vida va fer una ofrena de bellesa abundant cap a Déu».

Monsenyor Carles també va destacar el caràcter popular de mossèn Cinto, de qui es conserven més de 1.200 composicions musicals inspirades en els seus textos, i va citar unes paraules del poeta Maragall: «Per tots els camins arribava Verdaguer al poble perquè venia de l'ànima del poble».

Segons el Cardenal Carles, mai no va deslligar la seva pregona vocació sacerdotal de la seva vocació poètica i va posar com a exemple el poema «Lo calze i l'arpa» de *Flors del Canvari* (1896) que escriu en un moment molt dolorós de la seva vida i que diu així: «Tenia un calze i un arpa que el cel m'havien donat / no somniava cap altra glòria / ni volia altra heretat —i afegeix aquestes paraules que traspuen amor al Senyor—: m'ham pres el calze d'or / on ma set s'apaga / la set d'amor diví / que abrusa la meua ànima...».

Artífex de la Renaixença catalana

Després de la celebració eucarística, el reconegut escriptor i pedagog català, Joan Triadú, premi d'Honor de les Lletres

El professor Joan Triadú durant la seva dissertació sobre Verdaguer i la seva obra

Catalanes, va glossar la figura i l'obra de mossèn Cinto Verdaguer. Triadú va dedicar la conferència a Josep M. de Casacuberta, un dels més grans estudiosos de Verdaguer que va participar activament en la commemoració del seu centenari, una

celebració ben diferent a l'actual. «Llavors Josep M. de Sagarra i Carles Riba van parlar sobre mossèn Cinto però van ser actes tancats perquè no es podien fer públicament —recordà Triadú—, ara aquest gran poeta defensor de la cultura catalana

té el reconeixement general de tota la societat. La glòria i l'actualitat de Verdaguer no han passat a l'oblit».

Jacint Verdaguer va néixer el 17 de maig de 1845 en el si d'una família modesta de Folgueroles. Als onze anys ingressà al Seminari de Vic, on va començar a escriure poesies. El 1870 fou ordenat sacerdot i destinat com a vicari a una petita parròquia rural a Vinyoles d'Orís on va compondre poemes de caràcter popular i religiosos i on va treballar el llarg poema de *L'Atlàntida* amb el qual va aconseguir un èxit unànim el 1877 als Jocs Florals de Barcelona. Aquest poema èpic que consta de deu cants que relaten les gestes d'Hèrcules, emmarcades per una introducció i una conclusió dedicades a Colom, és una obra d'una gran força imaginativa i d'un extraordinari domini de la llengua que inaugura l'etapa de maduresa de mossèn Cinto i suposa la consolidació de la renaixent-literatura catalana.

Canigó, el seu segon gran poema èpic que consta de dotze cants i un epíleg —l'elegia *Los dos campanars*— «és una obra on es veu que el poeta de Folgueroles comprenia molt bé l'amor-humà», va dir Triadú qui també va glossar la figura de Verdaguer com a prosista i va llegir un fragment del llarg treball en prosa, *Records de ma missa nova*, on amb motiu dels vint-i-cinc anys de sacerdot, Mossèn Cinto recorda la primera missa que va celebrar a la capella de Sant Jordi del seu poble.

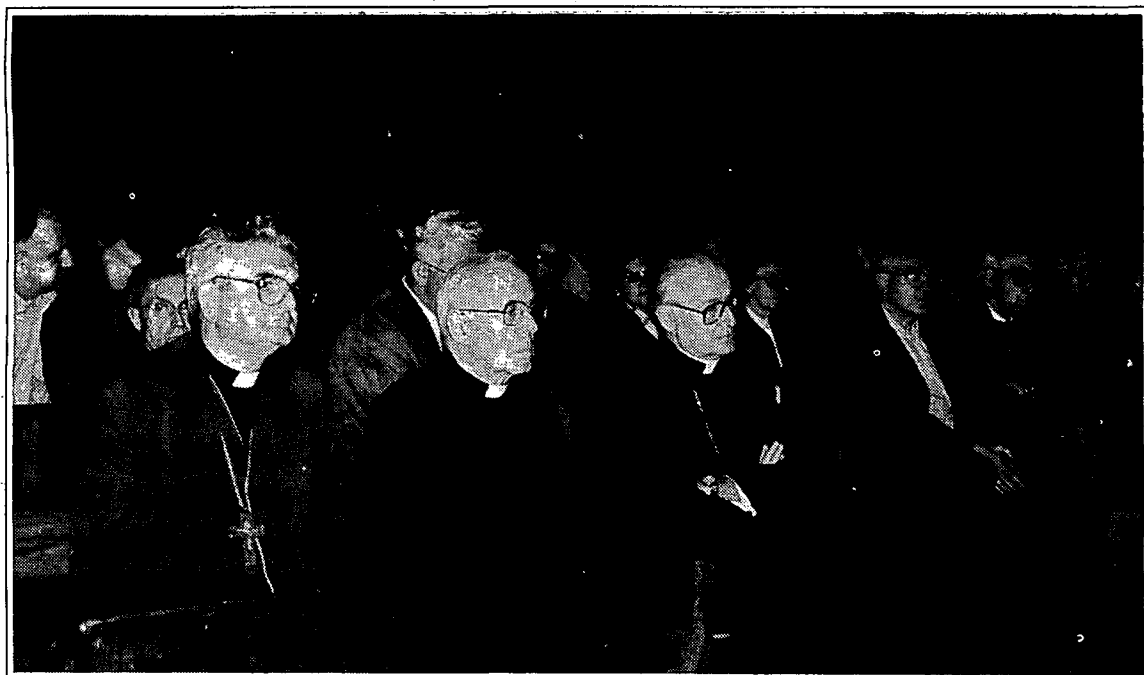
A la seva època de maduresa, Verdaguer va publicar dos llibres de viatges *Excursions i viatges* i *Diatari d'un pelegrí a Terra Santa* on explica les experiències del seu darrer viatge a Terra Santa que tant el colpí i li va provocar una crisi d'espiritualitat. Començaven els anys de la davallada de mossèn Cinto durant els quals publicà els articles *En defensa pròpia* i el recull poètic *Flors del Calvari*, entre altres. Passà els darrers anys de la seva vida a l'església de Betlem fins que fou traslladat a Vila Joana on morí el 10 de juny de 1902. El seu enterrament aplegà a milers de ciutadans de Catalunya.

Verdaguer i el seu temps

L'exposició *Verdaguer i el seu temps* organitzada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, a través de la Institució de les Lletres Catalanes i la Direcció General del Patrimoni Cultural, és una altra iniciativa per commemorar el cent-cinquantè aniversari del naixement del poeta de Folgueroles. La mostra que es va inaugurar el 18 de maig es pot visitar fins al 25 de juny al Palau Moja, on Jacint Verdaguer hi va viure durant els divuit anys que va ser almoier dels marquesos de Comillas.

L'exposició que aplega manuscrits, llibres, pintures, gravats, objectes i fotografies, permet visitar el despatx i l'oratori que va utilitzar mossèn Cinto. A part de conèixer les cambres utilitzades pel poeta, on va escriure bona part de la seva poesia religiosa més important com *Idil·lis i cants místics* o *Cançons de Montserrat*, la mostra presenta una visió global i divulgativa de la figura humana i literària de Jacint Verdaguer en el marc de la seva època.

Glòria Carrizosa

El cardenal Carles, acompanyat pel bisbe auxiliar emèrit Mons. Daumal i pel bisbe auxiliar Mons. Carrera, durant la conferència del professor Joan Triadú sobre Verdaguer

Folgueroles celebra el naixement de Verdaguer

El poble de Folgueroles, on va néixer mossèn Cinto Verdaguer fa 150 anys, commemora amb diversos actes el naixement del seu poeta més il·lustre. L'escriptor i sacerdot, mossèn Ballarín, va pronunciar el pregó de l'inici dels actes organitzats per l'Ajuntament, el Patronat de la Casa-Museu Verdaguer i els Amics Verdaguer de Folgueroles que van començar el passat 17 de maig amb la inauguració d'un monument en honor seu en un bosc d'alzines sureres. Més de mil alumnes de les escoles de la comarca d'Osona hi van fer una ofrena floral.

També es va celebrar a Folgueroles i a Vic del 18 al 20 de maig, un col·loqui dedicat als últims deu anys de vida de l'escriptor.

Els actes commemoratius finalitzaran el mateix dia i al mateix lloc on morí el poeta, el 10 de juny a Vila Joana de Vallvidrera, on es vol instal·lar una escultura dedicada a mossèn Cinto idèntica a la que hi ha a Folgueroles, per agermanar els dos llocs on Verdaguer passà gran part de la seva vida.

Els manuscrits proscrits de Verdaguer

Jacint Verdaguer (1845-1902) és conegut principalment pels seus grans poemes èpics —«L'Atlàntida» o «Canigó»— i per ser un dels màxims impulsors de la Renaixença i de la modernització i enaltiment de la nostra llengua. Però molt menys coneguda és la vessant exorcista d'aquest sacerdot català. Arran d'un viatge a Terra Santa la seva concepció de la vida va canviar substancialment, cosa que va conduir mossèn Cinto a una llarga crisi personal, el punt àlgid de la qual va ser la retirada —enguany farà d'això cent anys— de les seves llicències de celebrar missa per part del bisbe de Vic. Durant molts anys, aquests manuscrits sobre exorcismes van ser amagats per tal de no desprestigiar la figura de Verdaguer, però van esdevenir un secret a veus que calia que sortís a la llum. L'editorial Barcino i el bisbat de Vic han encès aquesta llum per oferir-nos l'etapa exorcista de Verdaguer.

El primer volum de *Manuscrits verdaguerians de revelacions, exorcismes i visions*, subtítulat *Llibretes de visions de Teresa*, va aparèixer al març de 1994 a la *Biblioteca Verdagueriana*. Textos-Documents-Estudis de l'editorial Barcino, la col·lecció degana de les publicacions verdaguerianes a casa nostra. Mn. Josep Junyent i Rafart, un bon expert en temes històrics, literaris i teològics, va ser l'encarregat de fer-ne l'estudi preliminar ja que el Dr. Josep Maria Guix, bisbe de Vic, volia que la publicació fos feta amb el màxim de seriositat i de manera rigorosa.

El segon volum, dedicat als quaderns d'exorcismes on Jacint Verdaguer anotava allò que deien els pretesos possessos a la Casa d'Oració del carrer dels Mirallers de Barcelona és avui dia en fase de projecte. Amb la mort de Mn. Junyent el 16 de gener de 1993, el bisbat de Vic va nomenar Mn. Joan Bada Elias, professor d'Història a la Facultat de Teologia de Catalunya, com la persona de confiança perquè redactés l'estudi introductori —que, certament, ha de ser compromès— d'aquest segon tom. A partir del mes de juny d'aquest any, Mn. Bada encetarà el seu treball amb absoluta dedicació. Dos llibres doncs que, de ben segur, aportaran moltes dades sobre la figura i l'obra de l'il·lustre poeta de Folgueroles.

El llibre de revelacions —esmentat al títol del primer tom

de l'obra— va ser destruït per ordre expressa de Verdaguer al seu llit de mort. En aquest volum sembla que mossèn Cinto «hauria buidat o elaborat —tal com escriu Mn. Junyent a l'estudi preliminar de l'obra abans al·ludida— alguna mena de síntesi personal o estudi de les revelacions obtingudes d'Amparo i/o dels possessos».

Edició crítica

La *Biblioteca Verdagueriana* de l'editorial Barcino va ser fundada i dirigida de 1953 a 1985 per Josep Maria de Casacuberta i Roger. En morir el Sr. Casacuberta el 1985, Amadeu-J. Soberanas, professor de Filologia Catalana i Romànica a la Universitat Autònoma de Barcelona, va ser l'elegit per fer-se'n càrrec. «Des de bon començament —recorda el Dr. Soberanas— em va interessar enfocar la col·lecció envers l'edició crítica». El nou director va obtenir el consens entre tots els seus col·laboradors per tal de poder elaborar una sèrie de normes d'edició per als textos verdaguerians atès que «tot i que la tasca duta a terme pel Sr. Casacuberta fou molt lloable, retratava tipogràficament els escrits de Verdaguer i això era força difícil de pair pels estudiants», assevera el Dr. Soberanas.

Actualment, l'editorial Barcino té en marxa el volum número 24 de la *Biblioteca Verdagueriana*. Serà una edició com-

morativa del 150è naixement de mossèn Cinto, que se celebra aquest any. Una obra on s'aplegaran textos del sacerdot Jaume Collell sobre el seu amic íntim Jacint Verdaguer, a cura de Joan Requesens.

Clima d'expectació

Amb el pas del temps, s'havia anat forjant arreu un clima d'expectació i mitificació pel que fa als manuscrits —visions, exorcismes i revelacions— que Jacint Verdaguer va escriure a les acaballes del segle passat. El destí va voler que dues vies —d'una banda, el bisbat de Vic i, per l'altra, l'editorial Barcino— convergissin quant a la publicació d'aquests textos de mossèn Cinto. Després d'uns primers contactes oficials entre ambdues parts, el 29 d'octubre de 1988 se'n va concertar l'edició en una reunió que va tenir lloc al Palau Episcopal de Vic, en la qual van ser presents Mons. Josep M. Guix, bisbe de Vic, Mn. Fèlix Guàrdia, vicari general de la diòcesi i Amadeu-J. Soberanas, director literari de

l'editorial Barcino. «...després de tants anys, no es podia ajornar més la possibilitat que els estudiosos tinguessin a mà aquests materials», escriu Mn. Guàrdia en el prefaci del primer volum de *Manuscrits verdaguerians de revelacions, exorcismes i visions*.

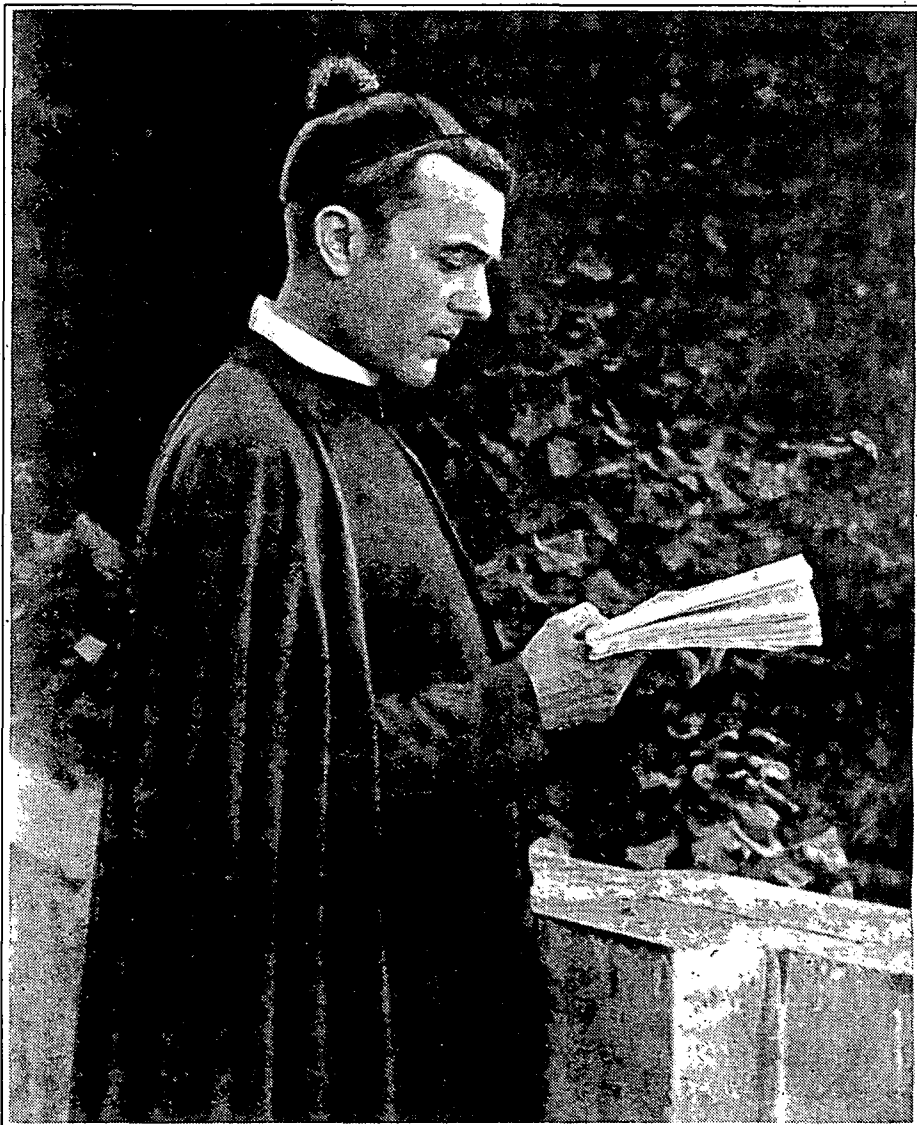
Cal assenyalar, però, que part d'aquests manuscrits verdaguerians ja s'havien publicat anteriorment a dues obres: *Documentos inéditos acerca de mosén Jacinto Verdaguer*, escrita pel pare agustinà Manuel Monjas —la tercera edició de la qual es va publicar el 1952—, i *Els exorcismes i Jacint Verdaguer* de Maria Condeminas, el 1970. El pare Monjas va proporcionar-hi, fins i tot, facsímils d'alguns escrits.

Quaderns i llibretes

Els manuscrits de mossèn Cinto relacionats amb el seu període exorcista que s'han pogut recuperar són vuit en total. Quatre quaderns —dels quals es conserven tres a l'arxiu de l'exmonestir de Ripoll i un a la Bibli-

oteca de Catalunya, a Barcelona— de notes preses a la Casa d'Oració durant les sessions exorcistes, entre el 23 de març de 1880 i el 3 de novembre de 1892, en llengua catalana; quatre llibretes —tres en castellà amb nombroses locucions paraules catalanes, que es troben a l'arxiu de l'ex-monestir de Ripoll i una, en català, localitzada a la Biblioteca de Catalunya— sobre les visions de Teresa Vilagran. Les primeres daten del 5 de febrer al 8 d'abril de 1885 i la llibreta escrita en llengua catalana, del 5 d'octubre de 1883 al 6 de gener de 1886.

«Aquests materials —escriu Mn. Junyent— no es podien publicar sota el nom de Verdaguer, com a obres seves, sinó que cal considerar-los documents històrics complementaris, i com a tals han de ser publicats». Per la seva banda Amadeu-J. Soberanas argumenta que «són esborranys: no s'explica que el poeta «perdés hores i hores de son i salut copiant i anotant aquestes revelacions, visions i exorcismes».

Mossèn Cinto l'any 1886, època del gran triomf de «Canigó»

Jacint Verdaguer, sacerdot i poeta en llengua catalana, és una de les figures cabdals de la cultura de la nostra terra. Va néixer el 17 de maig de 1845 a Folgueroles i ben aviat va ingressar al seminari de Vic. El van ordenar sacerdot el 1870 i fou coadjutor a la parròquia de Vinyoles, però per motius de salut el 1874 va abandonar aquesta localitat i es va traslladar a Barcelona, on va obtenir la protecció del marquès de Comillas. Entre 1874 i 1876 va exercir com a capellà de la nau Guipúzcoa i el 1879 va ser nomenat capellà del marquès de Comillas.

Verdaguer va publicar el seu primer llibre, *Dos màrtirs de ma pàtria; o sia, Llucià i Macià*, el 1865. Va col·laborar en diverses publicacions com *Lo Gai Saber*, *L'Avenç*, *La Veu de Montserrat* i *Juventut*. Les seves obres més representatives són: *L'Atlàntida* (1877), *Idil·lis i cants místics* (1879), *Oda a Barcelona* (1883), *Caritat* (1885), *Canigó* (1886) i *Pàtria* (1888). El 1880 va ser proclamat «mestre en gai saber».

Viatge a Terra Santa

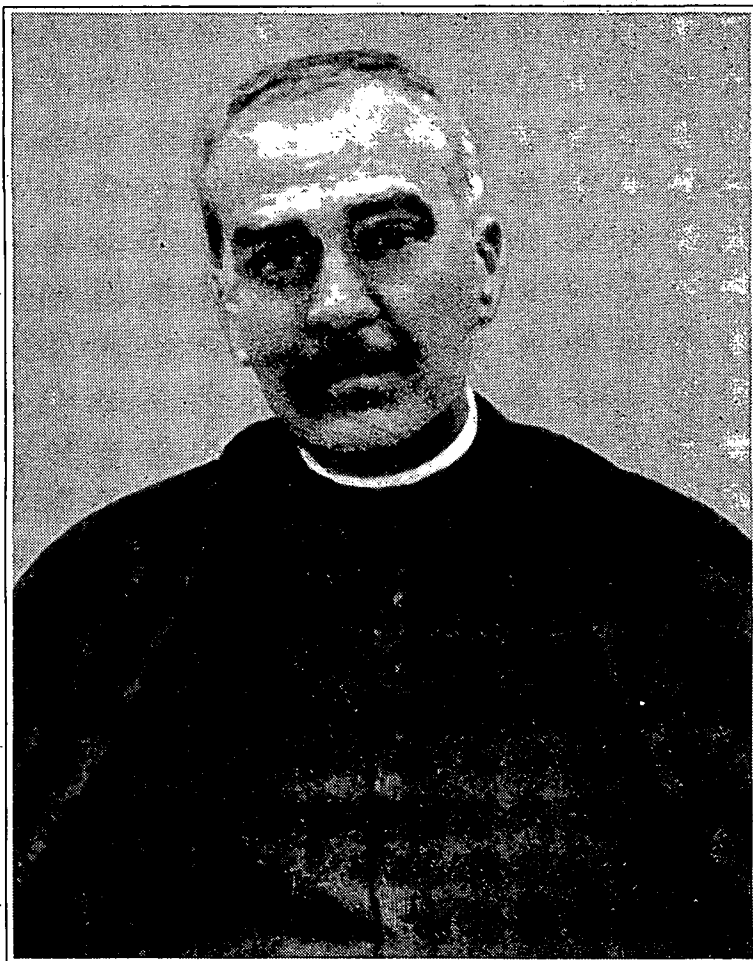
L'abril de 1886, prop de complir 41 anys, Verdaguer va viatjar a Terra Santa i aquest fet va transtornar la seva vida de cap a peus. La profunda meditació del que va veure a Jerusalem i el seu entorn social —pobresa, malaltia i, sobretot, el domini del dimoni en la societat catalana del seu temps— li van provocar un «capgirament total envers el misticisme i l'espiritualitat», tal com assenyala Amadeu-J. Soberanas, director literari de l'editorial Barcino.

Verdaguer, home força influenciable, va decidir dedicar-se en cos i ànima als pobres i malalts. Es va adonar de cop i volta que la seva existència fins aleshores havia estat una farsa, plena d'honors i riquesa, i va voler abominar de tot allò que havia fet en els seus primers quaranta anys de vida. «Omnia male fecit» (tot ho he fet malament) són les paraules que li diu al seu gran amic, el canonge Jaume Collell. Hi haurà a la biografia de mossèn Cinto un abans i un després del seu viatge a Terra Santa.

Activitat exorcista

En les darreres dècades del segle passat, Barcelona va viure, com moltes altres ciutats europees, una mena d'epidèmia d'endimoniats. L'obsessió de Verdaguer pel dimoni fa que el 1888 vagi per primer cop a una sessió exorcista, al districte barceloní de Sants. Cal tenir en compte que Verdaguer és contemporani de dos sants —el pare Antoni Maria Claret i el pare Francesc Palau i Quer— que van practicar exorcismes en alguna època de la seva vida.

«Omnia male fecit»

Un retrat que evidencia els sufriments de la tragèdia del sacerdot-poeta

El 1890, per recomanació del pare Joaquim Maria Piñol —«una influència molt negativa a la seva vida», remarca el Sr. Soberanas—, va anar a la Casa d'Oració, quart pis del número 7 del carrer dels Mirallers de Barcelona, on diàriament es feien sessions d'exorcismes. Verdaguer apuntava el que els possessos li revelaven. Més endavant, a començaments de l'any 1892, anotava les visions de Teresa i Antònia Vilagran.

Revelacions sobrenaturals

Mn. Josep Junyent escriu a *Manuscripts verdaguerians de revelacions, exorcismes i visions* el següent: «...Verdaguer, que busca en les paraules dels possessos (?) una font per a saber la voluntat de Déu, és a dir,

converteix les paraules dels possessos en font de revelacions sobrenaturals».

Al maig del 1890 el papa Lleó XIII va manar publicar uns *Exorcismes contra Satanàs i els àngels apòstates*. Mossèn Cinto els va traduir immediatament al castellà i els va fer imprimir i distribuir, pagant-ho tot de la seva butxaca. Una altra vessant de la personalitat sorprenent i contradictòria de l'autor de *L'Atlàntida*.

Tragèdia verdagueriana

Al març del 1893 el bisbe de Barcelona, Dr. Català, va prohibir a Mn. Cinto, el P. Piñol i Mn. Güell —un altre sacerdot exorcista, cosí del nostre poeta— exercir l'exorcisme. Verdaguer el va obeir, però va guardar tots els quaderns i llibretes de visions, revelacions i exorcismes fins a la vetlla de la seva mort quan ordenà que estripessin el llibre de revelacions —precisament, el manuscrit més important d'aquesta mena d'escrips—, on es creu que hi havia les pseudo-profecies i paraules de l'Amparo Durán.

El mateix any, que el marquès de Comillas el va destituir del càrrec d'almoïner, Verdaguer va demanar aixopluc al santuari de La Gleva, situat a la Plana de Vic. La seva estada a La Gleva va

significar per a ell «una mena d'oasi mental i espiritual», segons manifesta el director literari de Barcino. Hi va viure durant dos anys —del 26 de maig de 1893 al 10 de maig de 1895— i, en contra de la voluntat del bisbe de Vic, Dr. Josep Morgades, se'n va anar a viure a casa de la família Durán, a Barcelona.

Al juliol de 1895 li van ser retirades les llicències de celebrar missa. Això el va ferir de mort. «És tot just ara quan comença la veritable tragèdia verdagueriana», indica el Dr. Soberanas. Verdaguer va començar a publicar els articles *En defensa pròpia* en el diari barceloní *El Noticiero Universal*, en els quals atacava ferotgement el bisbe de Vic i el marquès de Comillas. Jacint Verdaguer va morir a Vallvidrera el 10 de juny de 1902, a causa d'una tuberculosi.

Textos proscrits

El pare Manuel Monjas escriu en el seu llibre *Documentos inéditos acerca de mosén Jacinto Verdaguer* aquestes paraules: «...perquè en la veritat i compra entrava, com a condició indispensable, que els manuscrits, un cop utilitzats per mi, haurien de ser lliurats a l'arxiu de Ripoll, per ser d'institució eclesiàstica, i trobar-s'hi altres documents interessants de Verdaguer i del bisbe doctor Morgades, per la dificultat que presenta el viatge als lectors de pura curiositat i perquè sembla lògic que l'Església sigui l'encarregada de custodiar els escrits impublicables d'un sacerdot». Una bona mostra de la natura polèmica d'aquests manuscrits de mossèn Cinto que durant tants anys han estat proscrits.

Miquel Àngel Codina

Jacint Verdaguer

Exorcismes verdaguerians

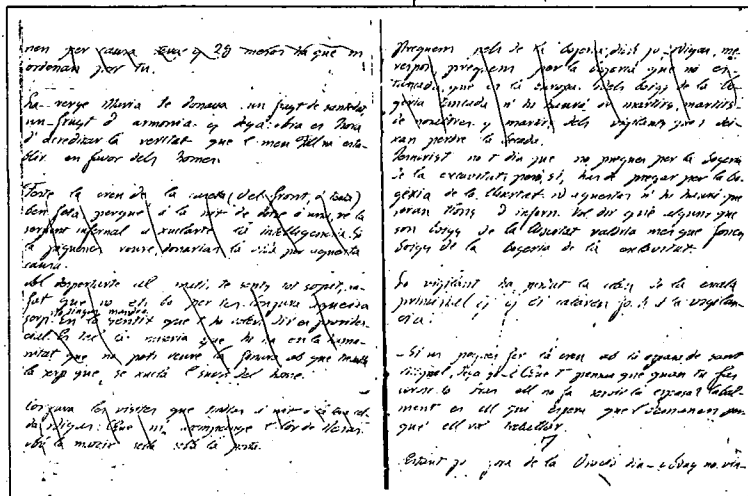
Us oferim, tot seguit, una petita mostra dels exorcismes recollits per Jacint Verdaguer —a qui els possessos i el mateix Maligne coneixien com el del cartipàs— a la Casa d'Oració del carrer dels Mirallers de Barcelona entre 1890 i 1892. L'editorial Barcino els publicarà en el segon volum de *Manuscripts verdaguerians de revelacions, exorcismes i visions*.

«No us fiquen en partits polítics, que tot són governats per Satanàs... Penitència, sacrifici i oració sia vostre partit» (16 de juliol 1890).

«Avui los religiosos són religiosos a mitges. Valdria més que més de quatre que practiquen la religió no l'haguessen coneguda; no haurien fet tants sacrilegis. La religió és casta i pura, però l'home l'ha profanada. És igual com un home que te un vi pur i bo, i per fer-lo millor lo falsifica i el fa tornar agre i pudent» (19 de febrer 1891).

«Abans del triomfo de la Iglésia los homes veuran els dimonis en figura de grans serpents, dracs i escurçons, tal com són a l'infern, i molts se moriran d'espant i tremolor. ¿Quàn serà això? És un secret que Déu se guarda i no l'ha revelat a ningú perquè Maria Santíssima està pregant» (27 de febrer 1891).

«Avui he repetit l'oració a la malalta d'ahir, que se n'ha trobat també molt millorada. La videntia que estava present ha vist, mentre jo resava... una cosa horribosa: la Mare de Déu, quina imatge estava davant, ha baixat, amb les mans divines ha obert lo cap de la víctima i n'ha tret una serp que estava molt ben plegada dintre la testa. L'ha tirada a terra i amb un cop de peu li ha aixafat

lo cap i després ha clos la testa de la víctima com estava abans de la funció. L'horrible serp estava aixafada allà a terra. Al cap d'un xic, ha sortit una mà negra de la paret, ha agafat la cua de la serp i, arrossegant-la, ha desaparegut amb ella» (octubre 1891).

«Verge Maria, què voleu que faci, entre escriure o confessar? Respon lo maligne de la Margarida: "Vol que faces guerra a l'infern"». (12 d'abril 1892).

Facsimil d'una de les pàgines autògrafes de Verdaguer corresponent a un dels seus quaderns d'exorcismes

Catalunya Cristiana

El bisbe Morgades i Verdaguer: de l'amistat a l'enfrontament

El que coneixem com el «drama Verdaguer», les tenses relacions entre la jerarquia eclesiàstica i el nostre insigne poeta, ens situa en un dels episodis més controvertits i dramàtics de la nostra història i, en particular, de la història religiosa de casa nostra. És un tema certament conflictiu, no pas perquè sigui difícil de trobar la veritat històrica objectiva del que succeí —car la investigació, a la llarga, ens clarificarà totalment la qüestió— sinó per l'apassionament amb què es visqué l'enfrontament, que, a voltes, fa obscura la recerca de la veritat, i per la transcendència que el tema ha tingut en el futur. Avui dia, encara hom fa un seguit de retrets a l'actuació del bisbe; d'altres, més favorables a trobar una justificació a aquesta actuació, mostren les febleses i desobediències del genial poeta. Sens dubte ens trobem davant un Verdaguer elevat a mite popular, mite que es va acabar de consolidar amb la seva mort i el seu impressionant enterrament, ple de fervor popular, el 1902.

Qui era el bisbe Morgades? La biografia de Morgades exemplifica, perfectament, els passos del que podem considerar una reixida carrera eclesiàstica. Nascut a Vilafranca del Penedès, el 1826, va fer tots els estudis eclesiàstics al seminari de la ciutat comtal i, el 1852, era ordenat sacerdot. Féu carrera dins del seminari, on hi exercí diferents càrrecs; era un home respectuós amb els seus superiors i, el 1862, va obtenir el càrrec de penitencer de la catedral barcelonina. Home actiu i caritatiu, fou un dels impulsors de la devoció al Sagrat Cor a Catalunya. El sexenni revolucionari, 1868-74, el fa fer pensar molt. Va veure el perill real de la revolució; que bona part de les classes populars eren crítiques envers l'actitud que representava l'Església; va comprovar com aquesta estava perdent el seu paper polític dirigent; es desenganyà del carlisme, per l'última guerra, i començà a veure que calia fer un esforç perquè l'Església pogués seguir exercint un domini directe, com abans, sobre la societat. A partir de la Restauració,

Morgades va emprendre un camí més modern: la mobilització religiosa per tal d'arribar al control d'aquesta societat nova. L'entronització de Lleó XIII al capdavant dels catòlics seria un fet definitiu perquè Morgades trobés la guia i el camí en la seva tasca. L'acceptació del món modern, la necessària recristianització de la societat, l'esforç de mobilització constant del catolicisme, la presència directa de l'Església en sectors, com els obrers, per exemple, on mai no havien entrat, en definitiva, l'*aggiornamento* que propugnava el papa Pecci, van representar la seva font constant d'inspiració.

avant de tant conflicte, fou la de dotar d'un gran sentit d'autoritat a la figura del bisbe. Cosa que haurem de tenir en compte quan, més endavant, tractem el cas Verdaguer.

La segona etapa, com a bisbe de Vic, la situarem en la dècada dels noranta i és quan el bisbe finalitza els seus grans projectes. Els projectes més importants serien el restabliment de la seu episcopal de Solsona, entre 1891 i 1895; la creació del Museu Episcopal de Vic, el 1891, i, sens dubte, la restauració del monestir de Ripoll. Una obra difícil que volia ser un «segon Montserrat» i que durà des de 1886 a 1893, que és quan va tenir lloc la

cardenalat, i Nunciatura el tenia com un dels elements més valuosos de l'episcopat espanyol, aleshores, va esdevenir-se un dels episodis que, probablement, entristiren més el bisbe i que va suposar tot un tràngol per al cercle d'amistats que l'envoltaven. Ens referim a l'afer Verdaguer, al distanciament i, per què no dir-ho, veritable contenció entre el bisbe i el seu amic poeta. El *drama Verdaguer*, com s'ha denominat moltes vegades.

És un tema important per a la biografia de Morgades, pel fet que suposà un enfrontament que commogué els cercles literaris, religiosos i intel·lectuals de l'època i perquè la lluita es

dugués Verdaguer de Barcelona i de la casa del marquès. La pastoral inèdita de Morgades sobre el cas Verdaguer, publicada per Monjas, diu el següent:

«Estando en Barcelona, el Sr. Obispo nos hizo presente que no podia permitir por más tiempo que el Rdo. Verdaguer estuviese en su diócesis; y el Sr. Marqués de Comillas en su casa. Bastaba su voluntad para ello, única en que se fundaba su permanencia en las mismas. Pero hemos de decir en obsequio a la verdad que uno y otro nos hicieron presentes razones poderosísimas que hacían necesaria la separación, al menos temporal y mientras durasen las circunstancias que la exigían.»

Primera precisió: no és Morgades qui foragita Verdaguer de Barcelona, sinó el prelat d'aquesta seu, conjuntament amb el marquès de Comillas i Estalella. Raons? El bisbat de Barcelona estava tip del grup exorcista de Vallcarca, el qual havia rebut advertiments seriosos per part del bisbe Català. De tots és conegut que des de feia uns anys Verdaguer es relacionava amb una colla de personatges sinistres —P. Piñol, mossèn Güell, la mare Teresa...— que practicaven exorcismes fora del control del prelat de la diòcesi i en franca oposició amb aquest. Aquest grup, hereu de les pràctiques del P. Palau, pot considerar-se el veritable culpable de les penalitats del poeta. Absolutament manipulat per aquest grup, com ho demostra Junyent amb l'estudi de les llibretes d'exorcisme publicat darrerament, havia comprat la finca denominada dels Penitents i s'havia endeutat de mala manera. Verdaguer diria, posteriorment, a *En defensa pròpia*, que aquella possessió havia estat una de les causes més amagades i fondes de la seva persecució.

Estada a la Gleva

Morgades obeí les indicacions de Català, s'emportà Verdaguer cap a Vic i li oferí el palau episcopal com a residència. El poeta, però, preferí instal·lar-se al santuari de la Gleva, on va romandre per espai de dos anys, de 1893 a 1895. Verdaguer, en aquells instants, era un home atrapat pels deutes que havia contret amb la compra de la finca i que no podia satisfer. Sembla, però, que hi havia una bona predisposició, per part del marquès de Comillas, de saldar-los i de quedar-se la propietat de la hisenda. El 1894, però, s'esdevingué un altre capítol d'aquest

(Segueix)

Dues figures significatives en la vida de Verdaguer: el bisbe Morgades i Carles Riba, símbol de la cultura catalana

L'autoritat del bisbe

Nomenat bisbe de Vic, el 1882, hi hauria una primera època del seu pontificat caracteritzada per la lluita entre els integristes i conciliadors o *metissos*. Políticament, Morgades fou un defensor de la postura dels conciliadors per pragmatisme: acceptava l'estat liberal sempre que aquest, i com a contrapartida, assegurés a l'Església una quota de poder i control sobre la societat. L'enfrontament entre els dos grups fou terrible. I una de les preocupacions de Morgades, per tal de pacificar el seu bisbat i imposar la seva autoritat da-

festa de consagració i d'inauguració del monestir restaurat. Una obra que, a més, significava la representació de la missió *regeneradora* de l'Església sobre el poble català i, a la llarga, del *regionalisme cristià* en assumir els valors *reinventats* de la tradició a través de la Reinaxença.

En el moment que Morgades era al cim de la seva fama i era vist com el prelat més important de Catalunya, quan es culminava l'obra de Ripoll i tot eren honors i lloances envers el prelat vigatà, en els instants que la promoció eclesiàstica del bisbe arribava a la fita més alta, amb rumors de

ventilà a la premsa i, una part d'ella, la més anticlerical, l'assenyalà com la lluita entre l'autoritarisme de la jerarquia eclesiàstica i la llibertat.

Un encàrrec enutjós

Situem-nos, però, a l'any 1893. El 7 de maig, Morgades actuava de president dels Jocs Florals celebrats a Barcelona. En el transcurs de la seva estada a la ciutat comtal, i després de tenir entrevistes amb el marquès de Comillas, el bisbe Català, el bisbe Casañas i el canonge Estalella, futur bisbe de Terol, se li féu avinent, a Morgades, la necessitat que s'en-

drama: Verdaguer hipotecà la finca a favor de doña Deseada Martínez, vídua de Duran, la qual cosa significava que, dels deutes, en responia el poeta però que la propietat passava, de fet, a la vídua. Això exasperà Morgades que, fins aquell moment, no s'havia sentit, encara, excessivament preocupat pels viatges que podia haver fet l'escriptor a Barcelona. Entra en escena, d'aquesta manera, la cobdiciosa vídua que s'aprofita sense pietat de Verdaguer. El bisbe, i d'altres, com el marquès, no podien explicar-s'ho. Morgades va manar que seguissin els passos del poeta i li fossin controlades les visites i la correspondència. Verdaguer se sentí vigilat i empresonat. A més, els creditors, que es veien enganyats, queien sobre ell de manera cada cop més contundent. Un Verdaguer obsessionat va anar covant malfiança contra el seu prelat, sobretot en saber, tal com ens ho explica a *En defensa pròpia*, que Morgades havia fet córrer que se l'havia endut a Vic perquè s'havia tornat boig. Certament no podem precisar si Verdaguer tenia algun grau de perturbació psicològica, en termes mèdics; el que queda clar és que davant

la seva actuació, el sentit popular del terme *boig* com a sinònim de fer coses rares potser sí que quedava justificat. Sabem de certificats mèdics de l'època culpabilitzant-lo i defensant-lo. Un grup de metges importants de Barcelona, catedràtics d'universitat, van emetre un dictamen que si per una banda certifiquen que no patia cap perturbació, alhora ens perfilen la psicologia del genial poeta quan diuen que «es muy emocionable» i «sobre todo sugestible», alhora pel que fa a la seva voluntat «posee escasas energias». Com no volem que tot el món fantasiés dels exorcismes no el seduí a un home sensible i genial com ell. Només cal llegir el contingut de les llibretes.

El desenllaç era pròxim. El 1895 Verdaguer s'escapava de la Gleva i, després d'una petita estada a Madrid, s'instal·lava a casa de la vídua Duran. La desobediència a les ordres de Morgades precipità els esdeveniments. El bisbe no podia tolerar aquesta indisciplina i hagué de resoldre la situació seguint els seus criteris i tenint en compte que hi havia en joc el seu concepte de poder episcopal. El suspengué a *divinis*, una resolució que, per força, li ha-

via de suposar un sofriment intern molt gran.

Verdaguer intentà explicar la seva versió en un seguit d'articles apareguts a la premsa barcelonina i aplegats sota el títol *En defensa pròpia*, en els quals Morgades ens apareix com el personatge perseguidor i la causa de tots els seus mals. A la premsa anticlerical se'n va fer un gran ressò, de tota aquesta polèmica.

El drama verdaguerià

Atès que coneixem la visió que tenia del que havia de ser l'autoritat d'un prelat, la nostra impressió sobre el comportament de Morgades en aquest cas seria la següent: hem de partir de la base que aquella era una època en la qual les lluites intereclesials eren més que freqüents i que Morgades, per tant, havia de mostrar-se enèrgic per a dur a terme la tasca de regeneració cristiana; aleshores, doncs, tenint en compte la importància que per al bisbe de Vic tenia el poder episcopal i considerant que bona part del seu treball havia anat encaminat a reafirmar aquesta autoritat, va procedir amb Verdaguer com a bisbe-amic, en un primer mo-

ment, i amb tot el pes del poder episcopal un cop el poeta el desobeí. Prescindint, com hem dit anteriorment, de qüestions personals entre els protagonistes del conflicte, la lògica i coherència del prelat és molt gran. La naturalesa decidida de Morgades i el seu concepte de poder episcopal no li deixaren gaire més camins a seguir. No cal recordar els lligams que hi havia entre Morgades i Verdaguer, la prova més palpable dels quals pot ser la coronació de l'escriptor com a poeta de Catalunya.

Finalment, es resolgué que Morgades li aixequés la suspensió de celebrar missa i de confessar i li permetés passar a dependre del bisbat de Barcelona. Verdaguer va escriure una carta, datada el 6 de gener de 1898, per demanar perdó a Morgades, i el bisbe, per la seva banda, va determinar el que hem dit sobre una altra del 5 de febrer de 1898. Un any després ambdós personatges es tornarien a trobar: l'un com a capellà que regentava un benefici a l'església de Betlem, l'altre, com a nou bisbe de Barcelona.

Empobrit i apartat del món, Verdaguer només tardaria un any més en morir després de

Morgades, que ho faria el 1901. El 1902, reclòs malalt a la casa de Vila Joana, Verdaguer ens marxaria d'aquest món. La notícia de la seva mort es va escampar com la pólvora. Perdiem l'home físicament, però començaria el mite. El seu enterrament fou senzillament impressionant. Fou un home glorificat i dignificat per tots els sectors. Les lloances de la premsa anticlerical i dels líders republicans i obrers foren notables.

A partir d'aquest moment fins avui dia, Verdaguer ha format part de l'essència de casa nostra. Són molts avui dia que el senten com un poeta proper. Malgrat fer noranta tres anys que és mort, es pot dir ben bé que encara, d'alguna manera roman entre nosaltres. No cal que digui que pocs poetes arriben tan endins com Mossèn Cinto i no cal dir que hi ha pocs poemes com els del nostre poeta que, al llegir-los, hom té la sensació que parla de coses que ens són tan properes fins el punt de remoure la nostra intimitat emocional.

Jordi Figuerola

Professor d'Història
Contemporània a la Universitat
Autònoma de Barcelona

La immensa popularitat de Verdaguer

Verdaguer ha estat el nostre poeta nacional per excel·lència i la seva gran popularitat ho certifica. Guimerà i Sagarra, principalment, també gaudiren d'un gran predicament popular, però fou Verdaguer el qui més va arribar a l'ànima col·lectiva perquè, com ningú, va tenir l'habilitat de refondre temes populars, en una paraula: tornava al poble allò que venia d'ell.

En l'assaig, *Verdaguer, poeta de Catalunya*, llegit el 1945, clandestinament, i publicat el 1968 per Aymà, Josep Maria de Sagarra subratllava: «En primer lloc les obres de mossèn Cinto no faltaven en cap llibreria de cara i ulls. Era un poeta llegit, l'únic poeta català llegit de debò, en aquella època. Molts estudiants sabien de cor la introducció de *L'Atlàntida* i bastants fragments del *Canigó*; però, la poesia verdagueriana per on entrava més a les orelles i als cors era pel camí de les pràctiques religioses. No sols a Barcelona, entre una burgesia benestant, sinó en tots els pobles de Catalunya, els versos religiosos de mossèn Cito, musicats amb gràcia o sense, havien substituït la carrincloneria de les cançonetes castellanes de tema místic que en mesos de Maria, del Sagrat Cor, en novenes i altres exercicis piadosos, es prodigaven en totes les parròquies, totes les capelles i tots els col·legis».

No oblidem que alguns poemes seus, conegudíssims, han entrat al cor del poble fins al punt que molta gent es

pensa que són cançons populars. Posem com a exemple el *Virolai o L'emigrant*. Ara mateix hi ha un grup d'havaneres que canta un poema verdaguerià, dedicat al rossinyol, i tothom es pensa que és una cançó tradicional.

Glòria i popularitat

Amb aquella imatge del poeta, vestit de pageset de la muntanya, que triomfà als Jocs Florals de Barcelona, va començar la seva glòria i la seva popularitat. Però Verdaguer tenia molts registres: l'èpic, el líric, el pro-sista... No hi ha dubte que el fet de ser almoner del marquès de Comillas també ajudà a fer-lo conèixer entre certes classes populars. Recordem que Francesc Mateu a la primeria del nostre segle, ja traspasat el poeta, li publicà una edició d'obres completes, en diversos volums, que es va vendre molt i contribuï a difondre una obra algun poema de la qual totes les àvies se sabien de memòria. Mossèn Cinto, com se'l coneix encara popularment, era admirat pels de dalt i pels de baix i tothom sentia per ell un immens respecte. Els conflictes que va tenir amb el seu bisbe, Josep Morgades, li van fer guanyar amics i popularitat entre les esquerres i els anticlericals,

Retrat de Mn. Cinto
Dibuix de Josep M. Marquès

que sortiren a defensar-lo. Diguem, entre parèntesi, que el gran poeta en alguns punts era immadur, simplista i cabut i que el bisbe l'havia d'advertir dels errors que cometia, no de tipus doctrinal o de mals costums, sinó de tipus pràctic, des de llançar almoines fins a actituds que de vegades podien moure escàndol.

Tots aquests factors convergiren en la seva extraordinària popularitat. D'altra

banda, va crear una autèntica escola de poesia que amb el temps s'anà aprimant i esdevingué «capellanesca», com la va titllar Joan Fuster. Però el mite havia triomfat, amb algun moment d'altíssima glòria com quan el bisbe Morgades, abans d'esclatar el conflicte, li posà a Ripoll una corona de llorer al cap tot dient-li: «Jo us corro en nom de Catalunya».

Al seu enterrament hi va assistir una multitud immensa (unes cent mil persones) i, junt amb el d'Àngel Guimerà i el de Francesc Macià, fou dels que van commoure l'opinió pública, però el de mossèn Cinto va tenir més ressò que cap altre.

Aquesta popularitat s'ha anat esllanguint, però encara a la postguerra, quan Franco practicava un intent de genocidi lingüístic i cultural contra Catalunya, el primer llibre important que es va publicar fou precisament, el 1943, les obres completes de Verdaguer en un sol volum (Editorial Selecta) i que la censura va haver d'autoritzar, però amb la condició expressa que s'editessin amb l'ortografia vuitcentista i no amb les normes de Pompeu Fabra.

Albert Manent

Del calvari de Mn. Cinto

S'ha escrit molt sobre la tragèdia dels darrers anys de Mn. Cinto Verdager, si bé encara no s'ha dit tot. Vull col·laborar modestament en aquest número extra de C.C. dedicat a ell, amb unes «floretes» —no del jardí, sinó del calvari del nostre poeta— que he sentit de viva veu de persones que el varen conèixer —com la meva àvia, que va viure cent anys i quinze dies— i d'altres que ho sentiren a dir de persones properes al poeta. No en faig cap valoració històrica ni crítica; només són anècdotes.

Una carta de més embalum, però d'igual pes

Un dia, Mn. Costa i Llobera, gran poeta mallorquí i amic de Mn. Cinto, li va escriure una carta molt seriosa recomanant-li que se subjectés a l'obediència del bisbe Morgades. Mn. Cinto tingué un disgust tan gran que va estripar la carta, la va posar dins d'un sobre per retornar-la al remitent. Anà a l'estanc pel franqueig. Verdager digué a l'estanquera: «Retorno una carta estripada; posi més segells perquè pesa més». L'estanquera estranyada, però amb gran reverència li va contestar: «Mossèn, fa més embalum, però pesa igual».

Quan el Montseny està nevat

En certa ocasió fou convidat Mn. Cinto a un casa-

ment. Tothom sabia que el poeta estava trist perquè el Sr. Bisbe l'havia suspès «a divinis». Als postres del banquet tothom demanà al poeta que adreçés uns versos improvisats als nuns. Mossèn Cinto s'aixecà de la cadira trist i melangiós i, posant-se la mà al cap de cabells blancs, digué: «Quan el Montseny està nevat, els ocells no hi canten...» I s'assegué mut.

Vocació franciscana

Quan era al santuari de la Gleva, una vegada hi anaren dos germans llecs franciscans de Vic a demanar almoïna i allotjament. El capellà custodi del

santuari els digué que no era possible perquè la casa estava plena. Mn. Cinto que ho sentí, sense pensar-s'hi gens, el féu pujar a la seva cambra, estengué un matalàs del illit a terra i els hi oferí. L'endemà comentava amb el capellà custodi: «Si jo pogués ser religiós, escolliria ser framenor de sant Francesc.» No fou franciscà en vida, però fou amortallat amb l'hàbit de sant Francesc d'Assís després de mort.

«Amb la lira i el calze»

Aquesta frase és el subtítol de la biografia que Josep M. Miracle va escriure de Jaçint Verdager. Més bé

hauria estat invertir la frase: «amb el calze i la lira». M'explico: Com que no podia celebrar l'Eucaristia perquè estava suspès «a divinis», Mn. Cinto anava cada dia de bon matí a oir missa a l'església de Betlem de Barcelona. Vestit amb sotana negra i fent cua, combregava com l'altra gent. Les senyores de la fila, es deien a cau d'orella: «Pobre mossèn, està trist perquè no pot combregar amb el calze...»

El document de la suspensió «a divinis»

Quan el Dr. Morgades, bisbe de Vic, va suspendre «a divinis» al nostre poeta per

motius que ara no són del cas, Mn. Cinto, després de llegir el document, de genolls i amb llàgrimes als ulls el col·locà als peus d'una imatge de la Mare de Déu que tenia a la seva cambra i li digué: «Mareta mia, jo us el poso aquí i Vós el treureu.» Sortosament fou atès.

Amparo Duran?

El dia de la seva mort, la premsa anticlerical digué que les darreres paraules del poeta havien estat per Amparo Duran, una senyora de les Rambles de Barcelona que l'havia acollit una pila d'anys a casa seva. En realitat no havia dit «Amparo», sinó una jaculatoria freqüent en els moribunds cristians de la Plana de Vic: «Jesús meu, empareu-me», que és molt diferent.

No li resaré cap Pàrenostre

Per aquella època fóren també molt tibants les relacions de Mn. Cinto i el marquès de Comilles, per causes del tot conegudes. Passada la guerra civil del 36, fou nomenat Postulador de la Causa de Beatificació del marquès, el pare Eduardo Regatillo, jesuïta i famós canonista. El pare Regatillo va fer un viatge a la Plana de Vic per indagar l'opinió de la gent sobre l'afer Mn. Cinto-marquès de Comilles, sobretot de les persones que encara vivien i els havien conegut a tots dos. Quan el pare jesuïta i Postulador preguntà a la meva àvia, que havia conegut i viscut aquella desagradable relació, li va contestar: «Si un dia el Sant Pare canonitzà el marquès, jo ho acceptaré, però no li resaré cap Pàrenostre».

Francesc Gamissans

El poeta de Folgueroles va morir a Vallvidrera el 10 de juny de 1902, amortallat amb l'hàbit franciscà

Verdaguer vist per Riba

En un escrit de maduresa (1952), Carles Riba deia recordar amb tota precisió la data de l'enterrament de Jacint Verdager: «El 1902, la festa onomàstica del meu pare (13 de juny, sant Antoni de Pàdua) fou intervinguda per una sorda commoció: aquella tarda duïen a enterrar Mn. Cinto; Barcelona en massa era a formar la comitiva; espectacularment, apassionadament»; i afegia: «Vaig tenir sense acabar de comprendre, la sensació d'una apoteosi que se substituïa inapel·lablement al perdó provisional o a l'apologia sempre renovada d'alguns actes que, sense ben bé culpa per part del poeta, havien tanmateix fet mal al país». És difícil de saber fins a quin punt el Riba de nou anys (que són els que tenia en aquesta data) es podia formular unes reflexions com les que exposa en els mots suara retrets. Però no hi ha dubte que ja llavors coneixia alguns textos seus —els que cantava en el seu mes de Maria, així com (almenys de nom) *L'Atlàntida* i *Canigó*— i, potser també, alt per alt, l'episodi avui dia ja ben estudiat dels exorcismes.

De fet, la primera vegada que es troba esmentat Verdager en els articles ribians és a *L'Oració de Rois de Corella* (23-III-1921; Riba tenia ja vint-i-vuit anys), estudi en què, després d'haver sostingut que l'autor no era un místic, acaba dient que «Verdaguer sabia oblidar la seva retòrica; i, a més a més d'això, ell sí que era un místic». Era així de contundent la seva afirmació. Tan-

mateix, Riba no s'havia dedicat encara a contemplar amb ulls crítics l'obra del poeta de Folgueroles. I quan, al cap d'un any (abril i maig de 1922), publicava la seva antologia de Verdager (llavors que només feia vint anys de la seva mort), amb un pròleg que suscità un bon nombre de reaccions de tot tipus, arribava justament a la conclusió contrària. Parlant ell mateix d'aquest pròleg, confessava, en una carta a Karl Vossler (22-IX-1923): «La qüestió és: era en Verdager *realment* un místic?» I es contestava: «En Montoliu creu que sí, per tal com escriví bellíssimes poesies místiques: jo crec que no, i la seva biografia íntima m'ho confirma cada vegada més (...) Esdevingué, per art, un poeta místic, i com a sacerdot, pensà que havia d'aspirar a esdevenir també sant. Aquí va començar la seva desgràcia».

Estudis sobre Verdager

Pel que fa a aquest aspecte tan important de la vida i l'obra de Verdager, Riba no varià mai en essència el seu pensament: tal com l'havia formulat en l'estudi al·ludit, va anar apareixent, amb diversos matisos, al llarg dels altres que li dedicà d'aleshores endavant. Podeu veure, sinó, els seus estudis de l'època de la plenitud *Centenari de Jacint Verdager* (1945), *Memòria de Verdager, en el cinquantenari de la seva mort* (1952), o el que és la síntesi de tots ells, *Jacinto*

Verdaguer, conferència que el poeta de les *Elegies de Bierville* llegia el 1953 a la Universitat de Madrid.

Riba va entrar a fons en l'anàlisi de la vida i l'obra de Verdager i parlà de la seva sensibilitat com a poeta, del seu ofici, del seu retoricisme i de la seva penetració intel·lectual; va parlar també del principi d'amor que amara tota la seva poesia, de la seva sinceritat artística, de la seva poesia lírica, èpica i patriòtica; parlà, en suma, del seu cristianisme. Però ja el 1927 havia remarcat d'una manera ben especial el que significà el poeta de L'Atlàntida per al procés de recuperació, dignificació i elevació de la llengua popular i alhora de la literatura.

«Rústic sublim —deia Riba—, admès per gràcia divina a l'espectacle del cosmos revolt, de la història en la seva unitat transcendental, de la llegenda heroica en els seus episodis que més directament podien interessar encara; ànima, per altra banda, cànida, hiperbòlica, que, errabunda entre els seus somnis idil·lics, hagué de descobrir sobtadament l'existència del mal, creà una gamma d'estils, però sempre caracteritzats per la senzillesa, la immediatesa i la intimitat de la representació. Per la virtut del seu llenguatge, forjat amb les locucions i imatges de la màxima irradiació afectiva, que duïen una vida intensa i arraconada dins la casa i dins el folklore. Verdager va transportar el cel a la terra, acostà el mític al sentiment actual, va fer del diví i heroic alguna cosa de familiar i català». I acabava: «Ningú no ha contribuït com Verdager a créixer l'amor i l'orgull dels catalans pel seu idioma».

Jaume Medina